

ександр Лук'яненко

Олександр Лук'яненко

Філософія

ОЛЕКСАНДР ЛУК'ЯНЕНКО

OLEKSANDR LUKYANENKO

Ф1ЛОСОФ1Я РОДОШАНУВАННЯ

THE PHILOSOPHY OF KIN-REVERENCE

Поетичні роздуми

Poetic reflections

Полтава 2015 Poltava 2015 ББК 84(4 УКР) 6-5 УДК 821.161.2-1 Л 84

Аук'яненко О.В. Філософія Родошанування. Поетичні роздуми. — Полтава, 2015. — *** с., іл. — (ПП Шевченко Р.В.)

У збірнику поетичних роздумів автор порушує питання родоцентричності українського світогляду. Наперед висувається принцип родошанування, властивий традиційній український культурі. Автор розглядає Рід як ряд кровноспоріднених родичів, програму життя та комплекс морально-етичних принципів. У річищі родоцентризму подається трактування місця рідного дому, батька, матері й дітей та Любові у коловороті роду. Порушуються питання генетичної приналежності українців до спільного предка та пошуку єдиного гену українства.

ISBN 978-617-7016-14-3 ББК 84(4 УКР) 6-5

- © Лук'яненко О.В., текст, 2015
- © Алтанченко К., ілюстрації, 2015
- © Темник О., фото, 2015
- © Шевченко Р.В., видавець, 2015

UDC 821.161.2-1

Lukyanenko O. V. The Philosophy of Kin-reverence. Poetic Reflections. — Poltava, 2015. — *** p., il. — (Publisher: Shevchenko R.V.)

The author brings up a question of Kin-centered Ukrainian outlook in the collection of poetic reflections. The principle of Kin-reverence, inherent in traditional Ukrainian culture, is put forward. The author examines the Kin as a series of kinship relatives, as a living program and as a set of ethical principles. The interpretations of the place of the native home, own parents, children and Love in a whirlpool of Kin are given in the stream of the Kin-centered worldview. The questions of the Ukrainian genetic roots and a common ancestor are raised to find a single gene of the Ukrainians.

ISBN 978-617-7016-14-3

- © Lukyanenko O.V., text, 2015
- © Altanchenko K., illustrations, 2015
- © Temnyk O., photo, 2015
- © Shevchenko R.V., publisher, 2015

Моїм Матері та Батькові, усім рідним— близьким і далеким, і тим, хто поруч, і спочилим у Бозі... Усім, хто крізь роки ішов стежками цього світу, не спиняючись, аби я сьогодні міг милуватися життям. Усім, хто допомагає мені пройти мій власний шлях...

To my Mom and Dad, to all Relatives — close and distant, and to those who are near, and to fallen asleep in the Lord... To those who have been going along the paths of this world through the years without stopping so 1 will be able to admire the Life of today. To everyone who helps me go my own way ...

Гій збірці довелося пролежати декілька років у тиші моїх 🗕 вагань та пересторог. Життя підкидало щось нове і неочікуване щоразу, як з'являлося бажання поділитися нею з іншими. 1 тим самим змушувало замислитися: а чи не варто переписати бодай рядок? Та згодом вщухали бурі у морі родинного життя, заростала корою зранена у невиліковних втратах душа, уповільнювало свій шалений стукіт серце, розтривожене політичними вітрами... Нарешті, стоячи на тому ж роздоріжжі вагань та пересторог, мушу зробити крок уперед. Не буду приховувати – ці поетичні роздуми завдяки часові стали іншими. Ні, вони не змінилися змістовно. Останні дні мого та й, напевне, вашого повсякдення заплели в один вінок життя і смерть, війну і мир і зробили мої поетичні розмисли реальнішими, ще злободеннішими — принаймні, для мене самого.

This collection had to lie for several years in silence of my doubts and warnings. The life tossed something new and unexpected whenever I had the desire to share it with others. And thus it forced me to be lost in thoughts: should I rewrite even the line? And then the storms at sea of family life abated; the soul, wounded in incurable losses, was overgrowing with the bark; and the heart, perturbed by the political winds, was slowing its frantic thumping... Finally, standing at the same crossroads of hesitation and precautions I must take a step forward. I won't hide — these poetic reflections have changed due to the time. No, they have not changed substantially. The last days of my and probably your being twined in a single wreath life and death, war and peace, and made my poetic thoughts plausible and even more topical – at least for me.

Дажбожеські внуки ви, улюбленці божеські, і боги мало не десниці тримають на ралах

ваших.

Тож і будьте досконалими як досконалий Отець ваш Небесний.

Велесова книга

Матвія 5:48

Be ye therefore perfect, even as your Father which is in heaven is perfect.

Matthew 5:48

You're Dazhboh's grandchildren, pets of divine, and gods almost hold right hands on your wooden ploughs.

The Book of Veles

РОДОВІДПОВІДНІСТЬ ЖИТТЯ

THE KIN-ACCORDANCE OF LIFE

Ми щодня пришвидшуємо темп власного життя. Ми стаємо закохані у цей шалений лет, часто не гальмуючи на черговому повороті. У несамовитій зміні подій та імен, облич та пейзажів зрідка робимо зупинку і посміхаємося. І не має значення, кому посміхаємося: змореному собі у дзеркалі, заклопотаним рідним, повеселілому цуценяті у зеленій траві чи здивованим нашою щирістю перехожим. Для цієї посмішки ми часто занадто переповнені філософією «холодного розуму», прагматизму та користі.

«Охололи» розумом і серцем ми давно. Ще у часи Ісака Ньютона люди сильніше переконалися, що здатні контролювати світ природи. Це знання стало нам спокусою. Воно почало ще швидше руйнувати здавнені канони співжиття людини й світу. З роками «закоханість» у власну силу лише зростала і розв'язувала нам руки для «величних справ». Ми повертали назуспіт ріки, затоплювали по вінця долини, зрівнювали з землею гори та «розвінчували» Бога на Земній орбіті. Та у проміжку між усіма цими перемогами траплялися речі, від яких в'янули усі лаврові вінки на головах «переможців над світом». Невблаганні хвилі сімох морів та невідворотні землетруси витирали з лиця Землі заможні міста; незрозумілі епідемії змітали, неначе крих-

Every day we speed up the pace of our lives. We become passionate Lin this frenetic rate, often without slowing down at the next turn. We stop and smile very occasionally in frantically changing of events and names, of faces and landscapes. And it doesn't matter whom we smile to: to the tired ourselves in the mirror, to the solicitous relatives, to the joyful puppy in the green grass or to the passers-by surprised by our sincerity. We're often too overfull with the philosophy of the "cold reason", pragmatism and self-interest for this smile.

We "cooled" our minds and hearts long ago. Already at the time of Isaac Newton people became even more convinced in their ability to control the natural world. This knowledge turned into our temptation. It started to destroy the deep-rooted canons of coexistence of man and the world even faster. Over the years, the "love" to our own strength was only growing and was untying our hands for the "grand affairs". We were turning the rivers backwards; we were flooding up the valleys to their top; we were leveling mountains with the ground and were "uncrowning" God on our Earth's orbit. And in between all these victories the things that faded all laurel wreaths on the heads of "winners over the world" came across. Inexorable waves of the seven seas and inevitable earthquakes wiped wealthy cities from

ти з величезного стола історії, тисячі людських життів. Дзвони Чорнобиля та попіл Хіросіми нагадували «цареві природи», що усі королі рано чи пізно, добровільно чи поза власною волею, та завершували своє правління. Єдине, що залишалося після кожного нашого падіння— це світ навколо нас— зранений, змінений, але готовий тримати у своїй теплій пазусі нових і нових людей

Так живемо і зараз, навіть не мислячи обширами планети, а роздивляючись лише Всесвіт власного життя. Чомусь лише після великих бід і нещасть ми по-новому, наче діти, вчимося помічати те, як засніжений світ, неначе від помаху чарівної палички, прокидається від доторку березневого сонця. Чомусь тільки після гірких утрат нам стає так тепло від того, що широкобокі поля, налившись теплом від гарячих поцілунків червня, б'ються своїми коштовними хвилями у блакить виднокраю. Чомусь саме після тривог і розпачу починаємо цінувати ту мить, коли зморені гаї без краплини скупості прощаються зі своєю вирізьбленою позолотою під колискову листопадових дощів.

1 тільки втративши віру, обпалившись об вогонь зради та байдужості, ми відкидаємо усе «наукове» та «раціональне» і починаємо питати себе: «Звідки у цих гаїв така сильна віра у те, що після зимово-

the face of the Earth; unexplained epidemics swept thousands of lives like crumbs from the huge table of the history. Bells of Chernobyl and the ashes of Hiroshima reminded "the king of nature" that all rulers, sooner or later, voluntarily or out of their own will, but completed their rule. The only thing that remained after each our fall — was the world around us — wounded, modified, but ready to keep new and new people in its warm bosom.

So we are living now, not even thinking with the expanse of the planet, but only looking at the universe of our own life. For some reason, only after great troubles and misfortunes, we learn to notice in a new way, as children, how the snowed up word, as if by magic wound's wave, awakens from the touch of the March sun. For some reason, only after bitter losses we feel so warm from the fact that wide-sided fields, having ripened with heat from hot kisses of June, are beating with their precious waves in the blue skyline. Somehow it is only after the alarm and despair that we begin to appreciate the moment when the weary woods without a particle of avarice say goodbye to its graven gold to the lullaby of November rains.

And only when the faith is lost, when we are burnt with the flame of betrayal and indifference, we reject all "scientific" and "rational" and start asking ourselves, "From where do these woods get such strong faith in the го сну вони знову замайорять небесам зеленавим гіллям? Що живить її з року в рік, зі століття в століття?»

Ця, якщо хочете, віра у вічність стверджується їхньою ПРИ-РОДНІСТЮ: одвічним перебуванням при Роді, у витоках, у невід'ємному зв'язку всього сутнього з усім його оточуючим. Це єдина гармонія світу, яка тримає нас усіх у єдиному звучанні. Та, здається, в останні десятиліття наші камертони геть не ловлять спільної висоти. Для одних ця «відмінність звуку єдності» переростає у конфлікти з оточуючими у потокові щоденних образ через непорозуміння. Іншим стає роками «холодної війни» між рідними й близькими. Для третіх виростає у справжнє кровопролитне протистояння.

Чому ми стали глухими до цього «дзвону єдності»? Чого так багато хибних шляхів розстелила перед нами доля, а ми ще й упевнено йдемо ними? На планеті навіть наймудріший не назве єдиної мети для всіх. Ми з'являємося у світ, аби пройтись у нім своїм власним шляхом. Спільна ж у нас тільки форма того, як ми втілюємо життєву мету. Нас єднає творення світу в Любові. Дитина, книга, дім, розваги, підмурки професійних веж — усе це творчість, все це мрія, втілена в життя. Кожна річ із цього переліку є проявом Любові: любові до жит-

fact that after winter sleep they will flap the heaven again with their greeny branches? What feeds it from year to year, from century to century?"

This, if you wish, belief in the eternity is affirmed by their Nature, eternal stay in the origins, in the integral connection of all relativity of being with all others. This is a unique harmony of the world that keeps us all in a single sound. And, it seems, in recent decades our tuning forks do not catch a common height. For some of us this "difference of sound unity" results in the flow of daily abuse. For another it turns in the years of "cold war" between family and friends. For others it grows in a real bloody confrontation.

Why have we become deaf to this "bell of unity"? Why has the fate spread so many false paths before us, and we are confidently going along them? Even the wisest on the planet won't name the common goal for all. We emerge into the world to walk our own way in it. The mutual one is only the form of how we implement our life goal. We're united by the creation of the world in Love. The baby, the book, the house, entertainment and foundations of professional towers — each of those is a creative work, each one is a dream brought to life. Everything on this list is a manifestation of Love: love for life, love to the Word, to beauty, to ourselves, to the people or to the nature. And any love is possible only when there is at least some connection between us

тя, до слова, до краси, до себе, до людей чи до природи. А будь-яка Любов можлива лише тоді, коли існує хоча б якийсь зв'язок між нами й об'єктом закоханості, аби передавати й отримувати її навзаєм.

Колись усі ми вийшли з одного зерна. Із тих часів ми всі об'єднані незримим ланцюжком. Споконвіку цей зв'язок сам по собі для нас був священним оберегом, що стримував у рівновазі Всесвіт. Основа співжиття зі світом полягала в шануванні Роду. Витоком цієї шани Роду було минуле, сама ж вона була обернена в далеке майбуття. У нім наш родославний край з прасивих поколінь черпав натхнення й силу. У родошануванні цілий світ ставав твоїм— із чужого та нічийного перетворювався на рідний та власний. А що уже стало твоїм— те цінуєш і плекаєш над усе. Це не релігія, не містика, не політичний ідеал. Це і є той спільний камертон, те правило, яке по суті ставало канвою, на якій гаптувалися гобелени історії. Спробуйте погортати сторінки своєї власної родовідповідності не кваплячись, бо в неї немає часу.

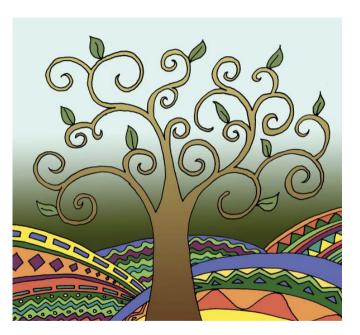

and the object of our amorousness to transmit and receive it in return.

Once we all came from a single grain. Since that time we all have been united by the invisible chain. For centuries, this relationship itself was a sacred talisman for us that restrained the universe in equilibrium. The basis of coexistence with the world was in the reverence of the Kin. The origins of this reverence were in past, and this reverence itself was turned into a distant future. Our kin-praising land drew inspiration and strength in it from the immemorial generations. The whole world became yours in the Kin-reverence – from a strange and nobody's it turned into a native and own. And what has already become yours - that one you appreciate and cherish above all. It's not a religion, not a mystic and not a political ideal. This is a common tuning fork, the rule that essentially became a canvas on which the tapestry of history was embroidered. Try to look through the pages of your own Kin-accordance slowly, because it has no time.

Я сказав: ви боги, і сини Всевишнього ви. Псалтир 82:6 1 have said, Ye are gods; and all of you are children of the most High. Psalm 82:6

ДРЕВО РОДУ

FAMILY TREE

витоки родошанування

Ми всі починаємо пізнавати родовідповідність життя з малого. Так, саме з малого: з малого віку, коли тільки-но теплі рученята потяглися до сонячного світла у неозорій блакиті; з малого світу, що склепінням рідного сволоку зійшовся над колискою і через якийсь час умить вибухнув безмежжям Космосу у зоряній вишині за батьківським порогом; із малого почуття, що заколосилося у серці, коли уперше рідний голос зашепотів протяжно-мило: «Я люблю тебе, дитятко моє…»

Наш рід — рід тих, хто зараз здатен прочитати ці рядки без перекладача, хто живе між Сяном та Доном, — почав квітнути на землях, що нині звуться Україною, у прадавні часи. І поморхлу пам'ять про це стережуть карпатські стежки, загублені поміж смерекових хороводів, і таврійські кургани, заколихані м'якими ковилами. Культура нашого роду, нині заплетена у візерунки вишиванок та закодована у письмена чарівних писанок, була народжена безліччю епох, що колись починалися й гаснули обабіч Дніпра.

Нашій родовій пам'яті довелося пройти буремний шлях, який перегороджували, ніби засіками, чужинські війни, продажні гаманці

THE ORIGINS OF KIN-REVERENCE

We all start understanding Kin-accordance of our lives from the small. Yes, exactly from the small: from the small age when warm little hands have just stretched to the sunlight in the vast azure; from the small world, that converged above the cradle in a native vaulted beam and after some time suddenly exploded with the vastness of the cosmos in the stellar height behind parents' threshold; from a small feeling that spiked up in the heart when the native voice whispered kindly and drawly for the first time, "I love you, my baby..."

Our kin — the kin of those who is able to read these lines without an interpreter, who lives between the San and the Don rivers — began to blossom in the lands now called Ukraine, in ancient times. And the wizened memory of this fact is preserved by the Carpathian trails, lost among round dances of silver firs, and Tauric mounds lulled by the soft feather grass. The culture of our kin, now braided in patterns of embroidered shirts and encoded in writings of magical Easter eggs, was born by many epochs, once begun and declined on the both sides of the Dnieper.

Our ancestral memory had to go through tempestuous path that was blocked, as with tree entanglements, by alien wars, corrupted wallets of intrigants, and by the ashes of religions and languages. In the whirlpool

інтриганів, попелища вір та мов. У коловоротах змін до влади часто приходили чужинці, які ласо починали перекроювати наш світогляд. Та, як не дивно, згодом і самі вони— винищувачі й карателі— пригублювали мудрості та сили нашого шанування роду. І часто ставали ревними хранителями того, з чим колись ішли на прю.

Ланцюжок нашого роду тягнеться у глибину сотень тисяч років. За ці часи ми називали себе різними іменами, ходили на поклони до різних столиць і навіть плювали у бік різних ворогів. Проте таємниче непорушним залишалося розуміння родового зв'язку між нами. Напевне, чи не найяскравіше воно спалахнуло у ті часи, коли наш рід називав себе русичами. Це усвідомлення пронизало наш світогляд, побут, вилилося у спільності військової звитяги, єдності духовної сили, і, як не прикро, у тотожності горя й негараздів.

РІД ЯК ТВОРЕЦЬ

Чим був для русичів сам рід? Ні, він був не простим рядом кровноспоріднених родичів, як це записане нині у багатьох підручниках і словниках. Витоком людського роду — був сам Творець. Одне з Його ймень у нашій давній культурі так і звучало — Рід (Род). У

of changes the strangers who avidly started to redraw our worldview often came to power. And, for a wonder, after a while even they themselves — destroyers and suppressers — took a sip of wisdom and strength from our Kin-reverence. And they often became zealous guardians of what they had fought before.

Our family chain extends to depths of hundreds of thousands of years. For these times we've called ourselves various names, went to bow to different capitals and even spat towards different enemies. But the understanding of the ancestral connection between us remained mysteriously unshakable. Probably it flamed the most blazingly in the days when our kin called itself the Russ. This awareness transfused our worldview and mode of life; it resulted in the community of the military victory, in the unity of the spiritual strength, and, sadly, in the identity of grief and hardships.

KIN AS CREATOR

What was the Kin itself to the Russ? No, it was not just a series of consanguine relatives as recorded today in many textbooks and dictionaries. The Creator Himself was the origin of the human race. One of His names in our ancient culture sounded as "Rid" ("Rod" — "Kin"). There

Його руках не було ані караючої блискавиці, ані войовничої мідноголосої сурми, що наказувала знищувати народи на Його честь. Він був Творцем і Батьком, Оберегом і Матір'ю. Рід був цілим світом, який Сам же і створив для людини як для Свого єдинородного дитяти.

Людина дихала розумінням своєї божественності. І це переконання у свою чергу відкривало безмежжя для мрій, прибирало перепони для творчості і вінчало розум серпанком усвідомленого обов'язку перед Всесвітом. Куди поділося це розуміння людської божественності нині? Чому ж зараз, задивляючись на себе у дзеркало, ми радше готові побачити не спадкоємців Творця, а нащадків напівмавпи, яку вчені пророчать нам у прародичі? У якій стороні загубилося розуміння нашого зв'язку з Творцем, що ми в напівзруйнованому світі готові скоріше стати на коліна і благати про спокуту і допомогу у кайданах рабів і слуг, аніж вільно розправляти плечі й знов творити світ у плащаниці вільних і бажаних дітей?

Один із заповітів родоцентризму простий: шануй свою божественність.

Шанувати богоподібність людини... Чи є у цьому гріх? Один із святих отців назвав це спокусою. І справді, коли говориш про людську богоподібність, то перед очами одразу постають позолочені мармурові

was neither punishing lightning nor militant copper-voiced horn in His hands that ordered to destroy the peoples in His honor. He was the Creator and Father, the Amulet and Mother. The Kin was the whole world that He had created for a man as for His only child.

The man breathed with the understanding of his divinity. And this belief in turn opened the vastness to the dreams, removed barriers to creativity and crowned conscious mind with the muslin of the duty to the universe. Where has this understanding of human divinity disappeared today? Why now, looking at ourselves in the mirror, are we more willing to see not the heirs of the Creator, but the offspring of a half-monkey, which scientists foretell as our progenitor? Where is the understanding of our connection with the Creator lost that we are more willing to kneel and beg for redemption and assistance in the bonds of slaves and servants in a dilapidated world, rather than freely straighten shoulders and create the world again in a shroud of free and desired children?

One of Kin-centrism's behests is simple: honor your own divinity.

Respect the godlikeness of the Man... Is there a sin in it? One of the holy fathers named it a temptation. Indeed, when talking about human godlikeness, gilded marble giants of Caesars rise to view or marmoreal idols

велетні Цезарів чи видибають гіпсові боввани хитрооких Ленінів. А там уже десь поруч «очисне месіанство» Адольфа Гітлера. Та все це не те, все це пусте й навіяне. Шана богоподібності людини— не гріх і не спокуса. Крізь сотні років до нас дійшли заповіти, що єднають людство незалежно якості від віри та кольору шкіри. Просвітлені уми та чисті душі різних епох та народів не оминали того, аби нагадати людям: «Шануй батька свого і матір свою…». 1 без цієї шани не мислилося існування на Землі.

Що ж отримуємо ми, нехтуючи своєю богоподібністю? Це нехтування батьком і матір'ю. Це те, за що моральний осуд суспільства часто нависає над дітьми й нині, коли ті забувають батьків. Однак ми живемо з цим невисловленим ніким осудом. На підтримку власної байдужості вигадали безліч дивних пояснень. З-поміж них пафосні слова «еволюція», «мутація» та безліч інших «-ацій» та «-ізмів». Якимись «-ізмами» упевнено тлумачимо, як людське серце здатне народжувати музику; пояснюємо, як людська думка створює світи романів і полотнища картин. Усе видається зовні струнким, логічним, прикрашеним незрушними науковими висновками. Та раптом трапиться що у житті, спраглі вуста у тишині зашепочуть: «Отче наш...» Щось усередині заворушиться на цих словах: якщо Отець, то де шана до

of sly-eyed Lenins spring up. And somewhere near there's the "purifying messianism" of Adolf Hitler. But all of it is not what it is, all is empty and induced. The veneration of Man's godlikeness is neither a sin nor temptation. Through hundreds of years the precepts that unite humanity regardless of faith and skin color have got to us. Enlightened minds and pure souls of different ages and nations did not leave behind reminding people: "Honor thy father and thy mother ...". And being on Earth was not imagined without this respect.

What do we get, ignoring our godlikeness? This is a neglect of parents. That's because of what the moral disapproval of society often is hanged over the children even now when they forget their parents. However, we live with this condemnation unspoken by anyone. We have invented many bizarre explanations in support of our own indifference. Among them are pretentious words "evolution", "mutation"» and many other "-ations" and "-isms". With some "-isms" we confidently interpret the way how the human heart is capable to give birth to music; explain how the human mind creates the world of the novels and canvases of paintings. Everything seems slender, logical and decorated with indissoluble scientific conclusions from outside. And suddenly it happens in life, that thirsty mouth whispers in silence: "Our Father who art in heaven..." Something budges inside on these words: if the

Його спадку? Лише на хвильку відчуємо себе Дітьми. А потім, коли хоч на грам полегшає камінь на душі, знову ховаємося за мурами непереборних «-ізмів» та «-ацій».

Ні, це не чергова проповідь для обернення «у свою віру». Справжній родоцентризм не має навіть присмаку релігійності. У ньому немає одноманітного культу, зарозумілих посередників чи обов'язкових заборон. Родоцентризм тримається не в декалогах. Він вгрунтований на загальній вірі й шані. Віра у власний зв'язок із Богом вимагає від нас шани до власної божественності. Лише шануючи наш зв'язок, зберігаючи його, як іскорку у горнятку в буревій, ми можемо не боятися говорити, що ми діти свого Батька.

Минають дні, роки, століття. На наших землях змінюється влада як земна, так і духовна. Однак не випалити багаттями інквізиції, не випекти металами застінків, не розгубити на роздоріжжі підсвідомого потягу до витоків, де корінь роду йде до сивих днів, коли натхненні руки Бога торкнулись світу, збудивши з-поміж шепоту шовкової трави людське невтримне серце.

Father, so where is the respect to His legacy? Let's feel ourselves Children only for a moment. And then, after the rock at heart lightens at least on a gram, we hide again behind the walls of insurmountable "-isms" and "-ations".

No, this is not another sermon for conversion in "someone's faith". True Kin-centrism does not have even a taste of religiosity. There is no monotonous cult, arrogant intermediaries or mandatory restrictions. Kincentered worldview rests not into the Decalogue. It bases on general faith and veneration. Faith in our own relationship with God requires respecting our own divinity. Only venerating our connection, keeping it as a spark in a pot in the storm, we can't be afraid of saying that we are children of our Father.

Days, years and centuries go by. Earthy and spiritual powers have been changing in our land. But no fires of the Inquisition can singe off, no metals of dungeons can burn out, and at no crossroads can be lost our subconscious aspiration for sources, where the root of the Kin goes down to the gray days when inspired hands of God touched the world waking up the rampant human heart among the whisper of the silk grass.

РІД ЯК УЧИТЕЛЬ І УЧЕНЬ

штурмуючи це життя, ми повсякчас не помічаємо, що попри школи та університети, попри іспити та гори літератури, істинне знання, що насправді допомагає нам пізнати та змінити світ, ми отримуємо не із запилених полиць, а з вуст і дій тих, хто весь час був поруч. І часто трапляється, що поціновувати такі уроки ми починаємо вже тоді, коли наших учителів немає з нами, аби черговою порадою отишити неспокій розбурханих думок.

Нещодавно мені довелося почути, як молода дівчина у запалі розмови заявила, що ніхто не може вчити молодь життю. Її старша співрозмовниця не відповіла нічого, лише опустила очі й у незгоді похитала головою, поки однолітки молодиці підтримали її голосний щебет. Вони усі розійшлися кожна із власною думкою. В душі одної шукав правди вогонь молодості, в думках іншої — шепотів про правду попіл років. А родовідповідність, яка могла б бути камертоном для порозуміння, промовчала в їхніх серцях.

Беззаперечна тисячолітня істина: старше покоління уже фактом самої появи у світі поперед інших покликане стати учителем для тих, хто прийде після нього. Та воно саме має бути відкритим для на-

KIN AS A TEACHER AND STUDENT

A ssaulting this life, we always fail to notice that despite the schools and universities, despite the exams and mountains of literature, true knowledge, which really helps us understand and change the world, is not got by us from the dusty shelves, but is brought out by the words and actions of those who were near all the time. And it often happens that we start valuing such lessons already when our teachers are not with us to calm the anxiety of the troubled thoughts with another advice.

I've heard a young girl recently stating in the heat of the conversation that no one can teach young people to live. Her older collocutor answered nothing, just looked down and shook her head in disagreement, while the coevals of a young woman supported her with loud chirping. They all dropped away, each with own thoughts. The fire of youth sought truth in the heart of the one, and the ashes of years whispered about the truth in mind of another. And Kin-accordance that could have been the tuning fork for the understanding, said nothing in their hearts.

There is an unquestioning millennial truth: the elder generation is intended to be the teacher for those who will come after it already by a

вчання. В іншому випадку — зрешіле, покрите мохом років та неповоротким досвідом, — зникне безвісти, буде викинуте на задвірки світів прийдешніми серцями ще до того, як останній подих «старійшин» злетить до небес.

Тому монополію на мудрість у родоцентричному світогляді не тримає ніхто. Вона спільна для всіх – дітей і дорослих. І перші в більшості випадків є кращими учителями не тільки для однолітків. Не даремно ж народ не одну сотню років говорить: «Не вчи орла літати, а солов'я співати». Життя наповнює кожного з нас усім знанням світу по вінця вже з моменту нашої появи в материнському лоні. Ця "бібліотека" полишена у нас більше ніж двадцятьма тисячами генів, до речі, спільними майже з усім живим Всесвітом. Якщо запитаєте, чому те знання не пророщується в нас одразу з першим подихом, згадайте вишню. Дерево не питає, як йому рости. Воно, пророджується із зернини, у якій тримає свою пам'ять. Так і ми – пророджуємося, розвиваємося, пізнаємо, осягаємо і творимо світ за власним кодом, який для нас розшифровує інтуїтивна творчість та час нашого життя. Ми – жива бібліотека знання, просто ще не змогли розтлумачити уповні путівник по її фондах.

fact of its appearance in the world ahead of others. But it itself is to be opened to learning. Otherwise — putrid, covered with moss of years and with clumsy experience — it will disappear without a trace, it will be thrown into the backyard of the worlds by the next hearts even before the last breath of "elders" flies up to heaven.

Therefore no-one holds a monopoly on wisdom in Kin-centered outlook. It is common to all - to children and adults. And the first ones are the best teachers not only for their peers in most cases. No wonder that the folk has been saying for hundreds of years: "Do not teach an eagle to fly and the nightingale to sing". Life brims each of us with all the knowledge in the world from the moment of our appearance in mother's womb. This "library" is left in us as more than twenty thousand genes, by the way, common with almost all the living universe. If you are wondering why this knowledge does not germinate in us immediately with the first breath, remember the cherry. The tree doesn't ask how to grow. It arises from a seed, which keeps its memory. So do we – we arise, develop, learn, master and create the world according to our own code that is decoded to us by the intuitive creative work and our life time. We are a living library of knowledge, but we just have not been able to explain fully the guide to its funds.

Згадайте, що кажуть у нас про поведінку людини: «що старе, що й мале». Часто звертаємося до цієї сентенції, коли хочемо образити когось. У нашій уяві і перша, і друга — істота немічна і часом безпорадна. Та погляньте на цю давню приказку з позиції родоцентризму: між малим і старим можна поставити знак рівності, бо в них уповні розкривається мудрість Роду. В одному — вона ще не потроюджена канонами і правилами, чиста й проста. В іншому — вона вже збагачена життям, що усі застороги й кордони міряє з висоти прожитих літ.

Та інколи ця «висота прожитого» виснажує старше покоління. Як часто мені доводилося бачити, як посивілі родичі— наші найближчі вчителі— посумлено опускали руки й відходили від світу у морок самотності. Там, у полоні сивини та забуття, вони не несли мудрості дітям та онукам, а чекали (ба більше— вимагали) від них жалю та турботи. Чекали милостині, забуваючи, що їм було дароване не менше сил, ніж дітям. Ні, не фізичних сил, бо хто сперечатиметься з юнацьким гартом під обрієм життя? Та сил духовних з роками має лише прибувати. Мудрість роду повинна говорити крізь старше покоління, навіть якщо ноженята уже не так упевнено носять його по землі. Тому говоріть з онуками і дітьми— їм потрібна порада. Їм часто просто

Remember what is said about human behavior, "the old as the small". We often refer to this maxim, when we want to offend someone. In our view the first one and the second are the feeble and sometimes helpless beings. But look at this old adage from Kin-centered position: we can equate small and old one because they fully disclosed the wisdom of Kin. In one it is not vitiated by the canons and rules, it is pure and simple. In another it has enriched by the life that measures all precautions and the boundaries from the height of past years.

But sometimes this "height of past" exhausts the older generation. How often I have seen gray haired relatives — our closest teachers — who lost heart sorrowfully and retreated from the world into the darkness of loneliness. There, in captivity of grey hair and slumber, they were not bearing any wisdom to children and grandchildren, but were waiting (even more — requiring) compassion and care from them. They were waiting for alms, forgetting that they were given not least power than children were. No, not physical strength, for who can argue with youthful grit near the horizon of life? But spiritual strength has only to increase over the years. The wisdom of Kin should talk through the elder generation, even if feet no longer hold them on the ground so confidently. So talk with children and

потрібно, аби мудрість старших промовчала, вислуховуючи, коли народжується мудрість молодих. Не замикайте мовчанкою своє знання, бо без вас шлях до мудрості дітей стає довшим не на метри, а на роки.

З іншого боку рід вчить нас як дзеркало — на відбитті наших власних життів. Як часто сам був свідком того, що старші не помічали уроків у діях власних дітей? Потім, розгледівши, відверталися, не бажаючи мати цьому віри. Інші ревно засуджували нащадків за незграбні рішення та різкі слова. А за що картали? Виходило, тільки за те, що діти були лише вправними учнями нас самих. А потім крізь свої вчинки показували нам самим всі наші вади. Бо саме так — болюче й найдієвіше — рід учить нас, як дзеркало.

Загалом же мудрість роду — річ проста. Вона у тім, що рід ніколи, ні в яку мить не зупиняється навчатися в самого себе. Він вчиться на власних помилках, бо інакше не навчищ; навчається на їхньому виправленні, бо глибше не пізнати світу; освічується на навчанні інших, бо краще не засвоїш сам; просвітлюється на спогляданні світу та людей, бо інакше не оціниш глибини своїх надбань й безмежжя світу, що ще вартий пізнання.

grandchildren — they need advice. They often just need the elder wisdom keep silence, listening, when the wisdom of young is being brought into the world. Do not bolt your knowledge with the silence, because without you children's way to the wisdom becomes longer not for feet but for years.

On the other hand family teaches us as a mirror — with the reflection of our own lives. How often I witnessed that seniors did not notice the lessons in the actions of their children? Then, having perceived, they turned away, not wanting to have this knowledge. Others zealously dispraised descendants for clumsy decisions and harsh words. And what did they scourge for? It turned out that they did it just for the fact that children were only skillful students of themselves. And then, through their actions, showed us all our faults. For the Kin teaches us like a mirror — painfully and the most effectively.

On the whole Kin's wisdom is something simple. It is in that the family never, in no moment, stops learning from itself. It learns from its own mistakes, because otherwise you can't teach; it keeps studying on the corrections of its mistakes for there is no deeper way to understand the world; it educates in teaching others, for you can't master the skills better; it enlightens in contemplation of the world and people otherwise you can not appreciate the depth of your own heritage and the vastness of the world that is worth of perception.

РІД ЯК ЛЮДИНА

Апізнавати є що. Почнемо з себе: зазирніть у дзеркало, у глибину своїх очей. Що можна там побачити? Я зразу бачив лише себе. Однак із часом бачиш трьох: себе, батька й матір. А далі — більше, глибше. У безмежжя йде коріння споглядання роду в собі. Принаймні, сім величних поколінь можуть постати перед нами. А це щоякнайменше 127 відомих осіб — батьків і матерів, що крізь роки несли нам не тільки свою глибину очей і шовк свого волосся. Вони несли саме життя, знання про нього, віру в нього і Любов. Бо без дещиці Любові не могли б зростити паростки життя.

РІД ЯК НАРОД

Далі що? Невже одним маленьким ланцюжком усіх пращурів від матері до батька у глибину віків іде наш рід? Насправді, ні. Згадаймо, скільки разів ми чули запити: «Якого будеш роду-племені?» Скільки разів хор нам наспівував, що «козацькому роду нема переводу»? Наша родовідповідність — це усвідомлення того, що увесь народ —

KIN AS A MAN

And there is what to cognize. Start with yourself: take a look in the mirror, into the depths of your eyes. What can we see there? Once I saw only myself. However, over time you see the three: yourself, your father and mother. And then — even more and deeper. The contemplation of a Kin inside you is rooted in the vastness. At least seven majestic generations may face us. These are at least 127 known people — fathers and mothers who through the years carried us not only their depths of eyes and silk of their hair. They carried life itself, the knowledge of it, and the belief in it and in Love. For the sprouts of life would not have grown without a fraction of Love.

KIN AS PEOPLE

And then what? Does our kin go back in centuries as one small chain of all ancestors from mother to father? Actually, no. Remember how many times we have heard queries: "What Kin or tribe are you from?" How many times has the choir sung to us that "Cossack's kin has no squander"?

Our Kin-accordance is a realization that all the folk is a single

єдине ціле. І його зв'язує щось набагато більше, аніж спільні кордони. Червоні лінії на шкільних картах визначають лише умовні межі. І, як би українцеві не боліло чути від росіян, що Росія закінчується там, де закінчується російська мова, але так воно і є. Оспіваний одними та проклятий іншими «русскій мір» не має географічних кордонів.

Однак, те ж саме ми можемо говорити і про Україну. Її крайню точку не виміряти Чопом чи мисом Сарич. Межу українського народу не провести по гирлам рік чи по неходженим лісам. Нас єднає вкупі не кордон. Нас з'єднує тотожність мови, ідеалів і культури. Нас об'єднали молитви і забобони, говори та примовки, гумор і печаль. Нас об'єднали візерунки вишиванок, плетива чарівних писанок, мелодії колядок і вогні купальських вечорів. Нас об'єднали сльози матерів, батьківська кров і дідівський піт, що зрошували ниви і лани. Нас всіх єднає спільне горе й спільне щастя. І це не просто черговий банальний поетичний реверанс. У нас, в українців, є те, що відрізняє нас від росіян і білорусів, поляків, німців і болгар. Воно — у нас самих і, як печатка, йде від батька і до сина – наша суміш ДНК, яку в український народ, як у таємниче зілля, змішували цілі століття.

whole. And it is bound with much more than with a common border. Red lines on school maps state only conventional limits. And even if it hurts Ukrainian to hear from the Russians that Russia ends where Russian language ends, but this is the way it is. Praised by some and cursed by others "Russkiy Mir — Russian world" has no geographical boundaries.

However, the same can be said about Ukraine. Its extreme point can not be measured with the city of Chop or with Cape Sarych. The limit of Ukrainian people can't be marked by the mouths of the rivers or with untrodden forests. We are united together not with a border. We are connected by the identity of language, culture and ideals. We are united with prayers and superstitions, with dialects and bywords, with humor and sadness. We are joined with the patterns of embroidered shirts, curls of magical Easter eggs, with melodies of Christmas carols and with fires of midsummer evenings. We are all united by the tears of mothers, paternal blood and grandfathers' sweat that watered the grain fields. We are all bound by common sorrow and common happiness. This is not just another banal poetic nod. We, the Ukrainians, have something that differs us from the Russians and Belarusians, Poles, Germans and Bulgarians. It is in us and, as the seal, passes down from father to son - it's our DNA mixture, that centuries compounded in the Ukrainian folk as in the mysterious potion.

РІД ЯК СВІТ

Та не варто йти білим світом, високо піднявши голову через свою «окремішність», шануючи лише своє — українське — єство, відмінне від усіх. Один у полі не воїн, а всього лише подорожній. Наш народ іде широким шляхом пліч-о-пліч з іншими мандрівниками крізь простори й часи. Родовідповідність світогляду продовжується у розумінні та шануванні родинних зв'язків між усіма людьми планети. Ми всі — зернята одного колоса.

Одразу зауважте, що тут немає жодної краплини політики. Усі державницькі плани по створенню «єдиних народів» луснули, як мильні бульки. Останній гучний проєкт по створенню «єдиного радянського народу» загуркотів під землю разом із труною свого ідеолога Леоніда Брежнєва, розвалюючись на шматки разом із самим Союзом РСР. Подібних маніпуляцій з нашою єдністю в історії українського народу було багато. У горнилі історії разом із Російською імперією зникли штучні байки про неподільність трьох слов'янських народів. Разом із Радянським союзом заіржавіли коліщатка ідеологічної машини, яка співала про спільну колиску для українців, росіян та білорусів. Політичні

KIN AS THE WORLD

But we should go in the wide world craning our necks because of our "distinctiveness", esteeming only our own — Ukrainian — nature, different from all. The English say that no man is an island. The Ukrainians add that a man in the field is not a warrior but just the traveller. Our nation is going along the wide highway side-by-side with other travelers through space and time. Kin-accordance of outlook continues within the understanding and veneration of the relationships between all people on the planet. We all are the grains of one ear.

Immediately note that there is no drop of politics. All etatist plans to create "one folk" burst like soap bubbles. The last great project of creating a "single Soviet folk" fell through the ground along with the coffin of its ideologist Leonid Brezhnev, breaking to pieces together with the Soviet Union. There were many examples of such manipulation with our unity in the history of the Ukrainian people. Artificial fables of the indivisibility of the three Slavic nations disappeared in the crucible of history with the Russian Empire. The wheels of the ideological machine singing about the joint cradle of the Ukrainians, Russians and Belarusians rusted together with the Soviet

ідеї «народів-сіамських близнюків» гинули та народжувалися знову по волі правителів. Так, перше десятиліття XXI століття відродило порубану на шматки і здавалося уже померлу гідру імперських замашок Росії. З вуст українських науковців найвищого рангу почали лунати старі кремлівські істини про «слов'янську єдність». А після Революції гідності в Україні ми знову подивилися в обличчя «доброго старшого брата», який краще знав, як слід жити «молодшій сестрі».

Однак, правду ніде діти: у цих політичних байках є доля істини. Ця істина ніколи не залежатиме від непостійної долі правителів. Вона не зміниться від примх ідеологів. Вона буде сталою хоча б тому, що не зможе бути переписана запроданими істориками під диктовку авторитарних вождів, бо в основі її не мінливі слова. Істина про нашу єдність — у нашій ДНК. Від батька до сина, від матері до доньки іде неперервний ланцюжок інформації. У ньому закодована основа нашого життя. У ньому ж головний доказ родовідповідності нашого снування.

Науці сьогодення стало легко відродити зворотній шлях кожного до спільного прабатька. Генетика дозволила почати крок за кроком, покоління за поколінням спускатися вглиб історії всіх нас. У своїх ман-

Union. Political ideas of "peoples-Siamese twins" died and were born by the will of the rulers again and again. Thus, the first decade of the XXI century revived chopped into pieces and seemed already dead hydra of imperial habits of Russia. The old Kremlin cannons about the "Slavic unity" started to flow from the lips of the highest-ranking Ukrainian scientists. After the Revolution of Dignity in Ukraine, we again looked into the face of the "good big brother" who knew better how "younger sister" had to live.

However, the truth has nowhere to hide: these political fables have a bit of truth. This truth will never depend on variable the fate of rulers. It won't change because of whims of ideologists. It will be stable at least because if can not be rewritten by sold out historians under the dictation of authoritarian leaders, because it is not based on changing words. The truth about our unity is in our DNA. Continuous chain of information goes from father to son, from mother to daughter. It codes foundation of our lives. It is our main proof of our life's Kin-accordance.

It has become easy to modern science to restore the back way to common ancestor. Genetics allowed to descend step by step, generation by generation deeper into the history of all of us. In their wanderings in the драх у підземелля людського єства науковці нині можуть сміливо говорити, що знають праотця всіх народів углиб віків чи не до 140 тисяч років до нашої ери. Від нього єдиного, чий рід спромігся вижити тоді з-поміж десятків інших, пішли всі ми. Його кров тече у кожному з нас. Звісно, що з роками родинне дерево того правічного Адама розрослося. З одного стовбура виросли 18 потужних родів — величезних генетичних груп, які порозселялися по світу. Де б ми не жили нині, всі ми — листочки на 18 великих гілках дерева, що колись народилося із Адамової зернини 140 тисяч років тому в Африці.

Кордони держав малює рука політика, а закріплює перст часу. У цих кордонах у муках революцій та втрат народжуються нації. Але всередині навіть однієї окремої нації іноді шумує величезне море. Подивіться на американців. Єдині у кордонах, спільні у мріях, тотожні у способі життя. Проте їхня нація— це історична мозаїка, яку зібрали не з однієї генетичної групи. Україна не виняток. Ми живемо на одному з найвідвідуваніших світових перехресть за всю історію людства. Нині український народ гордо стоїть під жовто-блакитним прапором. Та наша кров говорить, що насправді з-поміж нас живуть люди щонайменше десяти різних генетичних родів.

dungeons of human nature, scientists can boldly say now that they know the forefather of all peoples ever deeper into almost 140 thousand years bce. We all went from him — the one whose kin managed to survive among dozens of others. His blood flows in all of us. Of course, over the years, the family tree of that immemorial Adam enlarged. Eighteen powerful families rose on the one stem — they are the vast genetic groups that settled the world. Wherever we live today, all of us are just the leaves on the 18 large branches of the tree that once was born of the Adamic seed in Africa 140 thousand years ago.

Borders of states are drawn by the hand of politicians and are consolidated by the finger of the time. Inside these borders, in the throes of revolution and losses, nations are born. But the vast sea foams even within a single nation sometimes. Look at the Americans. United in borders, common in dreams, identical in the lifestyle. However, their nation is a historical mosaic, which is gathered not from the same genetic group. Ukraine is not an exception. We live on one of the most visited global crossroads in human history. Today the Ukrainian nation stands proudly under the yellow-blue flag. But our blood says that in fact at least ten different genetic families live among our people.

Тому й основу родовідповідності формує розуміння, що Людина є не лише проявом Бога, не тільки дзеркалом народу, а й кровно зріднена (не поетично, не образно), а генетично, нерозривно зв'язана частинка світу всіх людей. І не лише живих, про що не слід ніколи забувати.

РОДОВІД

озвольте запитати Вас, чи знаєте Ви шлях свого роду, яким той крізь роки ішов до цього дня? Чи знаєте, крізь що пройшли всі Ваші пращури, щоб нині Ви мали шанс дивитися у душу світу, шукаючи з-поміж небесних зір свою? Чи можете назвати ті дороги, якими доля привела всіх Ваших матерів, батьків, що сотні тижнів, тисячі тривалих днів тримали розпочату Богом естафету, щоб у признаний час передати її Вам?

Колись і я стояв над водами океану власного забуття, прямуючи до свого джерела. Роки і влади, ідеології та віри зробили все можливе, аби відірвати українців від нашого коріння. Аби незграбно «виполоти» наші роди, нас кидали в лещата десятків воєн: чужих, не наших, тих, які в своїм вогні ковтали чи не найкращі душі за примарні і сторонні

Therefore the basis of Kin-accordance forms the understanding that man is not only a manifestation of God, not just a mirror of the folk, but also intimately linked (not poetically, not figuratively), but genetically closely connected particle of the world of all people. And not only of alive ones, what should never be forgotten.

ANCESTRY

Let me ask you, do you know a way of your family which led it through the years to this day? Do you know what your ancestors went through for you to have a chance to look into the soul of the world now, searching for your star among the heavenly bodies? Can you name those roads by what the fate brought all your mothers and fathers, who, for hundreds of weeks, for thousands of long days, had been keeping the torch of the race, started by God, to be able to hand it to you in the appointed time?

Once and 1 was standing over the waters of the ocean of own forgetfulness, heading to my source. Years and powers, ideologies and faiths did everything possible to detach the Ukrainians from our roots. To "weed" lubberly our families, we were thrown in a vises of dozens of wars —

інтереси. Наші родини розділяли гаслами великих будівництв: кістки одних мостили під бруківку Петрограду, волю інших лишали між сибірської тайги, жертовність третіх вмуровували у бетонні стіни промислових гігантів. І у такий спосіб сотнями років відривали нас від рідних стін, від рідного порогу, розоряли родове гніздо. У пошуках чогось нового і кращого ми тікали за три світи, що нині рідко хто може навіть сказати, звідки б'є ключем криниця їхнього Роду. Та, можливо, саме зараз настав той час, коли варто почати пошук. Тим паче, що для цього немає перешкод. Знайдіть трохи часу, розпитайте своїх стареньких, що нині тривожно бережуть пам'ять поколінь. Повірте, вони зможуть розказати не одну бентежну історію минувшини Вашого роду. А далі мандруйте до архіву і пориньте у глибину днів, коли зі сторінок прадавніх книг до Вас почнуть шепотіти голоси пращурів, зраділих, що їх згадали нащадки.

Хтось зауважить, що це лише данина моді, бо нині стало звичним займатися генеалогією, шукати панів та бояр з-поміж своїх родичів. Новомодні забавки швидко минають, як минає усе, що неприйнятне для людини. Залишимо чужинське слово «генеалогія» для тих, хто бачить в цьому холодну руку науки. Для нас крізь тумани днів збе-

another's, not ours, swallowing in their heat the best souls for the ghostly and foreign interests. Our families were separated with the slogans of the great construction projects: the bones of ones were paved under the roadway in Petrograd, the will of others was left amid the Siberian taiga, the sacrificial lives of the thirds were immured in the concrete walls of the industrial giants. And thus for hundreds of years we have been torn from our native walls, from native threshold and thus the family nest was ruined. Looking for something new and better, we ran to the ends of the earth, so now hardly anyone can even say where the spring of his Kin wells up. And, perhaps, now is the time to start the search. Moreover, there are no interferences for that. Find some time, ask you dear old ones, who anxiously cherish the memory of generations. Believe me, they will be able to tell not one moving story from your family's past. Then travel to archive and dive into the depths of the days when the voices of ancestors, glad having been mentioned by descendants, start whispering to you from the pages of ancient books.

Someone will note that this is just a fad of fashion, because it has become customary to be engaged in genealogy now, to look for lords and boyars among your relatives. Fashioned entertainment passes quickly as everything that is unacceptable to the man passes. Let's leave the foreign word "genealogy" for those who see the cold hand of science in it. Through the mists of days, the Ukrainian "Rodovid" (word for "Kin knowledge")

реглося слово РОДО-ВІД. Важко віднайти кращу назву для знання— ВІДАННЯ Роду.

Нині я ВЕДУ свій РІД. Веду, бо його зерно проросло в ці дні у мені; і сам я маю стати колосом, що дозволить роду й надалі буявіти під сонцем. Я ВЕДУ літопис РОДУ, бо не личить роду вчитися чужій мудрості. У кожного роду вона своя і спільна одночасно. Коли ж рід починає жити розумом сусіда, його веде вже зовсім інший проводир. Кінець кінцем, я веду родо-від ВІД-РОДУ, від Творця. А крім натхнення це мені дає обов'язок не загубити нитку роду і не звести нанівець його краси. В моєму родовому дереві вже більше тисячі людей, що ночі й дні вели мій рід. Принаймні три століття імен шепотять до мене з віт родового дерева, заплетеного візерунками сімей із зорі 1700-х років. Я не шукаю з-поміж них царів, бояр, панів і бургомістрів. Бо гріш ціна тому проводирю, що веде рід лише для користі. І нехай хтось, досягши влади, гордо малює зайві корони у своїх родових гербах, поки чужі руки вправно записують сторінки його родового літопису.

Я ж закликаю вас робити це самим, цінувати і любити пращурів не залежно ні від чого.

survived to us. Hard to find a better name for the real knowledge of your family.

Now I lead my Kin. I lead it, because its seed has sprouted in me these days; I myself have to become a spike that will let the Kin continue flourishing under the sun. I historify the days of Kin, because it's not proper for a Family to learn somebody else's wisdom. It's own for each Kin and common at the same time. When the family begins to live according to neighbor's mind, then quite another guide leads it. Finally, I descend from the Kin, from the Creator. And besides inspiration it gives me duty not to lose the thread of the Kin and not to bring to nothing its beauty. There is over a thousand of people in my family tree who have been guiding my Family for nights and days. At least three centuries of names whisper to me from the branches of my family tree, braided into patterns of families from the dawn of 1700's. I do not seek for kings and boyars, lords and burgomasters among them. For the price of a penny to a leader who is guiding the Kin to the family benefits. And let someone, having reached power, proudly draw extra crowns in his family coat of arms, while the stranger's hands deftly record the pages of his family chronicle.

I urge you to do it by yourselves, appreciate and love the ancestors regardless of anything.

ВІРА РОДУ

Родоцентризм світогляду зобов'язує до шани того, що ми мали. Світ постійно обертається навколо самого себе: повертається мода, мова, віра. Все, що колись з'являлося на небосхилі людської уваги, з часом знову буде відроджене, як Фенікс, із власного попелу забуття.

Якої ж віри мій рід? Якої ж віри Ваш? Якщо я став на шлях Роду, якою стежкою віри іти мені до Бога? Десь у мороці віків, темних не своєю неграмотністю, а нашим безпам'ятством, руки моїх матерів молитовно складалися до неба і землі у славі Берегині-Ладі. Минали дні, долоні інших матерів мого і Вашого нескінченого роду з надією засвічували свічки іншій Берегині, що у світ принесла Немовля, провівши до Хреста і Вознесіння. Століття змінювалися, а з ними переінакшувалося й усе: замість родового гаю та писаних ікон, мій рід отримав інші обереги — червоні стяги, віру в розум й труд. А нині — знову завертілось колесо життя.

У коловороті змін настав час спитати: «Хто я?» Я— зерно свого роду. 1 я не маю права засуджувати пращурів за наївність, простоту, обмеженість та недалекість. Бо прийде день, і мій далекий син так

FAITH OF THE KIN

Kin-centered worldview commits to respect what we had. The world constantly revolves around itself: fashion, language and faith come back. All that has ever appeared on the horizon of human's attention will be reborn again over time like a Phoenix from the ashes of its own oblivion.

What is my family's faith? What faith is yours? If I've made a step on the way of my Kin, which path of faith am I to follow to God? Somewhere in the darkness of ages, dark not because of their illiteracy, but because of our unconsciousness, the hands of my mother were folded in prayer to heaven and earth in glory to Berehynya-Lada. Days passed, palms of other mothers of my and your infinite Kin lit candles in hope to another Berehynya-guardian who bore a Baby to the world, having followed to the Cross and to Ascension. Centuries changed, and everything altered with them: instead of family groves and painted icons my family got other charms — red flags, the belief in mind and labour. And now the wheel of life is spinning again.

In the whirlpool of change it is time to ask: "Who am 1?" I am a grain of my Kin. And I have no right to condemn ancestors for innocence, simplicity, limitations and naivety. For the day will come, and my distant son

само на узбіччі днів подивиться назад і зашепоче: «Невже ти вірив в це, мій давній батьку?»

Тому наша віра— ширша за межі кам'яного храму, глибша за мудрість однієї книги, давніша за найпощербленіші часом скрижалі. Вона мала початок і їй не буде кінця. І всі мої батьки і матері, що клали треби Велесу і Саваофу, однаково велично можуть говорить про праведність і православність своєї віри.

Я разом із ними поклонюся полю, в якім Стрибожі вітри стережуть нам волю. Я разом із ними схилюся перед ликом Матері з Дитям, що у просвітленій скорботі стерегли століттями духовну чистоту цих земель. Я разом із ними здійсню крок уперед за розумом, що допоможе осягнути світ. Бо якби в мойого Роду не було хоча б одного дня без віри у що-небудь, то я б не стрічав сьогодні сам свою зорю.

Всередині нас самих не тільки Віра роду. У нас його Надія, його Любов, його спокута й прощення самого себе.

Кожного разу, розпочинаючи свій день, пригадуйте, що Ви його почали не лише для себе. Разом із Вами він почався для безмежжя поколінь, що естафетою життя дійшли до Вас. Ви— нинішня Надія роду. На вас він покладав усі свої колишні сподівання. Привівши Вас у

at the side of days will look back and whisper: "Didn't you believe in that, my old father?"

Therefore, our faith is wider than borders of the stone church, deeper than the wisdom of a one book, older than the most notched scrolls. It had the beginning and it'll have no end. And all my fathers and mothers who offered prayers to Veles and Lord Savaot, can equally majestically speak of righteousness and orthodoxy of their faith.

I'll bow with them to the field, wherein Stryboh's winds keep us free. I'll kneel with them before the face of the Mother with the Child who has kept the spiritual purity of this land in enlightened sorrow for centuries. I'll step up with them for the mind that will help understand the world. For if my Kin had had even one day without belief in something by now, I wouldn't have met my own dawn today.

There is not only faith of the Kin inside of us. We are its Hope, its Love, its atonement and forgiveness of itself.

Whenever starting your day, remember that you have not started it only for yourselves. Together with you, it was started for the immensity of generations coming to you in the race of life. You are the current Hope of your Family. It pinned all its previous expectations on you. Having led you to the world, your Kin thus maintained the hope that eventually you'd complete

світ, Ваш рід тим самим стверджував надію, що з часом Ви довершите своє покликання на цій Землі. Яке? Судити кожному окремо. Рід не нав'язує мету, а тільки зберігає надію на наше самозвершення. Крокуючи життям, щоденно відчувайте, що Ви — Любов усього Роду. Якби не ця Любов, то гілка б роду висохла на дереві вселенського життя, не породивши Вас.

Проходячи крізь терени всіх днів, тримайте розуміння, що у Вас живе спокута роду. Ваш цілий рід — увесь живий, весь праведний, весь грішний — тепер живе у Вас усім своїм єством. Ви навчені його столітніми важкими помилками. Ви навчені його прадавніми порадами. Вам упродовж свого життя за цілий рід прийдеться осягати ті уроки, що він не був у змозі зрозуміти, аж поки Ви сьогодні не з'явилися на світ.

Тому не зліться на свій рід за те, що Вам доводиться пролити сльози: Ви починаєте учитися за нього і для нього, щоб Вашим дітям було легше у житті. Бо Ви- не просто є спокута роду, Ви- його прощення за власні помилки і біль.

your calling on this earth. Which one? It's to be judged individually. Kin does not impose a goal, but only retains the hope for our self- accomplishment. Stepping in the life, feel every day that you are the Love of the whole Kin. If not that Love, the branch of the family would have withered on the tree of the universal life, not having begotten you.

Passing through the thorns of all days, keep the understanding that atonement of the Kin lives in you. Your whole kin - all alive, all godly, all sinful - is now living in you with all its being. You are trained by its centenary painful mistakes. You are taught by its ancient advice. You will have to comprehend for all your life in place of the whole kin the lessons that it hadn't been able to understand until you were born today.

So do not be angry with your Kin for the tears you have to shed: you begin to study in its stead and for it; for your children to have easier life because you are not just a redemption of the Kin, you are its forgiveness for its own mistakes and pain.

У НАМИСТІ ДОЛІ

У мойого роду
Руки пахнуть хлібом,
У мойого роду
Сонце на чолі.
За родинну згоду
На плечах могли би
Землі й чисті води
Втримати вві млі.

У мойого роду
Плетивом барвистим
За мою свободу
Долі заплелись,
Крізь роки негоди
Зоряним намистом
З крапель крові й поту
В небі зайнялись.

IN THE NECKLACE OF FATE

Hands of my forefathers Smell with bread and grain, Brows of my forefathers — Crowned with the Sun. In the brume and smothers, They could have restrained Storms, and, world for others, Could have hold, as one.

Fate of my forefathers
Tied in florid laces
For my freedom, passes
Into crown of thorn;
After all morasses,
It's in stellar spaces, —
Blood and sweat in trusses —
Glitters, though foreworn.

У мойого роду Вікопомне зерно, Вічного походу Безконечна путь, І родинну вроду В пристрастях химерних Я повіку-зроду Сам не дам забуть. Seed of my forefathers
Is antique and rooty;
Its infinite pathes
Merge in endless way.
And I won't slather
My ancestral beauty
I'll keep it, rather
Yield to passions' sway.

ПІСНЯ РОДУ

000

Колисає вітер вроду—
Побілілі руки глоду,
Горне до небесної путі;
З зим у літню насолоду
В'ються стежки мого роду—
Горні, піднебесні і святі.

На літошнім їхнім тілі Ланцюжки слідів здавнілі Проведуть далеко у віки, Щоби стали зрозумілі Їхні рани омохтілі Наузкрай життєвої ріки.

Стежку трави обіймають, А у них віки дрімають, Стережуть мойого роду сон.

SONG OF THE KIN

Playful breezes dandle beauty — Whitened hands of haw, once sooty, Hoping to reach the skyey way; My kin wintered on — so broody, My kin summered, singing fluty, On its tracks above and earthly stay.

Chains of old weathered traces
On the ancient trails-laces
Guide me deep in time from fash and strife,
To perceive with all my paces
Their gashes — mossed in races —
On the bank of twisty stream of life.

In the pathway, hugged by grasses, Ages nap without fusses, Guarding sleep of kin in orison. Знають, що у ріднім краї Вікодавня кров заграє, Заспіває з ними в унісон.

П
У палких цілунках лине
Білим кетягом калина
У блакитнооку висоту.
Опущуся ж на коліна,
Плетиво віків нетлінне
На скрижалях серця віднайду.
Не чужих святих сандалі
Цих країв сходили далі,
А мій рід все зміряв босоніж.
Не прийдешніх мов кришталі
Солов'ями щебетали,
А мій рід: щовесни — то гучніш.

Не від грошового блиску Припадали зорі низько, А від материнських молитов. And when someone there glasses, Blood will break through wide crevasses, Singing for the truth in unison.

Guelder-rose snogs in passion
Blue-eyed welkin, gifting taction
Of its blossom in amorous art.
So I bow in affection,
As imperishable caption
Is retrieved on tablets of my heart.
Those lands are all gone round
Not by holymen inbound,
But my kin has crossed them barefoot.
No strangers' tongues resound,
Twitting in the holts around,
But my kin, with nightingales, has cooed.

Stars have nestled very low
Not by means of money glow,
But because of prayers of my mom.

68

Не від похоті та зиску Немовлям цвіла колиска, А лише коли дала Любов.

Перед Господом Всевишнім У своїй молитві вишні Білим цвітом плакали в меду, Криючи шляхи неближні, Роду стежки дивовижні, Ті, якими я уже іду.

Від батьківського порогу Пронесу, як засторогу, Татові і мамині слова: «Поки ллється шлях під ноги, Міряй серцем кожні кроки— В ньому роду істина жива...» Хай родів моїх пенати Дітям будуть помагати У любові ніжити серця.

Not from lust and lucre flow Cradles in a child blow, But when Love in sacrament has come.

III
Shedding honeyed blossom crown,
Whitened cherries bowed down
Right before Almighty's skyey Throne,
Dressing in the milky gown
Kin's remote joy and frown
By the highway I tread on my own.

I will carry, as monition,
Mom's and dad's prophetic vision
From the doorstep of the native hut:
"Weigh in heart each your decision
Till your way leads to fruition —
Truth of kin and heart don't live apart..."
Let my children not be haughty,
Bear light in days, so naughty,
Cherish love in every deed and word.

А як зайде вічність в хату, Сам почну молитвувати В кучерявих вишнях до Творця:

«Пісні роду литись без кінця...»

When my passing crawls, squatty, I will pray — heartfelt and doughty — In the curly cherries to my Lord:

"Song of kin will ring in endless chord..."

ЗАПЛЕЛАСЯ ДОЛЯ

Заплелася доля
Квітом в рушники,
І років роздолля
Трає навкруги.
Мудрості печаті
В'ються на чолі,
Мрії ж непочаті
Держать на Землі.

Крізь чужі святині І чужі пісні Ночі солов'їні Снилися мені. За чужі причали Долинали знов Мамині печалі, Татова любов.

0000

DESTINY HAS PLAITED

Fate of mine — is plaiting Of embroidered cloth; Every day is weighting Midst my lifetime swath. Wisdom in its signets Twines on wrinkly brow, But the dreams, as magnets, Keep on earth for now.

Amid foreign grails
And some other's chant,
Nights with nightingales
In my dreams extant.
In the dusk and morrows
On the foreign shores
Parents' love and sorrows
Are forever yours.

Пригубивши вволю Весен до снаги, Шляхові дозволю Витись з-під ноги У краї хрещаті, У роки малі, Де у рідній хаті Долі у теплі...

Вітром серед поля Міряю віки, Прихиляю долі Маків пелюстки. Те, що встиг почати, Не згниє вві млі: Рід стає на чати З вірою в крилі. More than many spring days
Sipped I under skies,
To allow my pathways
Wind without ties
To the herbs grovelling,
To the infancy,
Where fates in dwelling
Basked on oversee...

With the wind I count
Days in motley grass,
Bending all way down
Poppies to the path.
All what I have started
Won't decay in haze:
Kin of mine will guard it
On the wings with faith.

ПАРАД ПАМ'ЯТІ

В бузковім ароматі Травневої пори, Мов рушники хрещаті, Красіються двори. Мов рушники хрещаті, Тюльпанами строкаті, В оздобному параді Красіються двори.

1 у безкраї далі
Злітають голуби,
І міняться медалі
Із відблиском журби.
І міняться медалі
За подвиги бувалі
У часу на поталі
Із відблиском журби.

PARADE OF MEMORY

1

As flowery crewel,
The gardens stand in May;
The lilac trees bejewel
The yards in odour sway.
Each tulip is a jewel
In the flamboyant crewel
With lilac scent in duel
In flowery array.

The pigeons, cooing sprightly, In passion shoot upwards, And medals glitter lightly In gleam of old woes. All medals burnish brightly, Affirming so uprightly Great deeds, surpassing knightly Above the old woes.

Приспів

Днів минулих німі правдомовці Молитвують у Вічнім вогні; І блищать на посумленім сонці Знову сльози на спомин війні.

1 печуться негоїсті рани, Біля братських могил стигне кров, Що, немовби прадавні кургани, Убираються квітами знов.

1

Давно мовчать гармати В оспалі вечори. Не чути канонади І в іграх дітвори. Не чути канонади, А квітнуть палісади, Як охоронці ладу У іграх дітвори.

Chorus

The truth-tellers of past pray in silence Through Eternal memorial flame; And, remembering martial violence, Tears gleam in lamentable fame.

Wounds unhealed bake on heart when it pounds At the mass graves that curd seething blood And, as if prehistorical mounds, Roll in colors when flowers bud.

1

The guns are whist and quiet
In sleepy eventides.
The gunshots' loud riot
In boyish games subsides.
The cannonry riot
By kids is not admired,
But yards are all attired
With blossom — rich and pied.

1 маки невеличкі
Квітчають, як вогні,
Непереможні стрічки
У ці травневі дні.
1 маки невеличкі
Палають, наче свічки,
1 натовпи-потічки
Квітчають, як вогні.

Приспів

Посмутнілі німі правдомовці Шепотять у святому вогні. І виблискують в золоті сонця Із медалями сльози сумні.

1 печуть припокоєні рани, Біля братських могил стигне кров, Що, неначе величні кургани, Убираються квітами знов.

Оживають отишені рани Під оркестру мелодії знов. 1, як давні святі, ветерани Повертають між люди Любов.

Each flamy poppy glisters, Embellishing lapels With ribbons of the victors, Throughout festal spells. And little poppies glitter, As holy candles, jitter In crowds, that all pitter As if loquacious wells.

Chorus

And the truth-telling woe susurration Can be heard in memorial flame; And, the medals with no de-nigration, Gleam with tears in sun in the fame.

Cured wounds bake on heart when it pounds At the mass graves that curd seething blood And, as old magnifical mounds, Roll in colors when flowers bud.

To the orchestra's marvelous sound Closed woundings are hurting again.
And the vets, like the saints around,
Bring back Love as if something arcane.

ЕСТАФЕТА ЖИТТЯ

Ользі Богомолець

За кожен крок я відповідь несу Не до Судді на хмарному престолі, Що вижидає ревно до часу Із фоліантом схибленої долі.

За кожен день я у боргу у тих, Хто Прометеями мойого роду Вогонь життя, мандруючи, зберіг 1 передав мені огнисту вроду.

Я наслідки щоденних устремлінь Не міряю вершком своєї днини— Лиш подвигом минулих поколінь 1 докором майбутньої дитини.

На цій Землі мені відповідать За кожну мить, що котиться у Лету, Лиш тим, кому сподоблюсь передать Цього життя натхненну естафету. To Olha Bohomolets

I am responsible for every step Before no Judge on throne above the cloud, Awaiting me with unexplained pep With folio of life-way I have ploughed.

For every day I owe each of those Who, wandering through life, fulfilled the duty And, like Prometheus with flame, uprose Transmitting me my kin's impassioned beauty.

The outcomes of all attempts I mete
Not with my days that are from fragments sutured,
But only with generations' feat
And with reproach of children in my future.

I am to answer on my earthly path For all the instants roll in Lethe's vortex, Before the one to whom I have to pass This relay race of life on worldly vertex.

AITYPFIR

Сльози в очах
У молитву впліта
Доля, розбита в друзки.
Мліє свіча
На віконці бліда,
Мов на вітру колоски.

Пам'ять жива
Молитвує з колін
За опустілі двори —
Ллються слова,
Ніби котиться дзвін
Заупокійної гри...

Вимерзлий сад У розритім снігу, Як пташенят, стереже Двох немовлят, Що потайним «Агу!» Світ не одарять уже.

LITURGY

Tears in eyes Into prayer entwines Destiny, crashed into splits. Trembles, as spikes Under rainstorm brines, Candle, on window sill lit.

Witnesses still
Offer diligent prays
For the abandoned farmsteads –
Whisperings spill
As if church bell dismays
For the repose of the dead.

Killed by the frost,
Orchard in the kowtow
Guards, as if chicks in the snow,
Infants, being lost,
Who will never endow
World with the sacred "Aah-Oh!".

Тиша німа
В'є барвінок за тин;
Губиться матері слід:
Вийшла— й нема...
Щоби вижив хоч син
В пошесті згублених літ.

В лип у дворі
По обдертій корі
Зливи ведуть часу лік:
Руки старі
Опівнічній порі
Стисли ікону навік.

1 через час, Через гріх забуття, Стихлі в голодних роках, Молять за нас До святих за життя 1з колосками в руках. Quietly creep
Periwinkles to fence,
Hide mother's prints from beehive:
Under the steep
In the time of offence
For at least son could survive.

Downpour rite
Keeps the track of decades
On the barked boles of the limes:
During midnight
Wrinkled hands grasped for aid
Icon for durable times.

In the days sway,
Through the sin of disdain,
Fallen in famishment gale
Heavenly pray,
Holding ears of grain,
Keep all of us from travail.

82

витоки

На серці скресла радість, наче крига, Від рідних слів з-під давньої руки В старій душі повицвілої книги, В якій віками пахнуть сторінки.

Поміж шиття столітніх єрей й ятей, 3 поміж імен, нечуваних давно, 3 просивих днів узріти був я радий Свойого роду здавнішнє зерно.

Подекуди й не видно атраменту— У часу свій— найкращий— каламар: 1 пам'ять затроюджує дощенту Бурхливих днів вогненний календар.

Прадавніх книг читаю одкровення, Що й мій здивовано запитує сусід: «Я не збагну, навіщо їхнє ймення? За ними вже повіку згинув слід...»

Ні, не згоріть їм в жерлах революцій, Не вицвісти безвісно до основ, Поки в моєму серці ревно б'ються Їх Віра, їх Надія, їх Любов.

THE ORIGINS

The joy broke up in heart, as ice on shoal, From native words on old standing page Left by one's hand in volume's faded soul That smells with old destinies and age.

Among the old written letters sewing, Among the names not heard for long ago, On godsend fact my heart was warmly glowing -Since grizzled days the seed of Kin has grown.

Sometimes it's hard to read the ink handwriting— Inkpot of time was always used to mar The memory till its entire smiting In stormy days of fire calendar.

I'm reading book as old revelation,
That even neighbor asks me in surprise:
"Why do you search for names and far relation?
They all are gone as never had to rise..."

No, they won't burn in the revolution craters,
They won't fade, forgotten to the base
Till last heart-beat I'll zealously cater
To their hope, their love and their faith.

13 ДОЛОНЬ РОДУ

Із долонь українського роду П'ють віки Жар любові й війни прохолоду Крізь роки.

Розцвітаються дні неблигомі На весь світ, Коли в серці відлунює гомін Давніх літ;

Коли в ніч зачаровують казки Сни малі, Що складали прадавні пелазги

Цій землі:

Коли диха вогненно свобода Між імли, Що її нам ще скіфи-сколоти Вберетли;

FROM THE PALMS OF KIN

From the palms of Ukrainian people Ages Drink Heat of love through the years, and tipple Cool of brink.

Bygone days once again drown in blossom To the world, When in old days whispering bosom Has been swirled;

When the dreams are enthralled by the tales In the dusk, For Pelasgians told them to dales With the husk;

When the liberty breathes with fire Through the haze, Being preserved by the Scyths with admire To these days; Коли серце зманіжено в'яне Від пісень, Що співали доладно слов'яни В ясен день.

1 цього джерела чисту воду У мені Не дозволю паплюжити зроду, Поки в'ються між долі народу 1 мої небом лічені дні. When the heart faints in admiration From the songs Sung by Slavs with the deep adoration All days long.

Welling up in my soul crystal water
Of that spring
I will not let dishonor or alter,
While walking without a totter
Between people throughout my being.

ВІРУЮ

У тишину твоїх гаїв Вірую. В пісні залюбних солов'їв 3 вирію;

В купальську магію вогнів Вроджену; В спокійну просторонь ланів Зрошену;

В розгрімотілий небокрай, В ніч ясну, В серпанкові лелечих зграй В провесну;

В те, що не злічиш у розмай Мірою: У тебе, роду рідний край, Вірую.

1 BELIEVE

In calmness of thy groves and dales
I believe.
In songs of little nightingales
Amid leaves;

In fires of midsummer night — Old and new; In width of fields in morning light All in dew;

In tempests roaring in the dark
Over ryes,
In early spring when stork lines mark
Bluish skies;

To all that has no measurement Staying cleave, In you, my native Motherland, I believe.

РОЗМОВА З НЕБОМ

CONVERSATIONS WITH HEAVENS

1

Сонце розпишніле Розправляло крила 1 благословляло білий світ. Ненька посивіла 3 небом говорила, Аж душа просилась у політ.

Приспів:

Вечір за жита Котиться, Почорнявий слід До межі... Матінко свята, Богородице, Бережи мій рід,

000

Стережи.

Splendid and together,
Sun was spreading feathers,
Blessing all the world with holy light.
My gray-haired mommy,
Praying, felt so palmy —
Even soul was asking for the flight.

Chorus:

Over golden ryes
Evening rolls,
Blackish ploughed trace
Goes to verge...
Mother Mary, rise
Over dole,
Save my kin in grace
From the dirge.

11

Є на світі храми, Вимиті сльозами, З вікопомним оберегом стін. Я ж на спомин мами Попід образами З небом розбесідуюсь один.

Приспів:

В юнь весни літа Просяться, Сипле цвітом глід До води. Матінко свята, Богородице, Від біди мій рід Відведи.

World is full of shrines
Washed with hearty brines,
With defence of old walls of stone.
Near icon shine,
With mom in my mind,
I will talk to Heavens all alone.

Chorus:

Ages seek the youth
Of the springs,
Hawthorn blossom falls
In the flows.
Mother Mary, soothe
All my stings
From severe squalls
And the woes.

90

91

111

Відаю, що нині, В роки швидкоплинні, Не знайти, чим дітям докорить: У моїй родині В надвечір'я синє Молитовна свічка зазорить.

Приспів:

Снігом заміта
Всю околицю,
Аж років політ
Губить лік.
Матінко свята,
Богородице,
Молитвуй за рід
Мій повік.

0000

111

On my lifetime stairs, After fleeting years, There's not a thing my kids to chide. Now I am aware: Candle for the prayer In the bluish evening will gift light.

Chorus:

Snow hides away
All the neighbourhood,
Even years cast
Track in flight.
Holy Mother, pray
For my kinship good
That can ever last
Through the spite.

НА РОЗДОРІЖЖІ МИРУ І ВІЙНИ

Де гірчать полини
В степовій куряві—
Неповторні у цілому світі,
Там батьки і сини
В пожовтілій траві
Непорушеним сном оповиті.

Чорнокрила війна
Аж по славну весну
У своє потужіле писання
Їх святі імена
Карбувала без сну
Під зрадливе своє колисання.

Загубивши дням лік, Волошкові поля Й по сьогодні леліють уклінно За усіх, хто свій вік Загубив в ковилах За дитину, родину й країну...

AT THE CROSSROADS OF PEACE AND WAR

Where wormwoods in dust— Unrepeatably dun— Bitter on the remarkable mound, Amid steppes—dry and grassed— Both fathers and sons Are by nonchalant sleep wound around,

Black-winged scriber of war, Until spring glory days, Had been chasing in wailful carving -Every day more and more — Their saintly names To the spacious tune of its lulling.

The blue-bonnets in fields,
Having lost track of time,
Are still gleaming for each one of those—
Who lies dead, as if shields,
For the vast harried clime,
For the child and kin from the foes.

МОЛИТВОСЛОВ

Як сонце променем ясним Голубить гай з-за виднокраю, Весь білий світ до неба рає, І я молюся разом з ним

Благословіте, небеса, Усіх щедрот життя іспити, 1 хай сердець людських краса Не затроюдиться у світі.

Як бучно гомонять дощі, Стаккато б'ють у вічні криці, 1 молитвують блискавиці, 1 я молюся у душі.

Благословіте, небеса, Нести у світ добро нетлінне, Щоб не зрешіла ця краса Перед грошима на колінах.

Благословіте, небеса, Безповоротний шлях між люди, 1 поки доля не згаса, Не відати, крім Бога, суду.

WORD OF PRAYER

The sun with bright and tender beams Canoodles groves beyond horizon, The voice of whole world is rising, And I appeal to Lord in dreams.

Oh, bless, the Lord in holy skies, To taste all bounties of living. And let the charm of souls rise Without spoiling by deceiving.

Staccato on the steel and stone— The rain is vigorously playing, And thunderbolts are fiery praying, And I am kneeling all alone.

Oh, bless, the Lord in holy sky, To carry good to world in vow, Don't let this beauty putrefy In front of money in kowtow.

Oh, bless, the Lord in holy sky, To walk with no return mid people, To meet no judge or no try But God until my lifetime ripple

0000

РІДНИЙ ДІМ

NATIVE HOME

о б із нами не трапилося — добре чи лихе — ми завжди знаємо, що десь обов'язково зможуть розділити з нами усі радощі й негоди. У такі моменти бодай думками вертаєшся у те місце, шлях до якого пам'ятають самі лише ноги, аби їм було дано волю йти за три світи без настанов. Що ж у світі настільки чарівне, що верне наші думки до себе крізь роки?

МОДЕЛЬ ВСЕСВІТУ

Рідний дім. Що він для нас? Найперше саме він і був для дитини уособленням цілого Всесвіту, який чекав її за порогом батьківської обителі. Нині все менше й менше людей можуть із гордістю та шаною згадати хату, у якій вперше ступили на зустріч життєвому океанові. Перш за все тому, що й самої хати як такої уже і знайти важко, окрім як у без применшення незбагнених своєю довговічністю селах. Там, у святій святих бабусиних та дідусевих літ і весен, онуки ще торкаються літошніх стін у білопінному цвіті травня. Там іще пахтить добром і теплом грубка, у яку навперемінку з чорним вугіллям старенькі руки підкидають пахучі дрова. Там, у селі, коли з берега

Whatever happens to us - good or bad - we always know that all our joys and sorrows will be shared somewhere. At such moments, even in thoughts, you come back to the place, way to which is remembered by feet, if they just were given the freedom to go beyond the three worlds without instructions. What in the world is so charming that turns our thoughts to itself through the years?

THE MODEL OF THE UNIVERSE

Native home. What is it to us? At first exactly it was a personification of the universe, that was waiting for a child outside the door of the paternal abode. Today, fewer and fewer people can remeber with proud and honor the hut in which they first set foot in meeting life's ocean. First of all, because it's already hard to find the hut itself, except in the villages without underestimation incomprehensible in their longevity. There, in the Holy of holies of grandparents' years and springs, grandchildren still touch advanced in years walls in the white-foamed blossom of May. There still is a fine smell of good and warmth from the stove in which old hand tossed black charcoal alternately with fragrant wood. There, in the village, when the

вранішній туман підступає під вікна хати, розумієш, що на її порозі стирається межа між світом домашнім і Всесвітом. Там достатньо вийти за ворота і перейти кам'янисту доріжку, аби батьківський сад виріс у сад земний. І вогники лампадки та свічок у напівтемряві покуті незримою силою злітають уверх незліченою кількістю небесних зір.

Цікаво, але за давніми народними переказами першу хату зробив улюблений янгол Божий у перші ж дні світотворення, ім'я якому було Сатанаїл. Одначе, він тримав у собі незрозумілу образу на Батька і згодом, відрікшись, постав проти Нього. Сатанаїл не зміг створити чогось довершеного: його витвір був темний та непривабливий. Що тільки не робив він, аби зукрасити його, скільки не носив жменями сонячне світло, каже народ, а так і не зміг освітити першу хату. І тоді Творець подарував хаті три вікна, крізь які і нині приходить до нас благодатне світло дня.

Хата— не просто чотири стіни, це— дарунок Бога, ровесник світу, його символічне відображення. В українській хаті пахло живим різнотрав'ям не тільки на Зелені свята. У ній саме життя ставало уповні живим, справжнім. Шкода лише, що нині цю справжність троюдить невтамовувана роками жага Міста. Воно породило свій зразок

morning mist rises under the windows of the hut from the river bank, you understand that the line between home world and the universe is erased on the threshold. It's enough to go out from the gate and cross the rocky path to see how the fatherly garden is growing in the earthly garden. And the lights of an icon lamp and candles in the twilight of the corner of honour under the invisible force fly up in the countless number of heavenly stars.

Interestingly, but according to old folk tales the first hut was made by the favorite angel of God in the early days of world creation, whose name was Satanael. However, he was keeping an incomprehensible grudge against Father and after a while, having renounced, rose against Him. Satanael wasn't able to create something perfect: his work was dark and uninviting. He did so many things to beautify it: many times he carries handfuls of sunlight, as people say, but he could not light the first house. Then the Creator gave three windows to the first hut through which the blessed light of day comes to us even now.

A hut is not just four walls, it is the gift of God, the contemporary of the world, its symbolic representation. The Ukrainian hut had a fine smell of living grasses not only on Whitsun. The life itself became fully alive and real in it. It's a pity that now this authenticity is vitiated by the unsuppressed by years thirst for the City. It has created its own sample of home. It shrunk

рідного дому. Він стиснувся до меж квартири, а з цим зменшився і Всесвіт людини. За пластиковими вікнами та броньованими дверима залишилися запахи і звуки, за щоденними справами опинилися люди і саме життя. Та світ змінюється, і ніщо не має лишатися таким самим, бо інакше зникне у коловороті життя. Людина хоч і стала замкнена у чотирьох стінах квартир та власних проблем, проте все одно не втратила відчуття рідного дому. Поріг міської квартири став межею, що відділяє нас від неміського світу. Та дім і нині залишається для нас зразком Всесвіту. Вирісши у ньому, ми сприйматимемо весь світ крізь призму законів власної оселі і згодом будуватимемо уже свій маленький всесвіт на тих самих принципах, до яких звикли з дитинства.

ЧИ ВСІ ДРОГИ ВЕДУТЬ ДО РИМУ?

Удавніх римлян усі шляхи вертали до Риму. Дороги правовірних різних вір колись та й сходяться у Мецці чи в Єрусалимі... Та попри зміну епох та настроїв, попри відмінність наших звитяг і статків, мрій та гріхів є путь, яка відома всім— це путь додому. Колись саме дорога— заманлива, вертка, неначе лукавий змій, покликала з собою юнацькі душі і серця. І ми, окрилені безмежжям

to the limits of the apartment, and the universe of a man decreased with this, too. Smells and sounds were left behind plastic windows and armored doors, people found themselves behind the daily chores as well as life itself. But the world is changing, and nothing must remain the same, otherwise it disappears in the whirlpool of life. Though man was locked in four walls of apartments and his own problems, but still has not lost a sense of native home. The threshold of the city apartment became the border that separates us from not-urban world. But the house still remains a model of the universe for us. Having grown up in it, we will apprehend the world through the prism of our own home's laws and then we will build already our own little universe on the same principles we've got used to since childhood.

DO ALL ROADS LEAD TO ROME?

For the ancient Romans all paths led to Rome. The roads of true-believers of different faiths once but meet in Mecca or Jerusalem... But despite the change of eras and moods, despite the difference of our victories and fortune, dreams and sins there is a way, which is known to all - it's a way home. Once it was exactly the way - tempting, brisk like the roguish serpent, - that called youthful hearts and souls to stride on it. And

Всесвіту за батьківським порогом, поринули в заплетене мереживо доріг. Коли світ уперше вистелив нам під ноги колючі терени, ми повертали із болем у душі в рідний дім знайомими шляхом. Коли цей самий світ уперше нам постелив зелом дорогу, ми з трепетом і радощами знову йшли додому. Незлічені рази прощалися із цим порогом і йшли, в останнє дивлячись на рідні вікна й палісад. Й таких разів — останніх і прощальних — на нашій пам'яті не менше, ніж зір у темнім небі. Бо не даремно заповів народ: до батькової хати не пізно й опівночі. Вона завжди відкриє двері для дітей.

ПОРУЙНОВАНЕ ГНІЗДО

Та тільки вникає одна проблема: чи є куди вертатись? Чи є місце, у якому відчуваєш себе рідним; місце, яке для тебе самого є близьким? Для більшості з нас ним є наше рідне Місто чи рідненьке Містечко. Проте, «квартирне питання», пророче підняте Булгаковим у своєму романі «Майстер і Маргарита», справді попсувало людей. Урбанізація змінила не лише мапу України, вона відбилася на обличчях та у душах самих українців. На початку XX століття місто

we, winged by the vastness of the universe behind the parential threshold, plunged into the bone lace of roads. When the world spread prickly thorns under our feet for the first time, we returned to our native home with a pain in our hearts by the familiar way. When this very world for the first time laid the soft greens on our way we went home again with thrill of joy. We said goodbye to this threshold countless times and went away, looking at the native windows and palisade as for the last. And there are at least as many of those times — the last and farewell — in our minds as the stars in the dark sky. For the folks bequeathed to some purpose: it is not too late to father's house even at midnight. It always opens the door for children.

THE RUINED NEST

But only one problem arises: is there anywhere to come back? Is there a place where you feel like family; a place that is intimate to you? For most of us it is our native City or our little home town. However, the "housing problem" prophetically raised by Mikhail Bulgakov in his novel "The Master and Margarita" really has spoilt people. The urbanization has changed not only the map of Ukraine, it has reflected on the faces and in the hearts of the very Ukrainians. In the early twentieth century, the city

притягувало, як магніт, людей з усіх кінців. А далі спокусило їх життям у кам'яних фортецях. Село у блиманні міських ліхтарів крізь тумани працюючих фабрик побачило свій присмерк.

Та зараз, на порозі століття XXI, нікому з нас уже не потрібний черговий «плач Ярославни» над руїнами осиротілих сіл. Зайвими є й голосіння над майже викопними рештками білостінних пусток на закинутих хуторах. Що зроблено те зроблено. Колесо життя перевернулося. Посамотній поетичний стогін над загиблими родовими гніздами принесе лише чергову дозу роздратування у захоплену урбанізацією душу. Тому нині кращим буде оцінити та зрозуміти те, що маємо, аніж вертати те, чому уже навряд чи бути.

Проблема зруйнування гнізда з'явилася не тоді, коли діти почали залишати батьків самих у їхніх оселях і жити окремо. Так було завжди і це правильно, бо світ однієї Людини, як річка, починається із джерела і вічно у своєму джерелі жити не може. Йому потрібна воля, щоб вирости у могутню течію, щоб полонити собою широчінь. Так само й діти, полишаючи батьківську хату, у жоднім разі не паплюжать її чистоти. Не даремно люди за віки підмітили: «І в рідного тата не своя хата». Несучи у собі зерно роду, людина мусить відкрити роду нове джерело, з якого той міг би знову і знову напувати себе роками.

attracted people from all over like a magnet. And then the dwelling in the stone fortresses seduced them. The village saw its twilight in the flashing city lights through the fog of working factories.

And now, on the eve of the XXI century, none of us needs another "crying of Yaroslavna" over the ruins of the orphaned villages. Needless is the lamentation over almost fossilized white-walled deserted houses on abandoned hamlets. What is done is done. Wheel of life has turned. The lone poetic moan for the dead family nests will only bring another dose of irritation in the soul inspired by urbanization. So now the best is to estimate and to understand what we have rather than to return what has not likely to be.

The problem of the ruined nest didn't appear when the children began to leave the parents alone in their homes and started living separately. It was always so and it is right, because a Man, as the river, begins with the source and can not live in the source forever. He needs the will to grow into a mighty stream to capture the breadth. Similarly the children, leaving parents' house, in no way abuse its purity. No wonder that people noticed for centuries: "Even own father's house is not native". Carrying the seed of kin, the man is to open to the Family a new source from which it could give a drink to itself again and again for years.

Напевне, проблема з'явилася тоді, коли почала загнивати мораль. Тоді людина почала губити зв'язок з рідним джерелом, коли право причащання з нього підмінилося правом власності на квадратні метри. Тому набагато важливіше зберегти якщо не поетичну, вікопомну форму рідного дому, до якого навесні прилітали б ластівки, заливаючись піснями під стріхою, то хоча б саму його сутність, святість та призначення.

ДЖЕРЕЛО РОДОВОЇ ПАМ'ЯТІ

ке ж призначення у рідного дому? Найперше полягає у тому, що саме в ньому починає битися слабосильне на перший погляд джерело пам'яті роду. І це варто розуміти як буквально, так і в символічно. Ще до перших десятиліть XX століття на Україні подекуди зберігався звичай зукрашати різьбленими візерунками одвірки хат, малюючи безконечне дерево життя. Барвінки вирізали на жіночій лінії, ясні зорі — на чоловічій. З кожним немовлям у родині на таку гілочку роду ставало більше, і завивалося дерево далі. Коли ж відходив хтось до пращурів, побіля його квітки-зорі з'являвся різьблений хрест. Така хата була справжнім літописом роду.

Perhaps the problem appeared when morality started to rot. Then people began to lose touch with the family source when the right to receive holy communion from it was replaced by the fight of ownership of square meters. So it is much more important to preserve, if not poetic and memorable form of the native home, to which the swallow would flow in the spring, bursting with songs under the roof, but at least its very nature, sanctity and purpose.

SOURCE OF THE ANCESTRAL MEMORY

What is the purpose of the native home? Firstly, seemingly weak source of the family memory starts beating there. This should be understood as literally as well as symbolically. Even before the first decades of the twentieth century it was still the custom in some places in Ukraine to decorate door-houses with carved patterns, drawing infinite tree of life. Periwinkles were cut on the female line, and bright stars — on the male one. They added one branch more with every baby in the family; and tree of life clambered further in time. When someone passed away to

Але джерело генетичної пам'яті б'є у рідному домові не лише у символах та образах. Згадку про те, що ваш рід проживав у цій місцині збережуть у собі ваші гени, і через сотні і тисячі років ваші доньки чи сини нестимуть у собі інформацію про те, де колись довелося зробити зупинку їхньому родові, початку шляху якого не видно, як не видно і його кінця. Нині науковці уже в змозі прослідкувати, куди і коли пішли наші прабатьки тисячі років тому, де оселилися, звідки вийшли, бо дані про це до десятків років включно гомонять у нас самих у кодуванні ДНК. Шкода лише, що їхній голос ми можемо почути нині тільки за допомогою машин та пристроїв, вимкнувши чи, може, забувши як вмикати найдосконаліший із них — нас самих.

джерело десятитисячної сили

стару, як світ, істину: «Удома і стіни допомагають»? Напевно, безліч. Саме тому нам і потрібен рідний дім, бо він дає нам міць, і не лише духовну. Із нього, як з нескінченної криниці, ми черпаємо собі свіжих сил. Де ще так спиться, як у дома у рідної неньки? Де ще так

ancestors the carved cross appeared just near the flower-star. This house was a true chronicle of the family.

But the source of genetic memory wells up in the native home not only in symbols and images. Your genes retain in confidence the mention of the fact that your family lived in this locality; and after hundreds of thousands of years your daughters or sons will carry the information about where their kin had ever had to make a stop on its way, which beginning is not seen as not seen its end. Today scientists are already able to track where and when our ancestors walked thousands of years ago, where they settled, whence came, because the data about it — including to decades — boils inside of us in the DNA coding. It's a pity that we are able to hear their voices nowadays only with the help of machines and devices, having turned off or perhaps having forgotten how to turn on the most perfect of them — us ourselves.

SOURCE OF THE INNUMERABLE POWER

Dow many times have you heard and told yourselves the truth as old as the world: "Even walls help when at home"? Probably a lot. That is why we need native home, because it gives us strength, and not just spiritual. We draw up fresh forces from it as from the endless well. Where else do we sleep as good as at dear mother's home? Where else do

непомітно проминають дні, як у хаті у рідного тата? Де ще так стає спокійно на душі, коли починаєш тонути у вирі моторошних переживань та пересторог?

А уявіть, скільки сили буде у дому, якою він може поділитися з кожним викоханим у ньому дитям, коли в його стінах своє перше «Агу!» до світу скаже не одне покоління цього ж роду? Звичайно, що дім тоді буде рідним, коли у ньому живуть рідні люди. І може здатися, що немає різниці, куди приїздити: до освітленої весняним молодим сонцем хати з різним палісадом чи до квартири, під вікнами якої росте шовкокоса берізка. І це правда, за умови, що дім не змінювали часто. Бо тоді він стає не довговічним оберетом, а засобом задоволення тимчасових потреб. Стіни не встигають запам'ятати ритм серця своїх власників. А власники навіть не намагаються відчути зв'язок зі своєю домівкою.

Пригадайте стародавні, як світ, оповідки про домовиків. Я й нині згадую, як довгими літніми вечорами бабусі з усієї прастолітньої вулиці давнього села сідали на одну із лавок біля високих заборів і починали свої спогади-розмови. І не було і разу, щоб колись розмова не зайшла про домових духів, яких хтось та й бачив на власні очі ще у дитячі

the days pass as unnoticed as in the house of the own father? Where else does it become so quiet in mind when you start to drown in the maelstrom of terrible experiences and warnings?

And imagine how much force that can be shared with each child brought up in it, the house will have when several generations of the same kin tell the first sound to the world inside its walls? Of course, the house will be native when close people live there. And it may seem that there is no difference where to come back: to the hut with carved palisade lit by the young spring sun or to the apartment, with a silk-plaited birch under its windows. And it's true, on conditions that the house was not changed very often. For then it becomes not a durable talisman, but a means of meeting temporary needs. Walls do not have time to remember the heart rhythm of their owners. And the owners do not even try to feel connected to their home.

Recall old as the world stories about brownies. I also remember now how grandmothers from across the old centenary street of the ancient village sat on one of the benches near the high fences on long summer evenings and began their talk in memories. And there was no time the talking skipped the house spirits someone had seen with her own eyes as far back as in childhood, and even more — as feeding them at the request of aged relatives.

роки, мало того, підгодовуючи їх на прохання пристаркуватих родичів. 1 гуляли у мене думки, поринаючи у море фантазій, і піддакували одна одній бабусі, згадуючи щось подібне із власного життя.

Навіть закинутий власниками, дім, у якому десятиліттями жив рід, ще тримав його пам'ять. Він ще відлякував небажаних гостей непоясненими рухами у глибині пустих вікон, ще полохав перехожих дивними зітханнями у тишині відкритих дверей, пробігаючи холодком по спинам випадковим зайдам у навмисне чи за волею долі покинуті двори.

Ця сила, що її дарує рідний дім, родова хата, родинне джерело, проявляється не лише у теплих снах, у гарних обідах, у давніх переказах. Її іноді не пояснити нічим, варто лише відчути. На подвір'ї одного з моїх дворів, у якому судилося починати життя не одному поколінню мого роду, росте в'яз. Нині уже й найстаріші патріархи мого роду не пам'ятають, хто і коли посадив його, дивуючись, що він уже в роки їхнього дитинства був на цьому ж місці. Мені ж відомо досконало одне. Коли стоїш побіля нього, дивишся, як глибоко вгрузає у землю його покручене роками коріння, починаєш розуміти, що і рід твій так само

And thoughts were walking in me, plunging into the sea of fantasy; and grannies said ditto to each other, remembering something similar from their own lives.

Even abandoned by owners, the house, in which the family had lived for decades, kept its memory. It scared off unwanted guests with unexplained movements in the depth of the empty windows, still frightened away passers by with strange sighs in the silence of the open door, running with the chill down the spines of random newcomers in the yards of abandoned intentionally or by fate estates.

The power given by the native home, by kin's hut, and by a family source becomes apparent not only in warm dreams, in a good dinner and in ancient legends. Sometimes it can't be explained by anything, you need just to feel it. The elm grows in the yard of one of my houses, in which more than one generation of my family was bound to start living. Today even the oldest patriarchs of my family do not remember when and who planted it, wondering what it has already been at the same place in the days of their childhood. But I know perfectly one thing. When you stand near it, when you look how its roots, crooked by years, stuck deeply into the ground, you begin to realize that your family holds the land just the same way: deeply,

тримається цієї землі: глибоко, широко, міцно. Нехай всихає десь його самотня гілка, примарно кидаючи тінь на битий шлях, однак, щовесни близько й в далині виростають нові дерева, що в сімені своєму продовжуватимуть вічний рід.

ДЖЕРЕЛО ТВОРЧОСТІ

Вукраїнського народу є ще одна істина: «І найбільші люди мали малу колиску». Саме рідний дім дає дитині крила, на які їй судилося стати за його порогом. Тут, у затишку й турботі, в учінні без повчань дитина долучається до таїнства співтворення. Ніяка «шкільна наука» чи «академічне світло» не покажуть людині, як творити, коли у ріднім домі вона не бачила того, що люди мають і плекають дар збагачувати Всесвіт букетом мрій і почуттів. І не варто говорити, що важко знайти у кожній хаті Шевченків, Лисенків, чи маленьких Котляревських, що вправно оперують пензлем, нотами чи словом. Творити можна все: сімейний лад, духовний світ, домашній побут. Звичайно, навчитися цьому не важко й по життю, коли з початком роду хтось і не мав у сонмищі знання таких талантів. Людина ж-бо як річка, спроможна напувати себе з усіх зустрічних їй джерел. Проте,

broadly and solidly. Let alone branch dry somewhere, ghostly casting a shadow on the trodden highway, but every spring new trees grow near and in the distance continuing eternal family in their seed.

SOURCE OF CREATIVITY

I krainian people have another truth: "Even the greatest people Uhad a little cradle". It is the native home that gives the child the wings to fly behind its threshold. Here, in the comfort and care, in learning without edification the child joins the sacrament of co-creation. No "school science" or "academic light" can show the man how to create when he did not see in his parents' house that people have and cherish the gift of enriching the universe with bouquet of dreams and feelings. And do not say that it is difficult to find in every house Shevchenkos, Lysenkos or small Kotlyarevskyys that skillfully operate the brush, notes or words. You can create everything: family order, the spiritual world or home life. Of course, this is not difficult to master it during lifetime when somebody hasn't had such knowledge in the bunch of talents since the beginning of his kin. For a man, as a river, is able to water himself from all oncoming sources. However, it would have been

вона б була сильнішою, міцнішою в стократ, коли б її первинне джерело в собі містило хоча б долю тої сил, що набуває річка у своїй нестримній течії.

відродження

о відроджувати?»— запитаєте Ви.— «Нібито усе так само: і дім, і батьки, і діти... А з ними і одвічні проблеми родини. Відроджувати можна лише те, що занепало». Та насправді є що. Взятим хоча б саме ставлення до рідної домівки – місця, у якому віддзеркалюється не лише Всесвіт, а й ми самі. З хрестоматії до хрестоматії, з підручника до підручника ходить цитата відомого німецького мандрівника Йогана Георга Коля. І тут – у десяте й соте – не буде зайвим звернення до слів, сказаних у XIX столітті. Мандруючи нашими землями, німець нотував: «Українці живуть в охайних, завше підтримуваних у чистоті хатах, які начебто усміхаються до тебе. Господині не задовольняються тим, що кожної суботи миють їх, як це роблять голландці, але ще й раз на два тижні білять житло. Від того хати в Україні виглядають вельми чепурними, немов свіжовибілене по- $\Lambda O \Pi H O \gg$.

stronger, more vigorous in a hundred times, if its primary source contains in itself at least the piece of that force that the river gets in its unrestrained flow.

REVIVAL

What is to revive?", you can ask. "Allegedly all is the same: the house, the parents and the kids... And with them the eternal problem of the family. You can revive only what has declined". But there is nothing to rebirth for real. Take the attitude towards the native home towards the place in which not only the universe is reflected, but also we ourselves. From reader to reader, from textbook to textbook goes the quote of a famous German traveller Johann Georg Kohl. And here — in the tenth and in the hundredth time — it will not be superfluous to appeal to the words spoken in the nineteenth century. Traveling across our lands, the German noted: "Ukrainians live in neat, always supported in the cleanliness houses, which seem to smile to you. Housewives are not satisfied with the fact that every Saturday they wash them, as the Dutch do, but also once in two weeks they whitewash their dwellings. Because of that the houses in Ukraine look very neat as freshly bleached linen".

Що Ви нині уявили? Про що подумали? Мене кожного розу торкає до глибини душі кожне слово цього письменника: чого ж нині осипається у пожовклу траву білосніжна врода рідних хат? Де ще стоять поодиноким воїнами з часом ці мальовані будинки, поки їхні спадкоємці перебралися у тісні похмурі багатоповерхівки? І невже на восьмому чи надцятому поверсі легше торкнутися неба, аніж тоді, коли воно усіма видимими серед нічної чорноти зорями цілує стріху отчого дому?

Насправді, не тільки у самій хаті проблема відродження. Де поділися ці моторні, справні, спраглі до ладу господині, що тільки-но бачили посуплену хату, бралися до діла і робили її ошатною, свіжою, і молоділи разом із нею? Знайти важко. А знайшовши— ще важче втримати поруч.

А нині: мій дім — моя фортеця. Так, фортеця у первинному своєму значенні: вона замикає нас від світу, вона довіку в облозі, та й сама часто переживає військовий стан всередині себе. Лише поодинокі таздині ще пробуджують у собі давню нашу богиню Ладу, і вершать дива, опікуючись домашнім вогнищем. Інші ж ревно кидаються у «чоловічий» світ, заявляючи, що в змозі вершити «чоловічі» справи не гірше за самих чоловіків. А у цей час у хаті у такої «змужнілої берегині» прив'яває сам дух рідного дому.

What have you imagined just right now? What have you thought about? Each word of this writer touches me deeply every time: why is the snow-white beauty of family houses falling down in the yellowed grass now? Where else are these painted houses standing as lone fighters with time while their heirs had moved into tight dark flats? And is it easier to touch the sky on the eighth floor, than when it kisses the roofing of father's house with all stars visible in the night blackness?

In fact, the revival problem is not only in the house itself. Where did these prompt, skilful and eager to keeping the house mistresses disappear, those ones who, having just seen dolorous hut, got down to business and made it elegant and fresh and grew young again with it? They are hard to find. And having found — it is even more difficult to keep them near.

And now my house is my fortress. Yes, the stronghold of its original meaning: it locks us out of the world, it is in the siege forever, and it often experiences martial law within itself. Only a few mistress still awaken our ancient goddess Lada in themselves, and make wonders, taking care of the hearth. Others zealously rush in the "male" world, saying that they are able to manage "male" affairs better than most men. And at this specific time the spirit of native home fades in the house of such mistress who "has reached manhood".

Ні, не варто думати, що у всіх негараздах, наче у Святому Письмі, винувата знову жінка. Навпаки, у питанні збереження святості дому вона найцінніша. Чоловік триматиме його у світі матеріальному, слідкуючи за тим, аби хвороби часу не затроюдили домівки; аби завше у ньому було тепло і затишно, ситно і безпечно. Одначе, без жінки цей дім буде лише примарою, що борознитиме океани років без душі. Говорячи про дім, саме жінка дає йому душу. Саме вона робить його повнолюдним і веселим, місцем, у яке повертають всі шляхи. Не даремно в Україні говорять: «Як помре мати, розбігаються діти з хати, батько їх не здержить».

Тому, почавши розмову про відродження українського дому, уперше говорю із жінкою: без образу не буде і єства. Створіть його у власнім серці, у мріях, у думках, і надихніть цим образом того, хто буде поруч. Бо без натхнення у зведених палатах не буде ані крапельки душі.

No, do not think that all troubles, as in the Bible, are the guilt of a woman again. In contrast, she is the most valuable in the preservation of the sanctity of the house. Man keeps it in the material world watching the diseases of time not to harm the house; so it will always be warm and cozy, satisfied and safe. However, without woman, this house will be only a phantom furrowing the oceans of years without a soul. Speaking of home, this is the woman who gives it a soul. She makes it crowded and joyful, she makes it a place to which all the ways turn back. That is why people in Ukraine say: "When mother dies, children run away from home, father won't keep them off".

So, having started talking about the revival of Ukrainian home, I am talking to a woman firstly: there won't be any substance without image. Create one in your own heart, in your dreams, in your thoughts and inspire with this image the one who'll be near to you. For without an inspiration there'll be no drop of soul in the erected palace.

до джерел

Є у криниці чисте джерело, У птаха є гніздо у ріднім краї, Куди щороку, ставши на крило, Напровесні він знову повертає.

1 тільки ми у пошуках святинь — Від пірамід до бань золоточолих — Приходьками лякаєм далечінь, Не пригубивши святості навколо.

Роки ідей, нетліючих вождів, Новобудови юності новітні Повипростали крила молоді, Та замели джерела прастолітні.

TO THE SOURCES

Each well has clean and freshly cold spring, The bird has nest in native clime, to where It does return, just having stood on wing, Again with the springtime every year.

And only we in endless search of shrines – From pyramids to golden-domed churches – Appal far ends with reverential whines, Forgetting sainthood of native home's porches.

"Eternal" chiefs in reddish party glow,
Constructions, that once used to be romantic,
Had spread young wings, but covered under snow
The old wells — so deep and so authentic.

Чужа мораль у самості своїй В окремішності кожного від всього Довершує давно початий бій Зі святістю батьківського порогу. Не так давно пречисте, пресвяте, Просте тепло просвітленого дому Вело дітей, як сонце золоте, Давало сили, втамувавши втому.

У бистрих рік є й нині джерело, Вертаються й птахи в свої пенати; 1 тільки ми, поставши на крило, Не знаємо, куди нам повертати... Morality, controlled by selfish blight
When everyone is separate from others,
Completes the long ago started fight
With holiness of threshold of thy farthers.
Not long before, as if the holy sun,
The simple warmth of the enlightened dwelling
Led kids through life, and, when they were too spun,
It gave them strength and old fears' quelling.

Each rapid river still has vivifying spring, The birds return to their hearth and home; And only we, just having stood on wing, Don't know where to return from roam...

ДОРОГА ДОДОМУ

0000

Край стежини цвіт хрещатий Та й без імені, До побіленої хати Проведи мене, Де цілований весь сад Громом-зливами, Де банує цвітопад Попід сливами, Де вітрець один скрипить В дущу хвірточки, Звідки більше не вхопить Ані звісточки...

Ой ти, дрібен зелен квіт Край доріженьки, Проведи крізь цілий світ До поріженька, Де розгубить у бузках Сонце промені, Де розквітне на гілках

THE WAY HOME

Nameless blossom near lane
With the cross-shaped leaves,
Bring me to white-walled domain
Where I used to live;
Where gardens stand still numb,
Kissed by downpours;
And the blossom from the plums
Falls off like the hoars;
Where only breezes creak
In the wicket's soul:
Where I should never seek
Any news at all...

Oh, you little greeny grass
Near way of mine,
Lead along the worldly path
To the threshold line,
Where sun has lost its rays
In the lilac trees,
And this warmth on branches sways

Цим теплом мені, Де років моїх печать В зорях міниться, Звідки вже ніхто стрічать Та й не кинеться...

Проведи ж ти, зелен-квіт, Мене в довгу пупь, В глибину дитячих літ, Де лиш сни живуть, Де у різьбленім вікні Свічечка буя, Де в далекі милі дні Посміхався я... Біля сніжно-білих стін. Наче край святинь, Гляну сумно із колін В неба голубінь, Мовлю в тайній тишині В хорі сивих літ: «Навіки простіть мені Довгий мій похід...»

In the purple seas; Wherein my lifetime seal Glitters with the star, Where nobody will Meet at door ajar...

Take me, little grass from wood, For the path is side, Into depth of childhood, Where dreams abide. Where candle blinks through night On the window-sill. Where laugh of little mite Used to overspill... Near walls — as white as snow. Like alongside shrines, I will reverently bow Praying to the skies, I will tell in secret calm With the voice of days: "Please, forgive that 'cause of qualm I held off my way..."

Рідний поріг... Знову півонії схилені Роси до ніг Сиплють на трави без імені.

Стежка пряма
В'ється, барвінками хрещена,
В сивий туман,
Слідом життя помережена.

Серце моє, Голосом отчим напоєне, Знало, як є, Як виряджало в світи мене:

Шлях у житті— Рівний, пливе за років лани; Вічній меті Богом любистками висланий.

THE WAY

Doorstep of mine... Peonies shed coruscating dew To the hemline Of grassy dress in nostalgic stew.

Way is direct, Endlessly winds through the greyish fog, Neatly bedecked By periwinkles along the walk.

Prophetic heart, Watered by voice of my loving dad, Spoke so smart Sending me off to the worlds as lad:

Your way will go, Covered by God with the lovages, To final goal By the hill of years' apogee. В волі людській Йти різнотрав'ям неходженим Довгі роки, Та опинятися знов на нім.

В даль осяйну
Днів молодих озираючись,
Небу шепну,
З вибором не вибачаючись:

«Долі стезя Рівна, у м'ятах отишена... Істина ж вся В довгих блуканнях полишена...» Sure, you can
Tread all your way through the motley grass.
But through lifespan
You will be put on assigned path.

No regret
Feeling for each day and every choice,
It will be said
By me to Skies in a low voice:

"Our path
Can be direct and inlaid with mints...
But truth for us
Hides in the travel with vital hints..."

БАБУСИН САД

У садочку пахне м'ята
У ранковій млі,
І стежинонька прим'ята
В'ється в дні малі.
Тут стара, неначе з раю,
Яблуня росте,—
Нахилюся й позбираю
Листя золоте.

Не повалена вітрами Доленосних літ, Все вартує коло брами У дитячий світ, Де без сумніву збувались Мрії на Землі, Коли сонце колихалось На густім гіллі, Коли хлібом пахло в хаті Ранньої пори,

GRANDMA'S ORCHARD

Garden has a smell of plain Mint in morning gaze, And the trampled down lane Winds in babyish days. There is, as from Genesis, Old Apple tree — I will pick its golden laces — Leaves with filigree.

Apple tree, not felled by gale
Of the days of crime,
Still is marvelous and hale
Guarding the foretime,
When whatever you were dreaming
Came true all to drop.
When the sun was gamely swinging
In the branchy top,
When the smell of bread from house
Charmed the forenoon,

Коли хмари волохаті Супились з гори, Коли всі сусідські груші Наче мед були, І веселки із калюжі Молодість пили...

…Одцвіла, як пам'ять, м'ята, У зажурі сад…
І стежинку, вітром м'яту, Каменує град…
І стара, неначе з раю, Яблуня росте, —
Хай мені крізь зливу рає Про життя просте…

When the proud shaggy clouds
Knit the brows in moon,
Neighbor's pears to boys' huddles
Tasted so sweet,
Rainbows from the puddles
Drunk the youth with greed...

...Mint has finished blowing freshly,
Garden is in grieve...
And the hails feverishly
Whip the path in eve...
There's, as from Heaven's glory,
Old Apple tree —
Let it tell the lifetime story —
Innocent and free.

ЗАВІЧНА СВЯТИНЯ

Де прадавній Дніпро Спить між островами, Дарувати тепло Научала мама. Хоч років курява Заміта стежини, Її мудрі слова Квітнуть, як жоржини.

Приспів Доріг в білім світі багато, Що в мандри занаджують знов, Та мудрість батьківської хати В турботі плекає Любов.

OLD-ESTABLISHED SHRINE

Wherein the Dnipro
Sleeps between the isles,
Mother told me to sow
Good without guiles.
Dust from mansions and slums
Covers ways behind,
But the words of my mum
Blossom in my mind.

Chorus
The ways under heavenly dome
Entice to the journeys not once,
But wisdom of motherly home
Keeps love to console all of us.

П
Де мережить весна
Цвітом плечі саду,
Крізь роки долина
Татова порада:
«Хай в заметах образ
Йде життя стежина,
За добро всякий раз
Світу дякуй, сину...»

Приспів
Тривог в білім світі багато,
Що серденько п'ють до основ,
Та мудрість батьківської хати
У шані плекає Любов.

Where blossom of spring
Ornaments the grove,
Through the days breezes bring
Dad's advice as trove:
"If the snowstorm of snub
Hides the guide and you miss, —
Dear son, cheer up,
Thanking for all goodness..."

Chorus
Alerts under heavenly dome
Rend hearts into pieces not once,
But wisdom of fatherly home
Keeps love to becalm all of us.

ДЖЕРЕЛО

Обіймаючи бистрицю За тоненький стан, Сповідає таємницю Річечці туман.

В'ється стежечка тоненька В берег з-під воріт. Там десь яблунька старенька Обіймає глід;

Там позеленим барвінком Хвалиться садок, І аврука голуб дзвінко До своїх діток.

Без присудного наказу В небом обабіч Сни туди ведуть щоразу В причорнілу ніч.

SOURCE

Fog embraces rapid river, Holding slender waist, Shriving secrets with the quiver In the youthful haste.

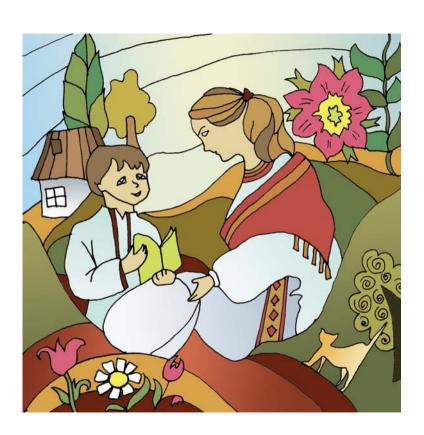
Narrow path in noontime glare Runs to stream from gate. Apple-tree embraces there Hawthorn as a mate;

Garden boasts of the dankly Periwinkle lace, And the dove is cooing frankly To the chicks with grace.

I am lead with no compulsion To this magic side By the magical impulsion Of the dreams at night. 1 з батьківської криниці, 1з дитячих літ, Набирає серце міці У новий політ.

Джерело не замуліє Світу на біду: Напувати з нього мрії Я з дітьми прийду. And my life becomes so eager
To prolong its spin,
When I gain endless vigour
From the well of kin.

I will keep that spring of soul From the vile silt: So I can on tranquil soil Water kids from it.

СЕРЕНАДА ПАМ'ЯТІ

Понад вечір скрипка плаче, Заливається струна— Поверта у дні дитячі Її музика сумна. Всі минулого прояви Крізь тумани забуття Розтривожені октави Знову кличуть до життя.

Приспів У розболю, серце, не тужи, — У минулого нема печалі. Голосніше грай мені, скрипалю, Поки квітне спомин у душі.

SERENADE OF MEMORY

Fiddle weeps — the tunes spellbind,
String suffuses in the eve —
Childhood is called to mind
By the music full of grief.
Through the mists of total silence
Troubled octaves call to being
Both happiness and violence —
Every memorable thing.

Chorus

Do not grieve, my heart, remain whole — Old days concealed each smarting sorrow. Play me, fiddler, right until the morrow For recall is blooming in my soul.

П
Розвертаються дороги
До святої сторони,
Де усі мої тривоги
Додавали сивини;
Де не відали образи
Почуттєвих водопіль
І прощали раз до разу
Два серденка всякий біль.

Приспів
У розболю, серце, не тужи, —
У минулого нема печалі.
Голосніше грай мені, скрипалю,
Поки сповідається душі.

11

Ways turn back from each direction
To the native holy side,
Where parents in affection
For your faults will never chide;
Where all offences vanish
Amid sensual floodplain,
And two hearts forever banish
Fears, pardoning the pain.

Chorus

Do not grieve, my heart, remain whole – Old days concealed each smarting sorrow. Play me, fiddler, right until the morrow While I am shriving in my soul. 111

Видибає із-зі гаю Ніч у витканій імлі, 1 раїна колихає Місяць, як в роки малі. Де ж Ви, мамо? Де ж Ви, тату? Йдімо зорі полічить!.. Скрипне хвіртка винувато, Й знову скрипка зазвучить...

Приспів

У розболю, серце, не тужи, — У минулого нема печалі. Голосніше грай мені, скрипалю, Поки тихо мріється душі.

111

Night is rising from the grove
In the mellow woven haze,
Trees are swinging so slow
Moon as in the infant days.
Where are you, Mom and Daddy?
Come with me to count stars!..
Wicket squeaks — the yard is shaddy,
And the fiddle plays afar...

Chorus

Do not grieve, my heart, remain whole — Old days concealed each smarting sorrow. Play me, fiddler, right until the morrow While I am dreaming in my soul.

140

141

СТЕЖИНА ДИТИНСТВА

Промені грайливі В золотім меду Обіймають гриви Соняхів в саду. Надлинає тихо, Припада в лани Й чебрецями диха Вітер з далини. Як в сопілку плаче, Річка в комиші, Й спогади дитячі Сплять у спориші.

Приспів
У садок край ріки,
У дитячі роки
Проведіть мене, довгі дороги,
Спать в траві торілиць,
Пити зорі з криниць,
Поклонитися яблунькам в ноги.

PATHWAY OF CHILDHOOD

Beams, like golden rain,
Nourish with a joy
Sunflower's mane
With a secret ploy.
Wind from farther passes,
Breathing with the thyme,
Falls in meadow grasses,
In the morning time.
River weeps with passion,
As if a flute, in reeds;
Child recollections
Sleep in green knotweeds.

Chorus
In the orchard by flow,
In the childhood glow,
Lead me, ways, from all over around
To kip backwards in the grass,
To sip water with stars,
Bowing to apple-trees to the ground.

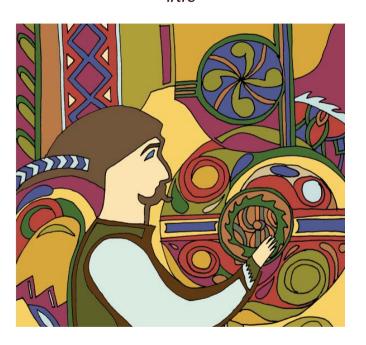
П
Вигравають зливи
Музику просту,
Плаче боязливо
М'ята у саду.
Тут дощі злічили,
Плачучи в гаї,
В споришах спочилі
Спогади мої.
Запліта їх в коси
Здавнішня верба,
1 в святі покоси
З неба лле журба...

Приспів
Небо, дай, як колись,
Лиш гаї розцвітись,
Повернути на рідні дороги,
Щоб в садок край ріки
Знову вийшли батьки.
Поклонюся їм земно у ноги.

Rain is playing drear
Tune above the glade,
Mint is shedding tears
In the garden's shade.
Downpours has noted,
Crying in the wood,
Sleeping in the knotweed
Dreams of childhood,
Willow in the mourning
Braids them in the cloth,
While sky is pouring
Grief in holy swath...

Chorus
When the groves again
Are in blossoming rain,
Turn me, Skies, from all over around,
So my parents can meet
Me in yard at bystreet.
I will bow them right to the ground.

TATO

FARTHER

очинаючи говорити про родові проблеми, одразу згадується батько. Від нього ми несемо у віки прізвище, він тримає нас коли ходимо босоніж від колиски до порогу, він утримує нас, допоки ми не в змозі будемо триматися самі на власному крилі. І навіть тоді батько не стоїть осторонь усього нашого життя. Він не настільки присутній у ньому, як мати. Її у своєму житті ми бачимо щодня, щохвилини, щосекунди, як голубку в небі. Батько ж навпаки з'являється у наших спогадах і долі якось не так повсякденно. Він радше сокіл, що завжди на сторожі, аніж голуб, який побіля нас чатує кожну мить.

Яка ж роль у батька — тата, татуся, татечка, татонька... — у того, кому народ дав ще безліч різних пестливих і величальних ознак? Не даремно ж говорять: «Сім'я без батька як хата без даху». Материнській долі за тисячоліття присвятили не лише вірші та пісні, але й наукові трактати та політичні гасла. Та коли розмова заходить про роль батька, всі із серйозними обличчями говорять, що це і так зрозуміло, бо батько є батько: годувальник та охоронець. Та невже це все? Невже на цьому і вичерпується ця «загальновідома-і-всімзрозуміла» місія тата? Напевне, що ні. І навіть тут ми лише частково звернемося до неї, як лише частково зможемо торкнутися усіх глибин українського родоцентризму.

Starting to talk about generic problems, the father comes back to my mind straight away. We bear our last name from him through the centuries, he is holding us when we are walking from the cradle to the threshold barefoot, he keeps us unless we are able to keep ourselves going on our own wings. And even then father does not stand apart of all our life. He is present in it not as much as mother is. We see her every day, every minute, every second in our life, as a dove in the sky. The father, on the contrary, appears somehow not so daily in our memories and fate. He is rather a falcon that is always on the lookout than a dove that is on guard near us every moment.

What is the role of the father — of dad, daddy, papa, baba, pap... — of that one to whom the folk has given great number of different honouring and caressing characteristics? No wonder that people say: "Family without a father is as a house without a roof". Not only poems and songs but also scientific treatises and political slogans have been dedicated to Mother's destiny for millenniums. But when it comes to the role of father, all say with serious faces that it's obvious, because the father is a father: a breadwinner and a guard. But is it all? Can't it be the end of this "well-known-and-clear-to-all" dad's mission? Probably, no. And even here we'll turn to it only partially as we'll be able to touch all depths of Ukrainian kin-centered worldview only partially as well.

БАТЬКО ДАЄ ДУШУ

юдина — істота не просто мисляча, вона істота одухотворена. Навіть найлютіші захисники науки продовжували берегти віру у Бога, в існування Порядку світотворення, у якому немає місця непродуманості. Чи знаєте Ви, яку першу телеграму відправив Семюєл Морзе у 1844 році винайденою ним шифрограмою? «Дивні діла Твої, Господи!».

Можливо, для когось це було суб'єктивним відкриттям, а хтось знав про це і раніше. Однак і перші, і останні запитають: «Яким чином це стосується визначення ролі батька»? Найбезпосереднішим. Відповіддю на це є почуття, що народилися у Вас: подив чи неприйняття, сумнів чи радість. Вони заятрились у душі: у тому, що дісталося від батька. Так, саме від батька. Ми є наслідком Любові двох, в якій немає перших і останніх: є лише взаємодоповнюючі половинки. І з батьком нас пов'язує значно більше, аніж генетична інформація, що визначає наш колір очей чи силу рук.

Батько дає дитині душу. Крізь віки у всіх культурах та вірах Небесний Отець сходив до Земної Матері, і крізь Дух дарував світло

FATHER GIVES SOUL

The Man is not just a thinking being, he is a spiritual being, too. Even the worst defenders of science continued to keep the faith in God, in the Order of worldcreation leaving no place to unreasoned things in it. Do you know what was the first telegram sent by Samuel Morse in 1844 with the help of encrypted message invented by him? "Marvellous are Thy works, Lord!"

Perhaps for some it was a subjective discovery and someone had known about it before. But the first, and the last will ask: "How does this relate to the definition of the role of the father?" In the most direct way. The answer to this is a feeling that was born in you: rejection of surprise, doubt or joy. They flamed in the soul: in the particle that was inherited from our father by us. Yes, exactly from the father. We are the result of Love of two, in which there are no first and no last, but are only complementary halves. And there is much more than just the genetic information, determining our eye color or strength of our hands, that binds us with our father.

The father gives the soul to his baby. Through the ages and in all cultures and religions, Heavenly Father descended to the Earthly Mother,

життя. За Його прикладом так чинить кожен чоловік. Він не просто зачинає дитя, він дає йому силу і волю до життя, що виявляється в душі. У XX столітті релігійний філософ Павло Флоренський, роздумуючи над смислом родини, порівнював батька і сина з Часом, що втілився у послідовності поколінь. А час і є надматеріальним, тим, до чого не можливо торкнутися, однак, чию «працю» над світом відчуваємо ми усі. Так само і батько: ми не в силах торкнутися руками душі, яку у наше тіло вкладає татова рука, однак, ми можемо відчути той зв'язок. Згадайте, коли дитя у материнськім лоні починає ворушитися, почувши голос батька, відчувши його велику теплу долоню. Воно не має з ним єдиного тіла, як воно має з матір'ю, та з батьком у дитяти єдина душа, що тримає їх навіки один побіля одного. Тому й смуток від слів та вчинків батька завше глибше, ніж смуток, завданий матір'ю. Це давно підмітили у народі: «Батькова лайка дужча за материну бійку». Чому так? Відповідь проста. Мати — опікує тіло, батько опікує душу.

and through the Spirit gifted the light of life. By His example so does every man. He not only conceives a child, he gives it the strength and the will for life, which is manifested in the soul. In the twentieth century the religious philosopher Pavel Florensky, reflecting on the meaning of the family, compared father and son with the time that is embodied in the sequence of generations. And time is over matter, something that can't be touched, but whose "work" over the world we all feel. Similarly, the father: we can not touch with our hands the soul, put in our bodies with dad's hand, however, we can feel that connection. Remember when the child in maternal bosom begins to move, having heard the voice of its father, having felt his big warm thenar. It doesn't have one body with him, as it has with its mother, but father and child have a common soul that keeps them near each other forever. Therefore, the sadness from the words and deeds of father are always deeper than the grief caused by mother. It has long been noticed by the people: "Father's wrangle is harder than mother's beating". Why is it so? The answer is simple. Mother protects the body, the father protects the soul.

БЕЗ ЛЕГКОВАЖНОСТІ

Та чи говорить це про те, що батько має стати іконою, якій слід вклонятися щодня? Наверне, що ні. Бо поклоніння передбачає те, що хтось буде відчувати себе винним у чомусь, боржником, а інший згубить свою істинну святість за покровом штучної величі.

Як вороняча зграя, до нас сунуть цінності штучно створеного світу, що поправ традицію багатьох народів ногами завойовників та втікачів. У цій псевдо-традиції легко стати батьком у житті матеріальному, не ставши батьком у душі. Ще легше зростити дітей, у шістнадцять років відпустивши їх на вільні хліби. І з дивною спрагою молоде українське покоління п'є з цьому замуленого джерела істини. А через деякий час не розуміє, чого ж отримує у своїй родині стільки проблем, що постають перед нею неподужною стіною.

У школах та університетах вправно конспектують будову людського тіла, вивчають безліч хвороб, що передаються статевим шляхом. Однак, попри все різноманіття написаного та намальованого не навчають дітей головному: не просто «безпечно» ставати

WITHOUT FRIVOLITY

But doest it mean that father has to become an icon that should be worshiped daily? Perhaps, no. For worship implies that someone would feel himself guilty of something, the debtor, and the other would lose his true holiness above the cover of artificial greatness.

As crow flock, the values of artificially created world that trampled down the tradition of many peoples with feet of invaders and refugees are thronging to us. It is easy to become a father in the material life without becoming a father in soul according to this pseudo-tradition. It's even easier to bring up children, letting them go for winning their daily bread when they are sixteen. And the young generation of the Ukrainians drinks from this muddy source of truth with a strange desire. And after a while they do not understand why they get so many problems in their families that arise before them as insurmountable wall.

People skillfully note the structure of the human body at schools and universities, studying great number of diseases that are transmitted sexually. However, despite the diversity of written and drawn we do not teach children the main thing: not just to become parents "safely", but to feel the need and

батьками, а відчувати потребу і велич батьківства. Якби зі шкільної лави кожен хлопець розумів, що за ним є щось більше, окрім жаги та пристрасті, то й життя для нього мало трохи інший відтінок. Якби з рідного порогу йому пояснювали, що його душа, думки і прагнення через роки приведуть у світ нове життя, то це б життя розпочиналося тоді не випадково. Тоді б було все менше й менше тих весіль, під час яких вінчаються не дві душі, а ще й третя, що славною появою примусила батьків прискорено постукати у двері храму для вінчання.

порадник

Вукраїнському фольклорі є цікаве прислів'я: «Не слухав тата — послухаєш ката». Погрозливе, однак, воно допомагає зрозуміти покликання батька: бути порадником. Так, саме покликання, не обов'язок. Нам нині варто відійти від стереотипів про батьківський обов'язок, що перетворює батька з матір'ю на рабів дитини; про обов'язок піклуватися про батьків, що навіки прив'язує дітей до родичів. Усілякі закони та приписи лише констатують

the greatness of fatherhood. If every boy understood from school that there was something more than lust and passion in him, the life would have a little bit different hue for him. If he were explained from the native threshold that his soul, thoughts and aspirations through the years would bring a new life into the world, that life wouldn't be started accidently thereafter. Then there would have been fewer and fewer weddings during which not only two souls were married, but also the third one that forced parents with its fine emergence knock rapidly on the door of the church for the wedding.

ADVISER

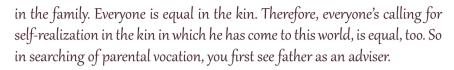
There is an interesting saying in the Ukrainian folklore: "Haven't listened to dad — you'll listen to the hangman". It is threatening, but it helps to understand father's mission — to be an advisor. Yes, it is exactly a mission, not a duty. We now should move away from the stereotypes of parental duty, transforming father and mother into child's slaves; move away from the duty to take care of parents that binds children to relatives for ages. All sorts of laws and regulations only state the facts without looking into the depths of human relationships. There is no-one obligated or disenfranchised

факти, не дивлячись у глибину людських взаємин. У роді немає зобов'язаних чи безправних. У роді рівні всі. Тому і рівне покликання кожного самоздійснитися у тому роді, в якому нині ми прийшли в цей світ. Тому у пошуках батьківського покликання, найперше бачиш батька як порадника.

БЕЗ ДИКТАТУ

Так, як порадника, а не як диктатора, що нав'язує свою волю і свій світогляд. У синові є ті ж самі гени, що й у батькові, і навіть більше – збагачені материнськими. Народ не обдуриш: «Не той батько, що родив, а той, що до ума домів». Лиш тоді, коли батько зрозуміє, що він не законотворець у родині, а можливий (не єдиний!) зразок для наслідування, він усвідомить себе як порадника. Його дитя приходить у світ для власного життя, для власних мук і радощів, для власних труднощів та успіхів щодня. І зайвими уроками, повчаннями чи схоластичними моральними уроками він не допомагає торувати шлях до самоздійснення новій душі, яку привів у світ. Його слово повинно мати вагу через мудрість та глибину, але не просто через те, що він батько.

WITHOUT DICTATE

Yes, as an adviser, not as a dictator, who thrusts his will and his outlook. The son has the same genes as his father, and even more — enriched with his mother's ones. The folk can't be fooled: "It's not the father, who bore, but it's the one who got you into shape". Only when the father realizes that he is not lawmaker in the family but a possible (not the sole!) example for imitation, he will realize himself as an adviser. His child comes into the world for its own life, for own sufferings and joys, for its own difficulties and success of every day. And he does not help the new soul, which he has led to the world, pave the way to its self-realization with redundant lessons, edifications or scholastic moral lessons. His word should carry weight because of the wisdom and depth, but not just because of being the father.

духівник

то окрім всього іншого — він ще і справжній духівник роди-**О**ни. Йому, не менше ніж матері, мусять відчувати потребу відкрити душу діти. Бо, подарувавши її, хто як не він зможе зараяти усім бідам? Чи, може, незвично чути подібне про батька? чоловіка? Про того, хто за усіма аксіомами та теоремами має бути віддаленим від сентиментів та переживань? Але ж він – не машина, створена для вивчення світу. Він – його творець. А творець не може відсторонено дивитись на печалі й радощі свого творіння повіки. Не даремно, у різних варіаціях зустрічається посеред людей приказка про силу батьківських молитов, у якій доленосну силу вручають то матері, то батькові навперемінки: «Батькова молитва з моря викидає, а прокляття і в калюжі потоплять». Духовник родини— не тільки очі для висповідання, не лише серце для розболю. Він ще й міцний молитовник за дітей перед Богом. І його духовна чистота та віра віддзеркалюються в дітях. Бо чи буде чистою вода в долоні, якщо черпали її з каламутного джерела?

CONFESSOR

Por among other things he is also a true confessor of the family. Children should feel the need to open the soul to him not less than to the mother. As having given the soul, if not he than who can give good advice for all the troubles? Or, perhaps, is it unusual to hear such things about father? man? About the one who must be removed from the sentiments and feelings by all axioms and theorems? But he is not a machine designed to explore the world. He is its creator. And the creator can't look indifferently on sorrows and joys of his creations for ever. No wonder, a saying about parental power of prayer is found in different variations among people where the fateful power is handed either to mother or to the father by turns: "The father's prayer throws from the sea, and the curse drowns even in the puddle". The confessor of the family means not only the eyes for confession, not only the heart healing the wounds. He is also a strong prayer for the children before God. And his spiritual purity and faith reflect in children. For can the water be clean in hands when it was drown from the turbid well?

БЕЗ КАБАЛИ

Та, тримаючи духовний зв'язок, батько має розуміти, що його віра має бути позбавлена рабства та пустого співання псалмів. Віра в батька повниться не тільки його добрими ділами. Не даремно ж у народі говорять: «Батько нашкодив, а діти в одвіті». 1 справа не лише у боргах та недороблених справах. З глибини прасивих віків линуть до нас перекази, у яких найлютішим прокльоном катам та зайдам були прокльони роду до сьомого коліна. Так через батька на дітей лягав тягар спокути. І з провідника душа він дуже легко перетворювався на її пожирача.

До того ж, будучи духовником родини, він не буде лізти в душу з вигадками та розпитуваннями, щоб потім нагородити черговою порцією уроків, які часто виносив сам у труднощах і болях. Його молитва за дітей — це не щонічний ритуал колінопреклоніння. Це щоденні дії та думки, слова і навіть вчасне і дорадливе мовчання. Батьківська віра не виймає багато сил. Вони потрібні лиш для того, аби примусити себе повірити у силу батьківської віри і в наслідки батьківських слів.

WITHOUT KABALA

And, holding spiritual connection, the father has to understand that his faith should be deprived of the slavery and the shallow singing of Psalms. Belief in father is filled not only with his good deeds. No wonder that the people say, "Father has done much harm, and children are in the account for him". And matter is not only in debts and unfinished business. From the depths of grey-haired centuries, legends flow to us, in which the worst curse for strangers and executioners was the curse to seventh generation, this way the burden of redemption fell on children from their father. And he turned into the soul devourer from its guide.

Moreover, as a confessor of the family, he won't intrude into the soul with fables and questioning to reward soon after with regular portion of lessons often received in difficulties and pains by himself. His prayer for children is not a nightly ritual of genuflection. These are daily actions and thoughts, words and even well-timed and sage silence. Father's faith doesn't require a lot of energy. It is needed only in order to force yourself to believe in the power of father's faith and in the effect of parental words.

помічник

Напевне, найбільше за все в сучаснім світі батько розкриває себе як помічник дитини. Однак, і це доволі часто розцінюється неправильно і зверхньо. Що значить батькові допомотти дитині у житті? З одного боку, народ прямо каже нам: «Умів батькувати, умій годувати». Начебто, уся допомога на лице. Нагодувати, прихистити, обігріти, матеріально забезпечити і вивести у світ. Якщо оцей перелік Ваш — шукаймо в ньому хибу. Під час подібних «допомог» батьки в собі доволі часто відчувають непереборний страх і необґрунтовану пересторогу: «Чи зможу забезпечити усім?». І допомогу дітям у житті підмінюють трохи не стоїчними подвигами з побудови життя дітей. Та чи потрібна така батькова допомога дітям?

БЕЗ ПРИМУСУ

Вона має чинитися батьком без примусу, без натягування на нього ярма моральних канонів та без навислого над ним Домоклового меча законодавчих актів. У родині ніхто нікому нічим не зобов'язаний: батьки привели дитину в світ для здійснення її мети,

ASSISTANT

Perhaps, father reveals himself as child's assistant most of all in today's world. However, and even this is often considered incorrect and scornful. What does it mean for father to help his child in life? On the one hand, the folk directly tells us, "Was able to become a farther, be able to feed". As if all help is clear. Feed, shelter, warm, secure financially and bring to the world. If this list is yours — look for defect in it. During these "aids" parents often feel a compelling fear and unsubstantiated warning: "Will I be able to provide with that all?". And we substitute helping children in life with almost stoic feats of building lives of children. But is there a need in such father's care for children?

WITHOUT ENFORCEMENT

It must be undertaken by father without coercion, without pulling on him the yoke of moral canons and without Damocles' sword of laws hanging over him. No-one is obliged to no-one in the family: parents brought the child into the world to fulfill its purpose; they learn from it

вони навчаються у неї не менше, аніж дитя навчається у світу й у них. Правду закарбувала народна мудрість: «Не жалуй батька в наймах: найнявся — xай пропада». 1 це не план до дій дітям. Це — пересторога батькам, що покладають життя заради дитини. Дитя – святиня, але не менша за них самих. Привівши дитину у світ, ми не йдемо на власне заклання заради нею. Ми йдемо поруч із нащадком, і колись наші дороги підуть у різні сторони, перетинаючись лише тоді, коли на те буде поклик серця. На цих шляхах батько допомагає нам вільно стати на повен зріст і зробити перший крок. Коли ж він буде постійно поруч, його допомога може набриднути чи навпаки стати всюдисущою, всезамінною. А далі — прірва для обох. Чому? Бо «батьків хліб не навчить, як треба жить». Діти цінують тільки те, що здобули самі. Вони усвідомлюють лише те, що пізнали через власні помилки. І батько тут може лише вказати шлях, поставити на нього, але не диктувати те, куди і скільки робити по ньому кроків. Тому, вдягаючись у рясу помічника, тато має розуміти, що його допомога має бути допомогою без примусу. Він не змушує себе допомагати через силу і не силує дітей приймати цю допомогу.

not less than a child learns from the world and from them. Truth is carved in folk proverb: "Do not feel sorry for your father in hire, if he went into service — let him perish". And this is not a plan for action for children. This is warning for parents laying lives for their child. Child is sacred, but not less than they are. Having given birth to a child, we do not go to own immolation for its sake. We go along with the descendant, and one day our roads will go in different directions, crossing only when there is a call of heart for it. Father helps us to draw ourselves up and to take the first step on these routes. When he is always there, his help can bother or, on the contrary, can become ubiquitous and omnivorous. And then there is a gap for both. Why? Because "Father's bread can not teach how to live". Children appreciate only what they have got themselves. They realize only what they have learnt through their own mistakes. And farther can only point the way, put on it, but can not dictate where and how many steps make on it. Therefore, dressing in robes of assistant, dad has to understand that his advice should be the helping without coercion. He does not force himself to helping and doesn't oblige children to accept this help.

ОХОРОНЕЦЬ

Сам Бог велів чоловіку бути охоронцем родини. Він стереже її не лише від дощу і холоду, спраги та голоду. Інколи доводиться боронити її і від людини, що позбулася Божої іскри у душі і зробила крок до темряви гріха. Якщо про цю чоловічу рису, завдячуючи війнам і навалам, ордам та військам можна і не говорити широко і красно, то слід нагадати лиш про одне.

БЕЗ СВАВОЛІ

Військові лати мають бути скинуті за межами родини й дому. На те й він охоронець, щоб його рука зводилася лише на ворога, а не на власну плоть і кров, на тих, із ким ділиться і кров, і їжа, і постіль. Часом батьківська долоня буває змістовнішою за усі книги. Та, як кажуть люди, «по-батьківськи поб'є, по-батьківськи помилує». Але скільки доводиться чути розмов, коли таким незграбним учителем було порушено незриму грань. У такі моменти і діти, і дружини мають повне право нехтувати заповіддю предків: «Батька покинеш —

GUARDIAN

God Himself commanded the man to be the guardian of the family. He keeps it not only from the rain and cold, thirst and hunger. Sometimes he has to defend it from the person who lost the spark of God in the soul and stepped into the darkness of sin. If this masculine trait can't be spoken well and eloquent about thanks to wars and invasions, hordes and armies, we should recall only one thing.

WITHOUT TYRANNY

Military armour should be taken off outside the family and home. That is why he is the bodyguard for his hand to be raised only on the enemy and not on his own flesh and blood, on those with whom shelter, food and bedding are shared. Sometimes father's hand can be more meaningful than all books. But, as people say, he "beats in a fatherly way, forgives in a fatherly way". However, how many times we hear these awkward teachers have crossed invisible edge. At such moments, children and wives have all rights to ignore the commandment of ancestors: "If you leave father

сам загинеш», бо від батька у нього залишається тільки подоба. Єство ж прогниває наскрізь.

Тому, задивляючись на себе у дзеркало дитячих оченят, знайдіть там того, кого і Ви хотіли б бачити самі для себе: провідника, супутника, порадника. Того, кого діти не кинуть не через обов'язок та борг, а через Любов і шану.

Чи, може, Вам краще побачити у них, що зверхністю над дітьми Ви час від часу ховаєте приблудного у світі, потертий і закинутий дороговказ та ще одного у ряду розумників, що так ніколи не навчиться на власних помилках?

alone — you'll perish yourself", because he retains only likeness of father. And the essence rots to the core.

Therefore, being lost in contemplation of yourselves in the mirror of children's eyes, find there the one you would like to see for yourselves: the guide, the satellite, the adviser. The one who can't be abandoned by children because of the obligation and duty, but because of Love and respect.

Or, maybe, you'd better see there that behind the supremacy over children you occasionally hide someone lost in the world, shabby and abandoned pointer and another one in a series of sharp wits, who will never learn from his mistakes?

БАТЬКІВ ШЛЯХ

Від батьківських долонь, Що тепла набирали в світанні, Від матусиних слів, Що спрадавна у травах цвітуть, Від убілених скронь В загустілім ранковім тумані Серед квітчаних слив Пролягла у життя моя путь.

3-поміж пошуку див,
У обіймах любові й печалі,
Серед втрачених душ
І чеканням спасенних людей
Дні і ночі ходив,
У роках виміряючи далі,
І крокую чимдуж,
Поки батьківська стежка веде.

FATHER'S WAY

From the hands of my dad
Which were gathering warmth from the dawns,
From the words of my mom
Which have bloomed in the grasses for long,
From the temples — so greyed —
In the fog thickly lying on lawns
Among blossoming plums
My way led me in journey through throng.

Praising shrines —right and wrong, — In embraces of passions and sorrows, Among lost sinful souls, Among saved for the afterlife day, I was going on, Meeting nights and long hoped-for morrows And I stride to the goal Till I am on my family's way.

Курявою доріг Моя доля посріблена щиро; 3 тисячами сердець Заплелася, мов квіт у вінку; Що не місяць, то рік 3 журавлями курличе у вирій, 1 не йду навпростець Знову й знов на своєму віку.

Вже і я на порі Серед сивих збілілих туманів Дітям сам заповім Не шукати найлегших доріг, І зорею вгорі Збережу їх між доль-океанів Вічним світлом, яким Мене батьківський голос беріг. My exceptional fate
Is in silver of dust of my lanes;
It has twined into wreathe
With the hundreds of hearts in the strife;
Life is speeding its gait,
Sadly clanging in skies with the cranes.
So I frankly confess:
I have never gone straight in my life.

It's already my turn
Among mists of my grey-haired living
To bequeath to my kid
Not to look for the easiest way,
And as if star, to warn
Him mid oceans of the misgiving,
As my dad used to lead
Me when I was so sure to stray.

В НІЧ ОЖИННУ

Затужила ніч ожинна Зорями без мір, Осяваючи стежину У самотній двір.

В збур'янілім палісаді Прив'явають сни; Їх залишусь колисати З місяцем ясним.

Розкажіте, сни пророчі, Де живуть ті дні, Коли тато міряв ночі, Баючи мені?

Підкажіте, яворята, Де цвіте той час, Коли теплі руки тата Зігрівали нас?

IN THE BLACKBERRY NIGHT

Night in blackberry adornment Grieves with golden stars, Throwing light with some wonderment On the lone path.

I am solitary staying
In the palisade,
With the milky moonlight swaying
Dreams that were to fade.

Oh you, dreams, take off all veils, Tell the way to days When my dad was sharing tales In the starry haze?

Show me, sycamores by road, Path to distant lands Where speedy minutes slowed, Warmed in daddy's hands. Ви, хатини білостінні, Дайте свій отвіт, Де ж те батькове терпіння Із юнацьких літ?

Та мовчать хати з-за тину, Явори сумні... І жахтіє ніч ожинна В зорянім вогні... Whitened huts being blessed with sentience,
Tell me only truth:
Where is that father's patience
From my days of youth?

Sadly sycamores aspire, Huts are standing quiet... Night in blackberry attire Burns in starry riot...

174

ΕΑΤΙΚΟΒΙ ΤΟΠΟΛΙ

000

На гіллі хитали
Сонця поцілунки
Здавнені тополі
У моїм дворі,
Небо лоскотали,
Як стояли струнко —
Молодої долі
В світ проводирі.

Татусеві руки
В тихе надвечір'я
Як перестороги
Посадили вас.
Нині ж від розлуки
Білосніжне пір'я
На шляхи-дороги
Губите підчас.

0000

FATHER'S POPLARS

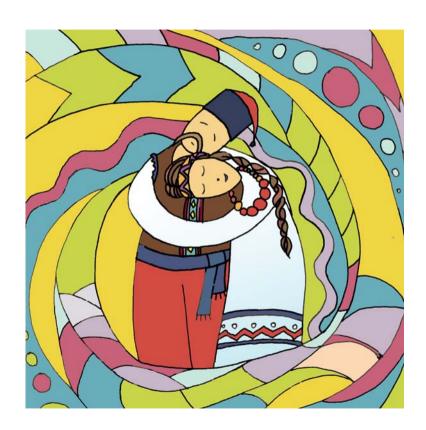
Poplars towered, swaying Sunny osculations On the branchy netting In paternal yard, Stormy sky allaying With a titillation, Gales of life combating — As my sacred guard.

You were deeply planted
By my loving father
As if charm for youngster
Towards evening fall.
You and I are parted —
And you shed white feathers,
As if lone spinster
Throwing off the shawl.

Татова молитва 3 вами шепотіла, Гублячись у небі 3 клином журавлят. Вже років гонитва В вас відгомоніла. Вже й самому треба Доглядати сад...

Вийду на світанні, Поклонюсь низенько За святу опіку, Що у них жиє. І в густім тумані Хтось шепне близенько: «Хай щастить довіку, Дитятко моє…» Father's words of praying Faded in the clouds Flying with a blow After crane row.
Rush of days is slaying All what you were proud. So I have to grow Garden of my own...

On the ruddy dawning
I will earthly bow
For the holy care
Still in their rind.
Under skyey awning
Fog will float low,
Bringing words — so mere:
"Wish you luck, my kid..."

янголи-охоронці

Візерунками днів
Заплелося життя мимоволі,
У мереживі мрій
Почорняві розливи розлук;
Об життєві вогні
Обпеклися не раз наші долі,
Заблукавши вві млі
Між образ і негоїстих мук.

Приспів: Зорями багате Небо в вишині. Матінка і тато— Янголи земні.

Ви благословили, Провели в світи. Дай вам Боже сили В дітях розцвісти.

GUARDIAN ANGELS

Life is tidily knit
In the patterns of days under moonlight.
There is blackish spill
Of the partings in laces of dreams;
We're accustomed to flit
When the fate singed the wings in the long flight,
Strolling amid the chill
Of offences and painful screams.

Chorus:
Nightly sky is steady
At the starry berth.
Dear mom and daddy –
Angels on the earth.

Whispering to Heavens,
Guided in the life.
Lord, allow my parents
In the kids to thrive.

1

Як воскреснуть сади
Після довгої зимньої люті,
І наллються теплом
Неозорих небес береги,
Прилечу я туди,
Де нерадості будуть забуті,
За родинним столом
Келих спогадів пить до снаги.

Приспів: Вересневі шати В золотім вогні. Матінка і тато— Янголи земні.

Ви за нас молили Зоряні світи. Дай вам Боже сили Поруч нас іти. 11

When the gardens arise
After durable wintery fury,
When the boundless brinks
Of the skies will be poured with the warmth,
Seasoned heart there flies
Where I can forget my penury,
Being so ready to drink
From my family's memory source.

Chorus:

Holts have been already Twined with golden girth. Dear mom and daddy — Angels on the earth.

You have prayed the Heavens Full of blinking stars. Lord, I want my parents Go next to us. 111

У житті поготів, Серед кроків незграбних і болю, Мудре слово спасе Сивиною з-під батькових скронь. Й лабіринтами днів Ми мандруємо знову поволі, Бо надію несе Нам Грааль материнських долонь.

We can get the relief
In the lumbering steps and from pain
In the worldly-wise word
From the gray-haired temples of dad.
We can't lose the belief
Crossing maze under troublesome rain
Until hope to world

Приспів:

Небо винувато Плаче в вишині. Матінка і тато— Янголи земні.

Ви благовістили
В світ добро нести.
Дай вам Боже сили
Квітнути завжди.

Sky is crying sadly, Losing sight of mirth.

Chorus:

Is in Grail of motherly hand.

Dear mom and daddy – Angels on the earth.

You bred us transparent, Preached to carry good. Lord, I want my parents Bloom as long as should.

(180

ОТЧИЙ ПОРІГ

Внову бачу сни дитячі, Що не снились безліч літ, І душа у грудях плаче, Ніби проситься в політ, Аби знову розгадати Дивне плетиво доріг, І вести туди, де тато Вийде стріти на поріг.

Приспів
Ми з тобою поруч, тато,
Перейшли усе життя—
Промайнуло днів багато,
Їм немає вороття.
Дай до тебе пригорнуся,
Поцілую, як колись.
Ну а ти мені, татусю,
Як в дитинстві, посміхнись.

FATHER'S THRESHOLD

Child dreams are back again,
Once been lost in lunar light,
And the soul weeps from pain,
As if asking for the flight
To unriddle weird puzzle
Of my ways, entangling more,
Leading me to where father
Comes to meet me at the door.

Chorus
Daddy, with a thread between us
We have crossed the lifelong track —
Many days have flashed before eyes,
They will scarcely come back.
Let me snuggle to you, daddy,
Let me kiss you as before.
1 just want you to be ready
For a smile from days of yore.

П
Тут іще на дні криниці
Умиваються зірки,
Тут ще верби-жалібниці
Плачуть наузкрай ріки.
Тут теплом усе багате,
Не старіє кожен рік,
Поки виглядає тато
Нас у гості на поріг.

Приспів
Ти завжди був поруч, тату—
В дні щасливі, в час біди,
Кожну я твою пораду
Буду в серці берегти.
Дай до тебе пригорнуся,
Поцілую, як колись.
Ну а ти мені, татусю,
Як в дитинстві, посміхнись.

Stars are carefully washing
At the bottom of the spring,
Grievous willows are still sloshing
In the streams to which they cling.
Every trinket is creating
Here warmth with magic skill,
While father is awaiting
Us to come to his doorsill.

Chorus
Daddy, you were always near, —
In the days of plight and fun,
Your advice — well-timed and clearI will keep through lifelong run.
Let me snuggle to you, daddy,
Let me kiss you as before.
I just want you to be ready
For a smile from days of yore.

111

В отчім серці, аж до краю, Ще голубиться весна, Тільки серце моє крає Акварель років сумна, Що лягає винувато На волосся, наче сніг, Поки серцем юний тато Нас чекає на поріг.

Приспів
Дай з тобою поруч, тату,
Вечір слухати піду,
І під яблуню крислату
Сядем у старім саду.
Дай до тебе пригорнуся,
Поцілую, як колись.
І до Бога помолюся,
Як і ти за нас моливсь.

000

11

Springtime is in smelling blossom
In the heart of loving dad,
But my heart is torn in bosom
By the ghostly and sad
Water-colours, guilty fading
On the hair like the rime,
While father is awaiting
Near threshold through the time.

Chorus
Daddy, we will both hearten
Listening the evening glee,
Sitting in the old garden
Under branchy apple-tree.
Let me snuggle to you, daddy,
Let me kiss you as before.
I am now for praying ready
As you've been from days of yore.

ОБЕЛІСКИ ПАМ'ЯТІ

Осокори і стрункі берізки, Ніби обереги від біди, Височіють, наче обеліски, Край дороги ставши у ряди.

Плачуть з вітром тихо проти ночі, 1 бентежать росами траву, В пам'яті вертають неохоче Дні, яких немає наяву...

...За порогом веселилось літо,Дзвінкокрилий жайвір щебетав,1 благословенне юне житоБатько, наче неньку, пригортав.

1 маленькі рученята сина 3 батьковими тнулись до Землі: «У зернині, сину, — Україна, Повсякденні радості малі…»

OBELISKS OF MEMORY

Slender birches and the poplar candles
Stand like charms from omnipresent woes,
Rise above as obelisks and dandle
By the road, standing in the rows.

Crying with the wind in somber darkling, And embarrass grass with limpid dew, Back-wardly return the faded marking Of the days that won't repeat anew...

...Summer was rejoicing in the blossom Tinkling lark was tweeting in the sky, While dad was clasping to the bosom, As his wife, young blessed golden rye.

And with father's hands the little twain Of the son was reaching to the Earth: "There is Ukraine in the grain, Every daily unconstrained mirth..."

182

За порогом веселилось літо, Дзвінкокрилий жайвір щебетав. І дитина причащалась світу Серед неба, жита і отав.

111

Понад лісом чорнокрила хмара Сповіщала про вселенський гріх, А із хати ненька, як примара, Ватька проводжала за поріг.

1 маленькі рученята сина Вслід тягнулись батьковій ході: «В нашій волі, сину, — Україна, 1 твої чекання молоді...»

Понад лісом чорнокрила хмара Сповіщала про вселенський гріх І дитині безпричинну кару Грізно віщувала за усіх. ...Summer was rejoicing in the blossom Tinkling lark was tweeting in the sky, Kid received the Eucharist in bosom Among heaven, after-grass and rye.

111

Black-winged cloud over the forest Notified of universal sin, And the mother, as if mournful ghost, Guided silent father to the sill.

After father's step the little twain Of the hands of son was reaching trace: "Freedom is the grain of Ukraine And the looking-for of youthly race..."

Black-winged cloud over the forest Notified of universal sin, Prophesying to little kid the sourest Sip of causeless punishment for kin. $\mathcal{W}$

Біля недопаленої хати Маки цілували биту путь — Десь далеко чорні руки ката Батька не забули оминуть.

1 маленькі рученята сина Доторкнулись серденька ураз: «В краплі крові, сину, — Україна, 1 її не вибороть із нас…»

Біля недопаленої хати Маки цілували биту путь. І дитина непосильну плату Віддала, щоб знову світу буть. ν

Poppies kissed the trodden path around Blackish walls of burnt but living hut—Mauler's hand and shrilling bullet's sound Didn't go round father's heart.

In the stated moment little twain
Of the hands has touched the heart at once:
"In the drop of blood is the Ukraine,
No-one can tear it from us..."

Poppies kissed the trodden path around Blackish walls of burnt but living hut. And the child paid the priceless pound For the world to rise back from apart.

186

1 онука руки коло сина Лоскотало жито, як колись: «Ми— живі. А з нами— Україна... 1 за це, синочку, помолись...»

VI

Промайнули дні— не наздогнати, Ще теплиться десь старенька піч, І ридають росами край хати Маки самосіяні у ніч.

1, як батькові священні обеліски, Обступили призабуту путь Осокори і стрункі берізки 1 священну пам'ять стережуть...

ν

...Holts were once again in the blossom Doves were taking wings in clear sky, And the two with no grief in bosom At the dawn were greeting golden rye.

Grandson's hands with son's work-weary twain Tickled spikes in morning scarlet ray: "We're alive — and so is Ukraine, That's what for we both are to pray..."

$\mathcal{V}$

Lots of days, that can't be caught, have flown, Oven has been smoldering till now, Evening dews are falling from self-sown Poppies in inviolable vow.

Slender birches and the poplar candles Rise along forgotten grassy path. Stand as father's obelisks and dandle Keeping sacred memory for us...

НА ЛЕЛЕЧИХ КРИЛАХ

1

Уже ті дні далеко, Як в провеснілий час Закохані лелеки Кружляли понад нас. І на плечах у тата В них бачив рідний край, Коли плели завзято Над хатою свій рай.

Приспів

В загустілім холоднім тумані Попеліють вогні досвітчані. Там десь в'ється стежина прим'ята У село моє долинкувате, Де до неба торкався крізь страх Я на татових дужих плечах.

ON STORK'S WINGS

1

This time is so remote
From nowadays when I
Observed the storks to float
Above me in the sky.
I saw the land of mine
On shoulders of dad
Whenever watch them twine
God's country in the nest.

Chorus

Morning lights dimly shimmer and glow
In the fog, stiffly floating low.
Trodden path runs as if from the tale
To my village in blossoming dale,
Where I, dabbing sky, felt so glad,
On the shoulders of loving dad.

188

В життевім водопіллі
Гривоги і біди
Нас крила чорно-білі
Покоїли завжди.
Ставав і будень святом,
Як у розмаї літ
Я задивлявся з татом
На звабний їх політ.

Приспів

В купинястім безкрайому полі Загубили роки наші долі. Десь між них є стежина прим'ята У село моє долинкувате, Де виймала із серденька страх Мені татова віра в очах.

We all in flood of woes,
Anxiety and sins
Were covered from all those
By blackish-whitish wings.
Each day was so festal,
When ever in the height
We gazed at their vestal
And captivating flight.

Chorus

Losing years, the destinies roam In the vast bushy field under dome. There path runs as if from the tale To my village in blossoming dale, Where heart was no longer afraid Sipping faith from the eyes of my dad. 111

Вже скроні, сріблом шиті В сивинах зацвілись, І тільки в отчім світі Усе, немов колись. Цілують лелечата Крайнеба на льоту. І ось уже до тата Онуків я веду.

Приспів

У оспалім вечірнім тумані Заплітаються долі незнані. Є в отавах стежина прим'ята У село моє долинкувате, Де вербиці край двору мовчать, 1 лелеки посумно ячать...

11

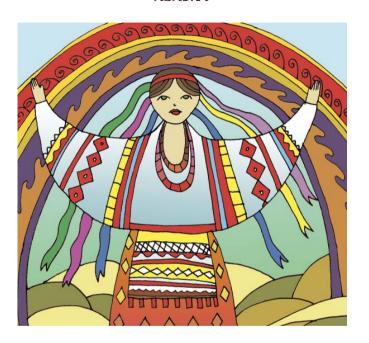
The silver on my temple
As gift from what is passed,
But father's clime is ample
And calm as in the past.
The little storks are kissing
Horizon on the fly.
I come where I was missing
To show dad kids of mine.

Chorus

Nameless fates intertwine into laces In the drowsy eventide hazes. Path in after-grass runs as from tale To my village in blossoming dale, Where willows keep silence till now, And the storks clutter sadly above...

190

НЕНЬКА

MOTHER

у світі людина, до якої линеш у радості й печалі. Вона зажди поруч, навіть тоді, коли вас розділяють кілометри доріг та десятки літ. Це мама. І що б не казали нам у добу обважнілих бізнеследі, мати є однією з іпостасей святої Жінки, однієї зі складових її душі. Хто вона для нас? Найголовніше — подателька життя.

ΜΑΤИ ДΑЄ ΤΙΛΟ

Таїна зародження дитини прихована у найдосконалішому ковчегові заповіту, який тільки міг придумати Господь — у жіночому тілі. Саме там, під материним серцем, душа, посіяна батьком, отримує плоть. Кожен мамин подих стає нашим подихом, кожен її крок перетворюється на наші кроки у світі. Все, чим снить і живе, чим мріє і дихає, передається дитині. Хто зможе сказати протилежне? І хто після народження дитини Жінкою може не вірити у те, як Бог з нічого зміг створити все, маючи колись тільки саму лише мрію, що дала Йому поштовх до творчості. Мати дає людині тіло. І від неї — її способу життя, сніданків та обідів, думок та почуттів, пристрастей та вад, — залежить те, якою у цьому світі бачитиме себе душа,

There is a person in the world, to which you rush in joy and sorrow. She is always near, even when you are divided by kilometers of roads and decades. This is mom. And what would not have been told to us in the days of heavy business women, mother is one of the incarnations of the Holy Woman, one of the components of her soul. Who is she for us? Most importantly she is the giver of life.

MOTHER GIVES BODY

The mystery of the birth of the child is hidden in the most perfect ark of the covenant, which could be created by God — in woman's body. It is there, under the maternal heart, the soul, sown by the father, gets flesh. Every mother's breath becomes our breath, her every step turns into our steps into the world. Everything what she dreams about and what she lives for, what she falls into reverie for and what she devotes herself to transmits to the child. Who can say the reverse? And who, after the childbirth by Woman, can't believe in God being able to create all from nothing once having only the mere dream that gave Him the impetus to creativity. Mother gives body to man. And it depends on her — her way of life, her breakfasts and dinners, her thoughts and feelings, passions and habits, — as what the soul will see

якою її знатимуть люди. Та часто горе-матері починають розумієти це вже згодом, коли дурман від сигаретного диму розвіється разом із алкоголем, що уже нещадно спопелили святиню материнського тіла.

Люди не даремно помітили спадкову духовну і тілесну спільність між дітьми та матір'ю: тому й маємо не тільки загальновідоме «який дуб — такий тин, який батько — такий син», а ще й «яка клепка — така бочка, яка мати – така й дочка»; та навіть більше, «яка вода – такий млин, яка мати – такий син». Пам'ять про те, що наше тіло дароване нам мамою таким, як вона мала його сама, тримається довіку у генетичній пам'яті людини. Нині учені легко вишукують спільну для нас усіх праматір, чий інформаційний генетичний код передається і синам, і донькам. Він зв'язує їх у єдину родину, аж до першої нині відомої спільної для мільярдів людей мами, що жила 140 тисяч років тому. Нині - вона єдина, про яку знано достеменно, що від неї колись народилися діти, які заселили цю Землю. Але і вона була не першою, тому пошуки тривають, а, значить, триває і занурення у вічність людського роду. 1 ця б вічність не була можлива без, здавалося б, тлінного тіла, що нам дарує мати.

itself in the world and what people will know it for. But often bad mothers start understanding it already later, when narcotic form the cigarette smoke vanishes with alcohol having mercilessly ashed the sanctuary of mother's body.

People not without purpose mentioned hereditary spiritual and bodily sameness between mother and children: that's why we have not only the proverbial "what the oak is - the same a paling is, what father is - the same a son is" but also "what the stave is — the same a barrel is, what mother is - the same daughter is"; and even more, "what water is - the same a mill is, what mother is — the same a son is". The memory about the fact that our body is given to us by our mother as she had it herself, is kept in genetic memory of a man forever. Now scientists easily find the first mother for all of us whose genetic code is transmitted to sons and daughters. It binds them into a single family, down to the first presently known common mother for billions of people, who lived 140 thousand years ago. Now she is the one known exactly to have born children who inhabited this Earth. But she was not the first, so the search continues, and, therefore, continues the immersion into the eternity of the humanity. And this eternity would not have been possible without the seemingly frail body that mother gives us.

ΕΕЗ ΠΡΑΒΑ ΒΛΑCHOCTI

привівши у цей світ нову людину, мати бере на себе роль не тільки подательки життя. Їй, як тій, що вже пройшла найперші повороти на життєвому шляху, самою долею написано допомогти новій душі ступити на цю путь. Та доволі часто мати народжує дитя не для його життя, не для його утілення й просвітлення у світі, а просто «для себе». Напевне, смуток від нереалізованих власних бажань та мрій повертає її назад, у дитинство, коли, граючись у донькиматері, можна було керувати життям маленьких ляльок і вони нічого не казали у відповідь. Але в реальному житті усе не так, як на яскравім килимкові у ріднім палісаді

Мати відкриває двері у світ не забавці чи ляльці, вона їх відкриває новій людині, яка уже має своє призначення, однак, для його усвідомлення їй ще потрібне час. І цей час мати повинна подарувати дитині, а не вкрасти його надуманим "правом власності" на дитя.

WITHOUT PROPERTY RIGHTS

aving brought a new man into this world, mother takes on the role of not only giver of life. It is assigned by the very fate to mother, like to the one that has already passed the very first turns in life, to help new souls to make a step on this way. But quite often mother gives birth to a child not for its own living, not for its incarnation and enlightenment in the world but just "for herself". Perhaps the sadness from own unrealized desires and dreams turn her back to childhood when, playing in the daughters-and-mothers, she could control the lives of little dolls and they said nothing in reply. But it is not the same in real life as it was on a colourful rug in the native palisade.

Mother opens the door to a world not for a toy or a doll, she opens it for a new man, who already has his mission, however, he needs some time for its understanding. And mother should give this time to her child, but should not steal it with the frivolous "property rights" on the baby.

«СОФ1Я»

я істина втілюється тоді, коли діти можуть бачити у матері мудрість роду. Саме мудрість, не розум. Бо люди визначили до нас: «До людей по розум, до матері по серце». Вона має стати криницею, з якої дитя зможе напитися розуміння бентежності чи радощів на душі. Мама може завжди знайти, що сказати дитині. А коли слова зайві, просто притулити до себе. Її мудрість — спокійна і споглядальна — відмінна від мудрості батька — вольової та дієвої. Колись-таки, та повернеться убік матері дитяча голівонька, хай уже й сама з посивілими скронями. І тоді, на роздоріжжі життя, дитина прийде за порадою, розуміючи істину людську: «Тільки в світі правди, що рідная мати». І тоді її мудрість стане насущною для дітей.

БЕЗ УРОКІВ

Бо найголовніша риса материнської мудрості у тому, що вона не несе у собі повчань. Дитині можна лише запропонувати знання, але не нав'язувати їх. Мати може лише висловити думку, але

"SOPHIA"

This truth is embodied when the children can see the wisdom in mother's nature. It is really the wisdom, not the intelligence. For people had determined way before us: "Go to people for mind, go to mother for heart". She has to become a well from which the child can drink the understanding of troubles or joys in the soul. Mom can always find something to say to the child. And when words are superfluous, — she can just press to herself. Her wisdom — quiet and contemplative — is different from the wisdom of father's one — resolute and active. Some day or other, but child's head turns towards mother, even if she herself is already with grizzled temples. And then, at the crossroads of life, the child will come for advice, knowing human truth: "There is no truth in the world but own mother". And thereafter her wisdom becomes urgent for children.

NO EDIFICATION

For the main feature of mother's wisdom is that it does not bear edification. You can only offer knowledge to the child, but can not impose it. The mother can only express an opinion, but can not pledge to

не заставити робити так, як вона це хоче бачити. Бо той, кого увесь час повчають і наставляють може так і залишитись учнем, не здатним пробудити у собі учителя. А у цьому всі були народжені рівними: і діти, і дорослі, що колись так само починали свій учительський шлях із материних рук.

Чи часто доводилося Вам самим на мамині дорадливі слова казати, що й самі знаєте, як правильно вчинити? І слава тим матерям, що не силують дітей, не змушують плачами й голосіннями вчиняти по-їхньому. Бо в дітях шепоче голос жити власним життям — не маминим, не татовим, - у якому ϵ і повинно бути місце на помилку. Бо лише виправляючи її ми отримаємо шанс не вчинити її вдруге. 1 знову-таки – тільки шанс не повторити її, бо коли життя до кінця не навчило людину, воно буде змушене подати їй інший урок. А чужий ро $x_0 = x_0 = x_0$ π ільки застереже. А чужий досвід — xоч і неньчин, — не унеможливить болю від падіння на кам'янисту путь; він тільки позбавить розпачу самотності. Тому і материна мудрість має бути ненав'язливою, аби не відштовхнути своєю глибиною іншу глибину — безмежжя дитячого світу.

do as she wants. For those ones who are always taught and instructed may well remain a student, unable to awake a teacher in himself. And we all were born equal in this world: both children and adults who once started their teacher's way samely from maternal hand.

How often did you have to answer on mother's sage words, that you knew by yourself how to act properly? And glory to those mothers who do not force children act as they wish with weeping and lamentations. For there is a voice in children whispering about living their one lives — not mother's, not father's – in which there should be a place for error. Because only correcting it, we get a chance not to do it again. And once more - only a chance not to repeat it, because when life has not fully taught the man, it will be forced to give him another lesson. And someone's mind – even if mother's – won't make this journey easier; it will only warn. And the experience of others even if mom's – won't keep from pain caused by falling on the stony path; it will only relieve from despair of loneliness. That is why maternal wisdom must be unobtrusive so as not to alienate with its depth another one — the vastness of child's world.

БЕРЕГИНЯ

Рам лише образ мами тісно заплітається у нас у пам'яті з берегинею нашої долі. У когось вона постає давньою богинею з піднесеними у молитві до неба руками. У інших — вона дійсна Богордиця-Оранта, найміцніша нерухома стіна у житті кожного з нас. Мати несе у собі свята і будні рідного дому, бо споконвіку серед людей живе знання, що жінка тримає хату за три кути, а чоловік за четвертий. Її довгі безсонні ночі не знають ліку, її досвіткова робота часто не помічається дітьми. Але це не зупиняє її серця, навпаки, лише дає йому сили до життя. І тут найголовніше цінувати не стільки те, що робить для дитини мати, а те, що вона поруч, що вона турбується. 1 не нехтувати цією турботою, бо прийде час, коли від цієї ласки залишиться тільки посумніла пам'ять, а власні діти так само сліпо не помічатимуть найближчого сонця, що світитиме з материнських грудей.

БЕЗ ЗУРОЧЕННЯ

Та, маючи силу рятувати від біди, материне слово часом сильніше за усі зброї світу. Наш мудрий народ зрозумів це віки тому назад: «Куля мине, а мамине слово — ні». 1 в цьому пере-

GUARDIAN

The very image of mother is closely plaited with the guardian of our destiny in our memory. To someone she appears as ancient goddess with hands raised in prayer to heaven. For others she is a real Mother Mary-Orans, the strongest indissoluble wall in the lives of each of us. Mother bears the holidays and workdays of native home, because there is knowledge among people living for centuries and stating that woman holds the house for three corners and the man holds for the fourth one. Her long sleepless nights are innumerable, her pre-dawn work is often unnoticeable by children. But that does not stop her heart, on the contrary, it only gives it strength to live. And the most important thing here is to appreciate not so much what mother does for a child, but the fact that she is near, that she worries. And not ignore this concern, because the time will come when only wistful memory is left from this kindness and own children don't blindly take a notice of the nearest sun shining from mother's chest.

WITHOUT EVIL EYE

But, having the power to save from harm, maternal word is sometimes stronger than all the weapons of the world. Our wise people realized that centuries ago: "The bullet will pass round, but

плелися нитки мудрості: і віра у надприродні сили, і знання людської психології. Найстрашнішими вважалися материнські прокльони, найболючішими — материнські сльози, пролиті через дітей. А що ж нині? Чи втратили ми розуміння зв'язку між маминим словом та нашим життям? Можливо, розуміння і притупилося, однак, не зменшився сам вплив. Як і раніше, ображені матері у серцях пророчать долю своїм шибайголовам, а потім не в силах розгадати дивне плетиво долі, що так міцно заплела туги та жалі у життя їхніх дітей. Саме тому споконвіку мати, неначе стародавня богиня Макош, вимережувала найкращу долю немовлятам у своїх колискових, бо кожне її слово, сповнене живим почуттям, чуло Небо, яке, як і мати, завжди буде десь поруч.

заступниця

Крім іншого, мама і тільки вона дає прихисток тоді, коли у ньому відмовляє цілий світ. Вона не лише розраджує болі та печалі, вона ладна заступити собою від граду ворожих поглядів та лихослів'я. Пригадайте, скільки разів вона рятувала Вас від того часу,

mother's word won't". The threads of wisdom intertwined in this phrase: the belief in supernatural powers and the knowledge of human psychology. Maternal curses were considered the worst thing, motherboards tears shed because of children were the most painful. And what now? Have we lost the understanding of the connection between mother's word and our lives? Perhaps understanding has become blunted, however, the impact itself hasn't reduced. As before, offended mothers foretell destiny to their madcaps in hot blood, and then they are unable to solve a strange web of fate that plaited anguish and sorrows so hard in the lives of their children. That is why mother for centuries, like the ancient goddess Makosh, embroidered the best fortune to the babe in its cradle for her every word, full of alive feeling, was heard by the Sky that, like mother, would always be somewhere nearby.

PROTECTOR

A mong other things, mother and she alone gives shelter if you are refused in it by the whole world. She doesn't only calm pains and sorrows, she is willing to shield you from a hail of hostile glares and malignant gossips. Think about how many times she has saved you from

як Ви, оступившись розбивали у кров ноженята об рінувату землю? 1 скільки разів Ви дякували їй за те, що, кинувши все, вона приходила Вам на порятунок?

А як часто ми просто не помічаємо її обережної сили? Бо вона піклується навіть тоді, коли часом сама цього одразу не в силі усвідомити. Навіть коли з найбільшим для себе гнівом супить брови, то робить це лише з одною метою: не допустити більшої біди, бо «материн гнів як весняний сніг: рясно впаде, та швидко розтане».

БЕЗ ҐРАТ

Але заступити від біди не означає заступити дитину від усього світу. Іноді подібне материнське обережне ставлення до свого немовляти з часом перетворює її на вартового, що чатує біля воріт найціннішої у світі скарбниці, не пускаючи туди нікого зі смертних. Материнська турбота стає материнським полоном, який дитина часом не в силі покинути, поки Небо не розімкне ці кайдани найболючішим, однак, найбільш дієвим ключем, навіки розлучивши мати з дитиною. І тоді у нерозумінні ходять оточуючі: «Як? За що?

the time that you, having stumbled, smashed in blood little feet about the petrous way. And how many times have you thanked her for that she came to the rescue of yours having thrown everything away?

And how often we just do not notice her protecting force? Because she cares even if she is sometimes unable to realize that by herself. Even when she knits her brows in the greatest anger she does it with the only purpose: to prevent bigger trouble, because "mother's anger is as spring snow: falls plentifully but melts quickly".

WITHOUT GRATING

But to shade from harm doesn't mean to shield the child from all over the world. Sometimes this maternal protecting attitude to her baby, after some time, turns her in the gatekeeper, watching at the gates of the world's most precious treasury, not letting in anyone mortal. Maternal care turns into maternal captivity which her child is unable to leave in time until the Heavens break these manacles with the most painful but the most effective key, separating mother from child forever. And then those around one wander in misunderstanding: "How come? What for? But she was such

Адже вона була такою турботливою матір'ю: завжди поруч, зажди готова обігріти й уберегти! А тут така несправедливість: дитина залишилася без найвірнішої та найвідданішої людини...».

А насправді ж доля просто уберегла дитя від більшого лиха – жити у вічному полоні почуття, що втратило звання Любові, зберігши тільки його ім'я. Згадаймо, як у Святому Письмі дивно, часом незрозуміло і боляче для люблячого серця звучать слова Христа: «І поглянувши на тих, хто сидів навколо Нього, говорить: «Ось мати Моя та брати Мої, бо хто буде виконувати волю Божу, той Мені брат і сестра і матір» (Мф. 12:49-50). Бо кожного з нас об'єднує щось більше за спільне місце проживання та поодинокі зустрічі на переповнених вулицях. Те, що колись проголосила віра, назвавши усіх братами та сестрами, шукаючи матерів та батьків не лише у межах однієї родини, поступово доводить наука. Вийшовши з одного лона тисячі років тому ми і нині поєднані цією незримою ниткою. Іноді це розуміння важливіше не тільки дитині, що має рости у розумінні Роду в усьому навколишньому, бачити рідного у кожному перехожому, а радше близьким та рідним, що мають дивитися на дитя не тільки як на свого, рідного, а як на супроводжуючого їх на життєвому шляху.

a caring mother: she was always near, always ready to warm up and to save! And here is such an injustice: the child is left without the most faithful and most dedicated person...".

And in fact, the fate has prevented a child from greater disaster from living in perpetual captivity of feeling that lost the title of Love, having retained only its name. Remember how oddly, sometimes incomprehensibly and painfully the words of Christ from the Bible sound for a loving heart: "And looking at those who sat around him, said: "Behold My mother and My brothers! For whoever does the will of My Father who is in heaven, he is My brother and sister and mother". (Matt. 12:49-50). For something more than a common residence and solitary meetings in crowded streets brings each of us together. What once faith proclaimed, having called all brothers and sisters, searching for mothers and fathers not only within one family, science proves slowly. Having come out the one womb thousand years ago, we are connected with this invisible thread even now. Sometimes this understanding is more important not only to the child that has to grow in the understanding of the Kin in the whole surrounding world, has to see the native one in every passerby, but rather for intimate and native ones who have to look at the child not only as at theirs and own one, but as at accompanying them along their life way.

Матері важко відпустити руку і дати дитині відчути широту життєвого шляху, вважаючи, що за мальованою брамою її турботи дитя відчуватиме себе краще, ніж серед світу доріг та вибору. Так із часом брама стає ґратами, турбота диктатом, а жага до власного життя жагою втілити материнські мрії. Тому й мати має бачити у своїй крові і плоті не тільки продовження себе, а й окрему, повноцінну і самодостатню людину, яку вона має тільки вивести у світ для пошуку його шляху, а не вести своїми битими-переходженими стежками.

ЗВ'ЯЗОК ПОКОЛІНЬ

Саме жінці вготована доля бути зв'язком між усіма поколіннями роду. Вона прив'язує нас до наших витоків не лише мереживом вишитих рушників. Мудрий єврейський народ не даремно веде родовід саме по материнській лінії. Її кров, її гени оберігають найстародавніший ланцюжок, що поєднує людину з найдавнішим її предком. Мрійливі та войовничі чоловіки приходили на нові землі та відходили у світи, полишаючи свої гени, як паростки, у генетичній пам'яті народу. Саме чоловіки ріднили і розводили людські

It is difficult for mother to release child's hand and let child feel the sense of the width of life's way, believing that child will feel better behind hand-drawn gate of her care than in the world of roads and choice. So over time the gate turns into grating, care — into dictates, and thirst for own life — into thirst of implementation of mother's dreams. Therefore, mother should see not only the continuation of herself in her flesh and blood, but a separate, full value and self-sufficient man whom she has only to bring to the world for the finding of his way, and doesn't have to lead along her own beaten and trodden paths.

BOND OF GENERATIONS

It is the woman to whom the fate is prepared to be a bond between all generations of the family. She binds us to our origins not only with the lace of embroidered towels. Wise Jewish people knowingly lead their lineage through the maternal line. Her blood, her genes protect the oldest string that connects a person with his the most ancient ancestor. Dreamy and warlike men came to the new land and went for good, leaving their genes as sprouts in genetic memory of the people. These were the men who

роди, до старого вікового зілля генів додаючи й власні. Та своє зерно вони засівали у вічний ґрунт — жіноче лоно.

Нинішня українська душа увібрала від своїх батьків трипільські та арійські гени, із татовою кров'ю отримала вдачу кельтів та норманів. У нас із вами клекоче кров з Аравії та спекотної Африки, дзвенить вітрами Прибалтики та крайньої Півночі. Чоловіки за тисячоліття «наварили» справжній генетичний казан між Сяном і Доном.

Проте, перед ними на цих землях так само була жінка, яка зберетла у своїй мітохондріальній ДНК увесь віковий шлях народу, давнішого за трипільські мальовані горщики. Тому саме жінка насправді б мусила бути тим, за ким слід шукати прив'язаність до своєї землі. Чоловіча вдача кидала його у мандри, змушувала знаходити і заселяти нові простори. Жінка ж упокоювала мандрівника. Коли через сотні літ нові мандрівники полонили серця тутешніх жінок, генетична палітра роду насичувалася новими генами. Однак, материнський лишався тим самим. Через це батько може дати нам прізвище — гілочку на дереві роду, яку він породив чи якій дав продовження. Та коріння цього дерева буде у матері. Вона прийняла на себе не одну таку батьківську гілочку за тисячі літ, приростивши її невіддільно до родової долі.

made related and pulled apart human families, adding their own ones to the old potion of genes. But they planted their corn into everlasting soil – the female womb.

The current Ukrainian soul absorbed the Trypilian and the Aryan genes from its parents, got nature of the Celts and the Normans with dads' blood. The blood of Arabia and hot Africa boils inside of us, rings with the winds of the Baltic and the Far North. Men had "boiled" true genetic cauldron between the San and the Don rivers for centuries.

However, there was the woman in these lands before them who kept in her mitochondrial DNA all ancient ways of the folk, older than Trypilian painted pots. Therefore, it is the woman who really has to be the one through who we need search the connection to own land. Male temper threw him in the journey, forced to find and colonize new spaces. The woman calmed the traveler. When in hundreds of years new travelers captured the hearts of local women, genetic palette of the kin engrained with new genes. Though, mothers remained the same. For this reason, father can give us last name — a twig on the tree of the kin, which he has created or which he has continued. Yet, the roots of the tree are in mother. She took over more than one such father's branch for thousands of years having rooted it to the ancestral destiny.

Тому, навіть не знаючи про свою «генетичну місію», жінка часто об'єднує покоління одного роду під одним дахом, за одним столом, в одній пам'яті. Її місія тримати усіх члені родини їхнього єдиного коріння.

БЕЗ КАЙДАНІВ

Та це не означає перетворити їх у рабів роду. Діти — нове галуззя на родовому дереві — і є метою роду. Коріння тримається землі, аби на гілочках буяніло повесні зелене листя, а не навпаки. Так і в родині. Жінка мусить напувати родину пам'яттю роду, збагачувати її, а не обертати усе життя нащадків на служіння примарній родовій славі. Слава роду в його нескінченності та множинності. Поклоніння перед іконою першого предка, служіння вузьким родинним цілям знеособлює людину і плюндрує її родовідповідність. Тому саме жінка, як гартований ланцюжок родової пам'яті, мусить вартувати цю межу. Вона мусить надихати дітей збагачувати скарбницю роду, приносячи до неї нові коштовності, змайстровані власними долями і талантами. Єдиний обов'язок дитини перед родом — шана. А вона не тотожна

So, even without knowing about her "genetic mission", woman often binds generations of one kin under one roof, at the same table and in the same memory. Her mission is to keep all family members near their single root.

WITHOUT CHAINS

D ut that does not mean to turn them into slaves of kin. Children Dare new branches on the family tree and are the very purpose of the Kin. The roots hold the land for green leaves to thrive on twigs in spring, but not the reverse. The same is in the family. A woman should water family with the memories of the kin, should enrich it, but should not turn all offsprings' lives into the service to the ghostly ancestral glory. The glory of kin is in its infinity and its plurality. Adoration before the icon of the first ancestor and serving to narrow family goals dehumanize people and spoil their Kin-accordance. Therefore, it is the woman, as a hardened chain of ancestral memory, who must be on the watch of this limit. She has to inspire children to enrich the treasury of kin, bringing into it new jewellery contrived by their own destinies and talents. The only duty of a child before the Family is the respect. But it is not identical to the service.

ПРИЛИНЬТЕ, ВІТРИ

Запрошу вітри я попід ганок На ослін під зоряним шатром, Де стрічати молодий світанок Мати научила із добром.

Крізь роки один побіля пустки, З кришталями серця край щоки, Поцілую лагідно в пелюстки У малім садочку нагідки.

Не її, а вітрові долоні Висівали їх під неба синь, Ідуша від пам'яті холоне, Ніби від купальської роси.

Ой, прилиньте, вітри, на мій ганок, Де зоріють здавні нагідки, У яких душевний свій світанок Мати полишила на віки.

1 край хати в трепеті зі мною Хай схилиться ваша голова, Бо у них нерушною стіною Над віками матінка жива...

COME, YOU, WINDS

I will call the winds for quiet sitting Under starry tent on old bench, Where mother taught me kind greeting Of the dawn along with passion quench.

1 will kiss the marigolds in petals In the little garden, being alone By deserted house, dinging vestal Crystals on my cheeks through days bygone.

Not my mom's, but hands of subtle breezes Sowed them beneath the skyey blue, And the troubled soul deeply freezes In the recollections as from dew.

Come, you, winds, to feast your eyes at sole Marigolds that here used to flaunt, Wherein my mother left the soul From her dawn throughout lifelong jaunt.

I would like your giddy head to bow Near house in the overawe, For the bloom, that flickers so low, Lets my mom live ever overall.

ГРОЗИ СПОКУТИ

Вишиванку нічну
У негоду бучну
Над полями розвішує літо.
У долоні отав
Передзвоном октав
Плачуть верби, дощами умиті.

Чом ридаєте ви У косиці трави? Що карбують в пітьмі блискавиці? Хто із вами не спить В занехаяну мить І продовжує стиха молиться?

Під холодним дощем Нерозрадливий щем Обпікає нароспальці груди. І стоїть, як мара, — Молода і стара, — І благає у неба спокути...

STORMS OF REDEMPTION

Summer puts on the trees
Night embroidered chemise
During gale above golden grains.
Willows cry in the palms
Of the dried after-grass
With the ring of octaves of the rains.

Tell me, why do you cry
In the grass, wet and shy?
What are lightnings engraving in blackness?
Who is staying awake
In a sensual quake
And continues praying for frankness?

Under shrill cold rain
The incurable pain
Burns the chest washing out deception.
Stands like shadow — all dun,
Young and old in one—
Calling heavens for hoped redemption...

218

А бувало ж колись, Лиш гаї зайнялись Бурштинами навзаходи сонця, В завеснілій красі По холодній росі Виглядала когось із віконця.

А були ж вечори,
Від сердечної гри
Солов'ї замовкали дочасу...
Від цілунків рясних
Білий цвіт, наче сніг,
Опадав від вишневого вальсу.

Чом осмеркла душа Гуже поспіша Скласти руки на стомлені груди? І ному її біль Небеса голубі Не приймають за щиру спокуту? When the groves used to blaze
In the afterglow rays
Spilling amber on trees in amazement,
She was pretty and young
Peeking for a someone
Walking on cold dews to her casement.

Evenings were so long —
Nightingale stopped the song
Seeing the game of the hearts in the garden.
Blossom felt as if snow
To the cherry waltz slow
When the kisses were torrid and sudden.

Why is heart so harsh,
Why is she in a rush
To cross hands on the chest feeling tired?
Why does heavens reject
All her hurt and neglect
As redemption as it is desired?

III
Налюбилась в житті,
І в літа молоді
Немовлям обдарована стала.
Та не рада була:
Ще, мовляв, не жила,
У розмай нагулялася мало.

В стороні від людей, Як кайдан до грудей, Як рабиня незваного лиха, Притискала дитя, Без вини й каяття Шепотіла призвісливо стиха:

«Ой, ви сльози мої, За зелені гаї Доберіться ген-ген до бистриці... Недолюбленая, Затроюджена я, Позакудлила доля косиці...» She had love in her past,
And was gifted at last
Little kid as a present and riddle.
But she wasn't so glad:
Thought she hadn't lived yet,
And had had merry time for too little.

And, sidestepping the rest,
As if bonds to her chest,
As in thrall of the trouble depression,
Pressed the boy with a wheeze;
In the hopelessness
Whispered crossly without compassion:

"Let my eye-water flow
Far beyond greenish grove
To the fathomless overfall's chalice...
I am not fully loved,
I am totally marred,
Fate has tousled braids in the malice..."

1V
1 стискала міцніш
В отуманену тиш
Немовля, і йому говорила:
«А бодай, бісів син,
Серед інших вражин
Ти із мене не пив тої сили...

Та якби ж ти пропав,
Щоб нечистий узяв,
Юних літ моїх вічне прокляття...»
Так ішли місяці...
Журавлі, як гінці,
Осінили з небес сіножаті,

Умиваючи ліс І широкий покіс, Щедрий вересень стукав у шибку. І остуджена кров Змайструвала любов В материнському серденьку шибко. IV
She intensively squeezed
In the silence and mist
Little baby, and said in her throes:
"I wish you, devil's son,
Had no pleasure and fun
Drinking strength from my heart with my woes...

Wish, the curse of my youth, You were taken by deuce, For I've spent all my life in the shadow..." So months quickly passed... From the heavenly vast Crane flocks overshadowed the meadows.

Washing forest not less
Than the vastness of meth,
Fruitful autumn has knocked on the pane.
Girlish blood has cooled off
And has sown tender love
Into heart of young mom as if grain.

V
У заметисту ніч
Вже натоплює піч,
Аби тільки дитя обігріти.
Як в розмай розквіта,
І шепочуть уста:
«Поцілунок небес— наші діти...»

Та в засніжений час
З-поміж бід та образ
Під іконами свічка згоріла.
І замерхлій ріці
Небеса навзгинці
У тумановій млі говорили:

«Помолімося ми Між нічної пітьми У незлічені зоряні квіти, Бо у неба вгорі О північній порі Вже одної зорі не злічити...» V
During nights with a snow
Mother stokes the stove
Warming child when snowstorm hisses.
And she blooms as in spring,
Lips are now whispering:
"All the kids are like God-blessed kisses..."

But in snowed up eve
Among troubles and grieve
Under icons, the candle burnt down.
In the deep earthly bow
To ice-coated flow
Heaven spoke though thick foggy gown:

"Let us pray, you and 1,
In the darkness of night
Into countless stars in the blossom.
I am mournful and dun
For we miss little one
That we've lost in the eve, cold and darksome..."

Чисто й зірно було... холодне чоло

Цілували сполохані губи...

розбита душа, Ніби світу чужа,

Все благала в небес собі згуби:

«Як же буппи мені? Як дороги земні Та й без тебе, дитинко, топтати? За якії діла Тебе довго кляла,

Нерадива, пропаща я мати?»

1 поморхло чоло, Ніби вже й не цвіло У красі і голубленій вроді. Не стрічки, а літа Вітер в коси впліта По своїй повибіленій моді.

It was starry above... Lips in pain and love Kissed the cold forehead of a child... Startled motherly heart, Feeling broken apart, Begged the Skies for perdition so wild:

"Oh, my little baby, Tell me, how should 1 be? Tell me, how should I trample the paths? 1 don't know what for Mother cursed you and swore, Good-for-nothing from all earthly mothers?"

And the brow shrank in woe. As has not bloomed before In the beauty canoodled a while. Wind unceasingly plaits Years into her braids As if ribbons in its whitened style. На траву у саду Під вербу молоду Знову й знов припадає у плачі. 1 цілує, як знак, Самосіяний мак. Ніби вустонька пестить дитячі.

Вже зрешіла вона, Струхлявіла до дна, Каменує себе у докорі. А роки все ідупь 1 отужену путь Все повторюють ніженьки кволі.

Як в далекі роки, Край малої ріки За прокляття благає спокути. Та лютує гроза, 1 мовчать небеса. Коли знімуть з душі її пута...

Wishing heart to be free, Under young willow tree, She is crying again in the grasses. She is kissing spellbound Self-sown poppies around, As if lips of the child caresses.

She has already aged, Putrefied in her cage, But is stoning herself in exception. Years hurry away, And she treads mournful way On the feeble feet in self-deception.

Near small watercourse. Through the ages, implores For the penance for curse all alone, But the storms crossly yell, And the sky doesn't tell When the bands of her soul can be thrown...

коні-сни

Десь забарились до мене Коні тривожного сну: Чи у самотнього клена Стали стрічати весну?

Вийду тихенько із хати На спорищі-килими, За небосхил виглядати Серед густої пітьми.

Небо похилиться грізно В чорні обійми води. Де ж ти, матусина пісне, Що сни вертала завжди?

Чом не отишиш ти серце Доторком теплих долонь? — Спогад змією зав'ється Біля посріблених скронь.

DAPPLES-DREAMS

Anxious overnight dapples Lingered to my sleepy clime: Could they, by lonesome maple, Stop short for greeting springtime?

I will go silently out On the soft rug of knotweeds, Looking above gloomy cloud For the intangible steeds.

Havens will sloop through the smother In the black river's embrace. Where's a song of my mother That gave back dreams after days?

Why don't your palms soothe my soul With their fondness and warmth? — The recollection will crawl Snake-like to temples so close. Ой, не хиліте в печалі, Вітроньки, трави в гаю. Краще скажіть, чи стрічали В світі десь маму мою?

Де буде тая стежина До її праведних ніг?— Й сумно зітха черемшина Цвітом на рідний поріг.

Дай помолюсь тобі, нене, В зоряну неба красу, Поки край вічного клена Сни, наче коні, пасу...

Winds, don't you bow in the regret, Grasses in holt and in wold. You'd better tell if you had met My dear mom in the world?

Where is sacred and awesome Path to the feet of my mom? – Bird cherry sighs with a blossom By native threshold so glum.

Mother, I want to be able
To pray to you in star glaze,
While, by age-old maple,
Dreams like the dapples are grazed...

МАМИНА КОЛИСАНКА

Музику п'янку
Квітам віч-на-віч
Розлива потайна тишина;
В зорянім вінку
Чорноброва ніч
Нахилилась тужно край вікна.

Вербо, не шумуй
Про біду розлук,
Не жени матусині ти сни,
Краще пошануй
Спокій теплих рук,
Що тебе голублять щовесни!

MOTHER'S LULLABY

Cryptic calmness spills
Music of the bliss
Into blooms with its seductive soughs;
Over window-sills,
Night in starry wreath
Bends with rueful tarry blackish brows.

Willow at the gate,
Don't bewail end,
Do not scare mother's brittle dreams,
Better venerate
Calm of tender hands
Fondling you in spring as solar beams!

Ранку, початуй
На межі світів
На своєму білому коні,
З небом пошануй
Її долі спів,
Що в собі благословляє дні.

Нічко, з-попід стін,
Зачекай, не йди,
Дай для нені спокою ще мить,
Подаруй уклін
Для серденька ти,
Що в турботах праведних щемить.

Dawn on whitish steed,
1 just beg you, wait
At the verge of variable worlds
Show respect as meed
To her singing fate
Blessing days with its melodic voice.

Darkness, do not go
Far from walls of hut,
Give her some more time for flashy rest,
Gift your earthly bow
To her tender heart
Aching in the worries in her chest.

ЯК СТЕЖЕЧКА ДО ХРАМУ

Щоб розтопить сердець холодний лід, Я помолюсь: нехай мені насниться Убрана перламутром довгих літ Розплетена матусина косиця.

Приспів:

Крізь усі печалі у житті, Як зелена стежечка до храму, Хай ведуть доріженьки прості До воріт, де нас чекає мама.

II

Як щезнуть нерозрадливі жалі, На небеса погляну і побачу: В молитві, як в літа мої малі, З дощами десь моя голубка плаче.

AS LITTLE PATH TO THE TEMPLE

To melt the ice of hearts, I'd better pray:
I want to fall asleep and have a vision –
Adorned with timeless nacre mother's plait,
Unbraided by the hand of some magician.

Chorus:

Through the sorrows out of the gates By the greeny path, as to the fane, We are led to where mom awaits At the wicket in the end of lane.

1

When irremediable sorrows pass away, I'll take a look at heavens having vision: My little dove, as in my infant day, Is praying with the rain in monition.

Приспів:

Крізь усі тривоги у житті, Наче свічка серед тиші храму, Хай веде нас довго по путі Те вікно, в якім чекає мама.

11

Я розірву кайдани ста доріг, Нехай мене чекають в цілім світі. Я полечу на материн поріг, Поки вона, як сад, маює в цвіті.

Приспів:

Крізь усе заплутане життя, Як на прощу до святого храму, З далини знайду я вороття, У краї, де нас чекає мама.

Chorus:

Through the worries out of the gates, As a candle in the peace of fane, We are led to where mom awaits By the guiding light of native pane.

111

I'll break the shackles of the hundred ways. Without asking anyone's permission, Till mother's heart is blooming as in May, Fly to her sill discarding indecision.

Chorus:

Through my tangled life behind gates, As if in the pilgrimage to fane, Native clime in where mom awaits I attend again and again.

первоцвітова сповідь

У саду край нічиєї хати, Що з роками виграла війну, Первоцвітів сині оченята Дивляться у неба глибину:

Виглядають крила голубині В неозорій чистій вишині, 1 в своїй мрійливій голубіні П'ють досвітні роси запашні.

Щовесни до сонця линуть квіти 1 чекають: з хати вийде хтось, Поки їх очам посоловіти У гонитві з часом не прийшлось.

Та дано їм знову посумніти, Бо ніхто не ступить у садок... 1 ридають росами, як діти, 3 синіх потужілих пелюсток.

PRIMROSE CONFESSION

In the garden near no-one's dwelling, That has won the war with rush of days, Bluish eyes of primulas with knelling Gaze in the abysmal welkin's depth:

They just feat the eyes with pigeons winging In the clear spanless height of blue; And are so used to dreamy drinking Of sweet-smelling cold morning dew.

Reaching sunny springtime skyey sphere, They await someone to come from hut Till the rush of time makes so blear Their eyes when fall is near heart.

It's predicted them to grieve again 'cause no-one will step in garden's shade... And they weep like children with the rain Dropping dews from petals mid the glade.

Поки досвітковий промінь лине В обутрілу березня красу, Перед ними стану на коліна, Хай висповідають серця сум.

п ...Сонце у літа давнеколишні У ранковім пристраснім вогні Цілувало тонкоплечі вишні В білому квітучому руні.

Наузкрай побіленої хати Пробігало променем ясним. І в молитві тихій юна мати День новий стрічала разом з ним.

Овдовіли серденько і доля Після осоружної війни— Від могили стежка серед поля Прибігала часто в її сни:

As long as uprising beam is spilling Into morning beauty of this March I will find moment for the kneeling, Letting them confess from tender touch.

...Sun was kissing slender-shouldered cherries With the warm auroral fervid blaze, Petting whitish fleece of their wears In the lost, forgotten old days.

Near whitewashed walls of little house Clear sunbeam ran and closeby Youthful mother in embroidered blouse Met the new day praying to the sky.

And her heart was gifted fate of widow After end of war that was so grim — Path from grave in field ran to her window Winding so often into dreams:

23

Та якими б лихами не снила, 3 присмаком минулої біди День і ніч шукає в світі сили, Щоб дитя у нього привести.

1 недоціловані долоні
У молитві вдосвіта склада,
Поки з нею разом на іконі
Молитвує Матінка свята.

III Заплутали промені у м'яті, У пахучій юні у садку, А вітри зманіжені, крилаті Обіймають стежечку п'янку.

Височіють яблуні на чатах, Сонце колихають у гіллі. А під ними темнокоса мати Колисає дітоньки малі. And no matter what she dreamt about Tasting woeful memories perforce, Daily, nightly, dissipating doubts Looks for strength to bring a child forth.

And her hands, not kissed enough, again Have been folded early at cockcrow, Insofar as Holy Mother's praying In the icon with her earthly bow.

Rays got lost in greenish mints abound In the fragrant youth in palisade, And the feathered boyish winds around Are embracing scented path to glade.

Apple trees are swaying sun on branches Standing still on their lasting guard. And dark-braided mother after lunches Lulls her little children in the yard. Проводжає зорі ген за ріки, Зустріча світанок у трудах, Щоб дитятам зроду і до віку Не блукать чужими по світах:

Виростайте, діти-лелечата, У вишневім батьківськім краю, Бо для вас в доріжечку хрещату Мати долю сіяла свою.

1 за це натруджені долоніУ молитві знову й знов склада,Поки немовлятко на іконіОбіймає Матінка свята.

IV
Зааліли яблука червоні,
Закотились в скошену траву;
Прохолодні вересня долоні
Перед сонцем хмарами пливуть.

She escorts the stars beyond the rivers, Meets the dawns in toil every time, For her kids with such a great contriver Shouldn't rove in the stranger's clime:

Grow up, you, kids, as storks in nesting, In parental cherry-blossomed land, For your dear mom without resting Sowed her fate in your way to the end.

And her little strained hands again Have been folded with the rising sun, Insofar as Holy Mother's praying In the icon clasping infant Son.

IV
Scarlet apples turned so ripe and sightly,
Falling into grasses feeling shy;
Cool September hands are grasping tightly
Tired sun with clouds flying by.

234

Одягнувся сад в барнаві шати, Зустрічає осені політ. А із садом посивіла мати Виглядає діток край воріт.

Бачить їх від місяцю й до року, І щоразу більшає цей строк, Ніби в житі губиться дорога У її замріяний садок.

Та мандруйте, дітоньки, світами 1 шукайте долі між людей, Бо немає кращого для мами За усмішку радісних дітей.

Ј життям покреслені долоні У молитві стиха знов склада, Поки над покровом на іконі З нею рає Матінка свята.

Garden wore refined brown dresses, Meeting fascinating autumn gait. And with garden mom with grayish tresses Is awaiting children by the gate.

They come once per month — concerned and sudden, Term is growing — time is going by, As if path to mother's dreamy garden Has been lost in golden field of rye.

But, my little kids, just travel farther, Looking for the fate above the sea, That's because for frankly loving mother Child smile is best of all to see.

And her crossed by lifetime hands again Have been folded early at sunrise, Insofar as Holy Mother's praying With Protecting Veil above us. λ

Навідвечір сонце закотилось, Загубившись в синій далині, І чекає світ, щоб обутрілось У вишневоликій стороні.

Та ревуть громи, немов гармати, 1 дощі ридають навздогін— Вже не вийде на подвір'я мати Зустрічать пташиний передзвін.

Переквітувала її врода, Оцвіли і сили молоді. І краса дівоча, і свобода Заплелись в дитячому житті.

Наче птахи, діти розлетілись, Не прийшли й проститись навіки... І чужії сльози довго лились Над хрестом самотнім край ріки.

ν

Sun set down in the nightfall mourning, Having lost its way in bluish height, And the world is waiting for the morning In the scented cherry-blossomed side.

As if guns, the thunders growl in tension, Rainfalls are weeping afterwards – Mother won't come from old mansion Listening the voices of the birds.

Her attraction shed its fragrant blossom, Youthful strength has faded like the weeds. And girl's beauty, freedom of her bosom Plaited in the lives of dear kids.

As if birds, the children, having flown, Didn't even come to say goodbye... And the strangers' tears by alone Wooden cross were shed in mournful cry.

236

Та усе ж намолені долоні Перед Богом за дітей склада... ... І отужно плаче на іконі В благодаті Матінка свята...

VI

…У саду край нічиєї хати, Що в любові виграла життя, Первоцвітів сині оченята У небесне дивляться шиття.

У журботі росами вмивають Під вікном забутий палісад, У своїй невинності тримають Маминої віри щирий клад.

Сповідайтесь нині, первоцвіти! Сповідайтесь стиха на весь світ, Щоб в моїм вишневім краї діти Гріх такий не знали сотні літ. Even then the hands for kids in praying Folds before Creators wistful face... ... Holy Mother cries without saying In the old icon full of grace...

In the garden near no-one's dwelling, That has won the life in lasting love, Bluish eyes of primulas with knelling Gaze in the welkin's sewing up above:

Their dews are washing left and glooming Palisade with old narrow trace, Keeping in the innocence of blooming Real treasure of maternal faith.

Primulas, confess from now and ever! For it is the time for you to shrive For the kids in cherry land should never Know such a sin in mortal life. ***

Травню кінець.
Білий вінець
Гордо вдягла горобина.
В чорній косі
В тихій красі
Неньчині квітнуть сивини.

Як я хотів
Попіл років
У поцілунках сховати!
Сливи ж в дворі
Знов на порі
Сипали квіт винувато.

***

Last springtime days.
Rowan sways
Proudly its whitish crown.
My mother's grays
In quiet grace
Bloom in her plait flowing down.

I wish I could
Hide hoary-hued
Ashes of time in my kisses!
Plums in the yard
With guilty heart
Shed their blow under breezes.

Як я бажав
Пахощі трав
В коси її заплітати!
Та чебреці,
Наче юнці,
Спать полягали край хати.

Дай пригорну
Мить на одну
Твою голівоньку, мила,
Щоби і ти
Поруч іти
З нами довіку зуміла.

Wish I could plait
Into her braid
Scent of the herbs with a dotage!
But thymes at once,
As little ones,
All fell asleep near cottage.

Kissing your face, Let me embrace Your little head, oh my dear, For I want so You, mom, to go Through years somewhere near.

мати й син

Світлій пам'яті Антона Грицая

Прихилилась юна мати
Щедрої весни
До свойого немовляти
І чатує сни:
«Хай минають дні і ночі,
Як щаслива мить,
Бо тобі я напророчу
У любові жить.
Попрошу у Бога крила,
В неба — висоти,
Щоби доленька відкрила
Все, що хочеш ти...»

Пролітали дні за днями — Виростав синок.

MOTHER AND SON

In memoriam Anton Hrytsay

Young light-hearted mother whiled
During lavish prime,
Bending to her little child,
Fending dreamy time:
"Days and nights will pass in laughing
As if happy trice,
I foretell you life in loving
And without sighs.
Heavens, give my child highness,
Give him mighty wing,
Let his fate develop toughness,
Giving anything..."

Days unfolded as if drama Son grew full of pep. Ось із ним за ручку мама Робить перший крок; Перше слово з ним шепоче... 1 тамує біль, Коли серце проти ночі

П'є любовний хміль. Ту зоряну годину Колисає знов: «Все мине, моя дитино, Ще прийде любов…»

ПГ Раптом заревли гармати — Небеса дрижать. Вийшла посумніла мати Сина проводжать: «Янгола тобі в дорогу У своїм краю. Хай проводить від порогу

Й береже в бою...»

Небо снігом опадає

With a little baby, mamma
Takes the timid step;
Whispers words in starry winking...
She's the first to treat
Youthful heart when it is drinking
First amorous mead.
When at night son's heart trespasses —
Lulls to soothe its pain:
"Everything, believe me, passes,
Love will come again..."

Guns resounded with bellow,
Shuddering the skies.
Sadden mother led her callow
Son with faded eyes:
"Tread uneasy way with angel
Through your native side
To protect you from the danger
In severe fight..."
Heavens scatter fluffy snow,

1 мовчить згори. Мати сина виглядає Зимної пори...

Молитвує стиха мати У небесну синь — Просить Бога за солдата: «Хай вернеться син... Хай його глибокі очі Не туманить сніг, Краще вустонька дівочі Хай цілують їх. Хай палке його серденько Береже любов...» — Молитвує гірко ненька, Аж холоне кров...

V Не була почута мати, Бо глуха війна. Staying mute and grey. Mother waits her son to show During winter days...

Mom is praying in the silence
Into skyey dome —
Shielding soldier from violence:
"Let my son come home...
Do not let the snow obscure
Eyes with their deep.
They would better know the lure
Of the girlish lips.
I want love to give protection
To his heart from thud..." —
Mom is pleading with affection,
Curdling even blood...

V Mother wasn't heard, as often — War is deaf to all.

1 242

Ту квітах для солдата
Потопа труна.
Зустрічають на колінах
Люди юнака...
Пам'ять воїна— нетлінна,
Доленька ж— гірка...
Вже мовчить скорботно мати.
На очах сльоза.
Їй немає, що сказати.
Плачте, небеса!..

And young soldier's varnished coffin Wraps in flower shawl.
People kneel, as in the fable,
Meeting fallen lad...
Memory's — imperishable,
Bitter is his fate...
Mom is dolefully wordless.
Tears are in eyes.
Lack of words and no more worries.
Weep, abysmal skies!..

БАБУСИНА ОСІНЬ

Притужілу листопадову сопілку У прелюдах припокоїли дощі. І самотньо у прадавнього причілку Спить стежина, вся по вінця в спориші.

Застолітні занехаяні тополі Причаїлись, пошкарублені життям, Що й у серці затискається від болю, Коли вітер леменить про каяття

Приступлюся на змарніле роздоріжжя, Куди звісточка порідко доліта. 1 до тебе обізвуся серед тиші, Щоб на серці зніячилась самота.

Сиві коси припаду приласкувати— В них чекання білим цвітом запеклись,

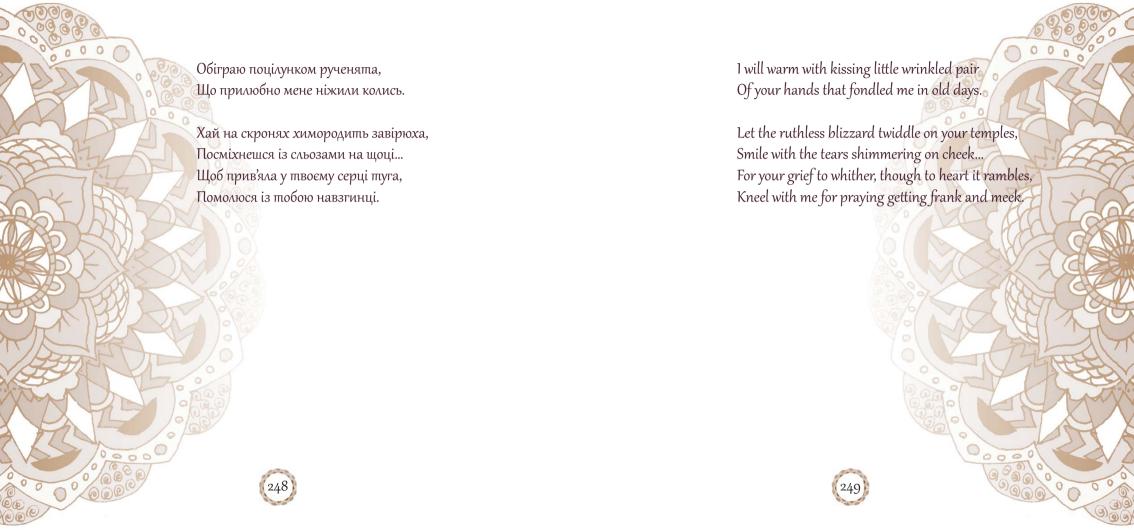
GRANDMA'S AUTUMN

Preludes of November cold drizzling rain
Calmed the mournful reed-pipe of the drowsy fall.
Sinking in the knotweed, there lies a lane
In profound sleeping by the old wall.

Poplars are in hiding, long ago forsaken, Coarsened so roughly by the long lifespan, Clenching in the bosom, heart is sharply aching When the wind's lamenting for remorse in pain.

I will step on withered faraway crossroad
Where even tidings rarely can reach.
Calling you from silence where time has slowed
Wishing the confinement in your heart to bleach.

1 will nestle close coddling grayish hair — Your unspoken waiting blooms in whitish lace,

липоцвітні дні

Знов струнка, позолотіла, Наче на порі, Медоцвітом запахтіла Липа у дворі.

1 поваблює із дому
У годину ту
Потопить потяжну втому
У густім меду.

Сад у пахощах потоне, Серце защемить, — Я поставлю два ослони В посолодку мить.

Наче пір'я дикі гуси, Зронить липа цвіт: Призабудь на мить, бабусю, Хуртовину літ.

LINDEN-BLOSSOMED DAYS

Slim and gilt as fretted altar By some magic art, Linden spills its honey odour Over the yard.

Beckons me to come from house With a silent spell To immerse fatigue and drowse In the honey smell.

Tender heart in bosom wrenches, Garden sinks in scent, — I will put two little benches For this moment.

As if geese drop their feather, Lime sheds blowing shawl: Leave behind, my grandmother, Years' snow squall. Дай в огрійливі долоні Рученьки святі: Їх зморили, як і скроні, Холоди в житті.

Я до них під цвітом липи Прихилю чоло; Поцілую: пахнуть хлібом, Як колись було...

Дай посидимо тихенько Поруч — ти і я, Сивокоса моя ненько, Горлице моя.

«Хай за нас сумує вітер, Я ж люблю твій сміх…» — І навпотай сльози витер, І в задумі стих.

Put your little hands of saint In my warming palm: Frosts of life have made them faint, I want give them balm.

I will bend to them in fancy Under blowing lime; Kiss and feel bread-like fragrancy As in old time...

Let us sit abreast together
With a sky above,
My grey-braided tender mother,
Dear turtledove.

"Let the wind grieve from the fears, For I love your laugh..." — On the quiet, wiped the tears, Ceasing with the sough.

ПУТА

Цілували зорі жито Під дібровою. Не пускала мати жити З чорнобровою.

Обіймалися блавати Та й без спокою. Не пускала танцювати 3 кароокою.

Заплелися у дорогу Маки з росами. Не стрічала до порогу З русокосими:

«Та скупа, а та стара; Та — питущая... Та — страшна, немов мара Проклятущая...»

Вибирає, наче крам, Й приторговує... Син же й досі ходить сам Під дібровою...

TIES

Kissing rye, stars seemed to rabbit To the grove grass.
Mother didn't let cohabit With black-browed lass.

Centauries embraced each other Swelling with the pride. I was not let by my mother Dance with hazel-eyed.

Dews on poppies glittered nicer Hiding by the bench. Mother didn't greet me either With blond-brown wench:

"One is chary, one — old-aged; Next is soaker... One is awful as umbrage, Dratted croaker..."

She selects as if some goods, Haggling for the sum... Son is walking near woods Feeling lonesome...

В'ється в берег стежечка тоненька, Вся у розпишнілім буряні. Чую голос рідний... Чи то ненька Здалеку озвалася мені?

Вийшла поголубить матіоли, Знаючи, що скоро підійду? І скотились яблука додолу У притихлім маминім саду.

...Та вогонь у грубі знову тріска, Поверта поволі до життя, Й розумію я, що то вітрисько Знов кепкує десь без каяття. **

Slender path is running to the river, Vested in the rampant couch grass. Suddenly the voice in silence quivers... Is it mother calling me from pass?

Knowing that I will come around, Has she come to fondle evening stocks? And the apples tumbled to the ground From my mother's garden's autumn frock.

...But the fire rattles in the stove, Turning to the real vital game, And I realize that wind from grove Is just kidding me without shame.

БАБУСИНІ ДНІ

Пролітають дні, лебідок зграя, 1 на коси гублять білий цвіт, А у серці посолодко грає Музика з давно минулих літ.

За вікном весна для інших квітне, Пролісками розкошує мла - Молодим ще в світі не помітне Те, що полюбити ти змогла.

Всі життям посіяні тривоги Оросила золотом душі І пройшла незлічені дороги Там, де не стелились спориші.

Пригубила з келиху кохання, Знала болі й радості дітей, Дні пила як вперше; як в останнє У турботі ніжила людей.

GRANDMA'S DAYS

Days are flying as if swans in wild, Losing whitish blossom on your plaits, And your heart is playing sweet and mild Music from the scores of bygone dates.

Spring is now blooming for some others, Bluebells are alluring from the haze— Youthhead haven't seen with their fuzzes What you've loved already with amaze.

You have watered with the gold of soul All the worries sown by lasting life, Passing tens of roads to the goal Where knotweed's never used to rife.

You have tasted love from its glassware, Feeling joy and hurt of every kid, Sipping days like taking someone's dare, Helping men without any meed.

Хай курличуть дні, лебідок зграя, Хай на коси гублять білий цвіт, Головне, що в серці не згорає Доброта і ласка сивих літ.

Let your days still call as swans in wild, Let them lose white blossom on your plaits, Above all, your heart is warmed by mild Kindness of your gray-haired dates.

***

Неначе хвилі, котяться літа, А на вустах огрійлива усмішка Теплом весни від щастя розквіта, Аж січень зігріває за обніжком. Лелеча вірність сили нам дає І молитви розвиднюють дороги. Я серцем повертаю, де ти є, Якнижче прихилитися у ноги.

The days are rolling as if curly waves,
Your lips are warmed by the caressing smile
That blooms in joy for love in spring it craves
And warms the world without hidden guile.
Your faithfulness gives cherished strength to all
And prayers clear all untrodden roads.
I turn my heart to you from every stroll

To bend as low as can with heavy load.

25

ПРАМАТЕРИНСЬКИЙ ХЛІБ

За вікном розгостилася ніч, Таїною хлюпоче під ноги. Тепло в сутінках жевріє піч, Наче свічка в молитві до Бога.

Вже давно в грубі жару нема, Відридали побілені стіни, Тільки пам'ять дитяча трима Те, що в світі зникає невпинно.

В білій хустці, неначе свята, Приусміхнена і мовчазлива, Розпашілий вогонь вигляда, Ніби кличе під зорями диво.

Саме так у прапам'ятний час Білий світ давні боги творили, Приступивши без суму й образ Ті ж слова до Небес говорили.

FOREMOTHER'S BREAD

Night is guesting again outward Lapping right to the feet with a secret. Oven flame, warming darkness, is blurred, As if candle to God from the thicket.

There haven't been embers in stove, Whiten walls have bewailed already, But the memory doesn't let go What is vanishing, being so unsteady.

In a white shawl, my granny, at once Smiled and taciturn, like some hallow, She is looking for blushed fire dance, Calling marvel beneath starry halo.

That is how old gods have commenced Universal majestic creation, Having started without offence, Saying same words with anticipation. Відбивалися в шибках вогні, На стіні запліталися тіні, І молилися очі ясні, Як з прадавніх часів у богині. Windowpanes reflected the light, Shadows plaited on walls fleeing from stove. Clear eyes prayed to Heavens through night As of goddess from far long ago.

ДІТИ

CHILDREN

Рід продовжує себе у дитині, вивчає себе, розвивається, стверджується у її невинності та відкритості світу; саме через дитя він навчає самого себе. Однак, чи встигає Рід передати цю мудрість самому собі, відкриваючи щоразу її по-новому у кожному новому поколінні?

ГЕНЕТИЧНА ПАМ'ЯТЬ

жодному словнику світу ми не побачимо, з уст жодного мислячого психолога чи педагога не почуємо точного визначення слова «Дитинство». Бо цієї межі просто не існує у нашому житті. Хто є дитям? Кожен з нас. До свого останнього подиху наші батьки з душевним щемом кликатимуть нас дітьми, до свого останнього подиху ми у молитвах звертатимемося до Бога як до Батька. То чи є та межа, що відділяє нас від величного звання Дитини?.. Залишимо це питання відкритим для кожного з нас.

Залишимо, бо всі відповіді на це закодовані у нас самих. І починається це кодування з того, що дитя несе у собі ключі до генетичного коду принаймні двох людей, що, зустрівшись під небом, покохали один одного і відкрили цей світ для нового життя. До народженого у роді дитяти багато хто звик ставитись як до пустопорожнього гор-

The Kin continues itself in a child, it studies itself, develops, establishes firmly in child's innocence and openness to the world; the kin teaches itself precisely through the child. But does Kin manage to pass this wisdom to itself, opening it every time in a new way in each new generation?

GENETIC MEMORY

We won't see in any dictionary of the world, we won't hear from any thinking psychologist or teacher the exact definition of the word "Childhood". Because this limit does not exist in our lives. Who is the child? Each of us. Our parents with mental anguish will have been calling us 'children' until their last breath, we will have been addressing God as Father in our prayers till our last breath, too. So is there the line separating us from the grand title of Child?.. Let's leave this question open to everyone.

Let's leave, because all the answers to this are coded in us ourselves. And this coding starts from the fact that the child is the key to the genetic code of at least two people who, having met under the Heavens, fell in love with each other and opened the world to the new life. Many of us are accustomed to treat a child born in family as an empty pot, which is to be filled with all

щика, який варто наповнити усім необхідним, очищеним від полови ревними цензорами та няньками. Насправді ж дитина є Ковчегом Заповіту, у якому Бог зберігає усе знання світу, всю його мудрість та історію від часів його першотворення.

ЗВ'ЯЗОК ПОКОЛІНЬ МИНУЛИХ І ПРИЙДЕШНІХ

Мати продовжує душевний ланцюжок поколінь, батько дарує незнищенність духу. Дідусі й бабусі несуть у собі істину мудрості Роду. Та лише у дитині всі вони утверджуються у своїй вічності, зодягаючись у матеріальні шати тіла. У дитячих очах пломеніє вогонь, запалений колись далекими пращурами; такий самий, який горів у очах його прапрадідів, лише збагачений досвідом нових життів. Ким є дитя для цілого Роду? Чи лише його матеріальним продовженням, що не дає гілочці його прив'янути на світовому дереві?

МАТЕРІАЛІЗОВАНА МРІЯ

мпина є чимось значно більшим, аніж простим «дарунком» кохання чи випадковим «продуктом» пристрасті. Як зерно

the necessary, is to be purified from the chaff by zealous censors and nurses. In fact, the child is the Ark of the Covenant in which God saves all knowledge of the world, all its wisdom and history from the time of its creation.

THE LINK BETWEEN PAST AND FUTURE GENERATIONS

Mother continues mental chain of generations, the father gives the indestructibility to the spirit. Grandparents carry the truth of Kin's wisdom. And they strengthen themselves in their eternity only in child, fitting on the material raiment of body. The fire, lit once by distant ancestors, blazes in child's eyes, it is the same that flamed once in the eyes of child's great-grandfathers, but enriched with the experience of new lives. Who is the child for a whole Kin? Is it just its material continuation, that doesn't let its branch wither on the world tree?

MATERIALIZED DREAM

Achild is much more than a simple "gift" of love or a casual "product" of passion. As grain decides where and when it

вирішує, де і коли йому зійти, так і дитя — зоряна зернина Всесвіту, посіяна у незапам'ятні часи Богом у простори безмежжя — обирає де і коли уперше подивитися на цей світ очима новонародженого. Кажуть, що батьків не обирають. Однак, це тоді докорінно заперечує нашу волю, яку ми отримали свого часу від Творця. Дитя, вимріяне двома люблячими серцями, вирішує, чи народитися йому у тій родині, що так плекає мрію про його народження. Ми всі поєднані ланцюжком Роду — кожен з нас тримає у собі частинку від перших Тата й Мами. Тому і діти ще до того, як уперше обізвуться світу, є рідними для всіх. Лиш тільки згодившись вступити до окремого Роду, зодягнувши душу у шати фізичного тіла, отримують вони і долю того Роду, у який прийшли допомагати ближнім і вчитися самі.

Ким ϵ дитя? Найперше — це матеріалізована мрія двох батьків, що захотіли бачити вінець свого кохання, утілений у вічній творчості життя.

Ким є дитя? Це — продукт життєтворчості Роду, що покоління за поколінням додавав колориту самому собі, пророджуючись знову й знов у дітях.

Ким ϵ дитя? Воно — учитель й учень, поводир та подорожуючий, питання і відповіді, воно — цілий Всесвіт, стиснутий до суми почуттів.

sprouts, the same the child — starry seed of the Universe sown by God into the ampleness of immensity in immemorial times — that chooses when and where to look first at the world through the eyes of a newborn. They say that we do not choose parents. However, then it completely denies our freedom which we have received from the Creator in our time. The child, inverted by two loving hearts, decides whether to be born in the family, that cherish the dream of its birth so much. We are all connected with a chain of Kin — each of us keeps a little part from the first Mom and Dad. That's why children are own to all even before they first respond to a call of the world. Surely just having agreed to join a separate Family, having dressed the soul in garments of physical body, they receive the fate of the kin in which they came to help and learn for themselves.

Who is the child? Firstly it is a materialized dream of two parents who wanted to see the crown of their love embodied in the eternal creativity of life.

Who is the child? This is a product of life-long creative work of the Kin, that generation after generation added color to itself, regenerating in children again and again.

Who is a child? It is a teacher and a student, a traveler and a guide, questions and answers, it is the whole universe compressed to the sum of the senses.

МУДРІСТЬ БЕЗ ВІКУ

Так, саме до суми почуттів, бо дитяча мудрість — це мудрість серця, яку ще не встигнув потруїти марними роздумами та ваганнями розум. Пригадуєте старе, як світ, прислів'я: «Що старе, що мале»? Воно є гарним прикладом нашої однобокості у баченні світу. Так, рано чи пізно приходить час, коли нам потрібна допомога, як і в малі роки, аби побачити захід сонця своїх літ у мирі та злагоді. Одначе, мудрий народ залишив цю настанову не тільки задля повчання своїм нащадкам. Дитя, приходячи у світ, має той самий набір генетичної пам'яті, що й сивочолий дідусь, який буде колихати онука у колисці. Єдине, що їх різнить один від одного — це життєвий досвід, накопичений поморхлим прабатьком. Однак, в усьому іншому кожна клітиночка тіла у них така сама, кожен порух серця сповнений тих самих сподівань, кожен погляд на світ несе ту ж мудрість. Головне – показати дитині, як розкрити у собі це знання, випустивши його з глибин серця до розуму.

AGELESS WISDOM

Yes, it is the sum of feelings because children's wisdom is wisdom of the heart that has not been poisoned by reason with useless thoughts and hesitation. Remember the old as the world saying: "The old and the small ones are the same"? It is a good example of our one-sided vision of the world. Yes, sooner or later but time comes when we need help, as well as in small years, to be able to see the sunset of our lives in peace and harmony. However, wise people left this lesson not just as edification for their descendants. The child, coming into the world, has the same set of genetic memory as the gray-haired grandfather who will lull the grandson in the cradle. The only thing that differs them from each other is life experience gained by wrinkled ancestor. However, in other respects each little cell of their bodies is the same, every movement of their hearts is full of the same hopes, every look at the world carries the same wisdom. The main thing is to show your child how to reveal in itself this knowledge, releasing it from the depths of the heart to the mind.

НАВЧАННЯ БЕЗ ПОВЧАННЯ

1чи не єдино правильне рішення— показати, як розкодувати мудрість століть, а не намагатися учити. Пригадуєте, як народ каже: «Не вчи орла літати, а солов'я співати»? Тому і тут діє той самий принцип. Дитина уже вміє робити все. Однак, вона про це ще не здогадується. І справа батьків, що волею долі стали її проводирями у світі, показати, як робити щось. Довгі повчання дітям, монотонні лекції, нудні уроки лише марнують дитячу душу. Допоки руки не візьмуть пензля, допоки голос не візьме ноти, усі розмови пусті. До тих пір, поки дитину закривають у чотири стіни, до тих пір, поки ії примушують учити тільки те, що обрала держава для формування «потрібного їй громадянина», усі сподівання на мудрих правителів та вірних за покликом серця, а не за примусом ідеології громадян є марними.

не вести, а підводити

Ук же ж тоді навчати дітей, коли шкільні стіни продовжують височіти над дитячими душами, а дратівливі дзвоники

LEARNING WITHOUT EDIFICATION

And maybe the only right decision is to show how to decode the wisdom of centuries, rather than trying to teach. Do you remember people saying, "Do not teach an eagle to fly and the nightingale to sing"? So the same principle works here. The child already knows how to do everything. However, it has no clue about it still. And these are the parents, having become its guides in the world by the will of fate, who are to show how to do something. Long teachings to children, monotonous lectures and boring lessons only waste child's soul. Not till the hand has taken the brush, not before the voice has pitched a note, all conversations are empty. As long as the child is locked in four walls, as long as it is forced to learn only what the government has chosen to form the "correct citizen", all expectations for the wise rulers and citizens faithful by the call of their hearts, but not by compulsion of ideology, are useless.

NOT TO DIRECT BUT TO BRING UP TO

How should we teach children then when school walls still tower over children's souls, and annoying bells continue to measure

продовжують виміряти дозування отримання знання? Один у полі не воїн, та й усієї системи, на яку працювали протягом сотень років уряди і релігійні установи, не зрушити одразу з її звичного місця. Та й не треба цього робити, краще ці сили подарувати своїм дітям, бо їм як ніщо інше потрібен... наш приклад. Ніщо так не вчить, як наші вчинки. До того ж наші вчинки, віддзеркалені у поведінці наших дітей, є і нашим уроком. Так ми осягаємо, що діти прийшли до нас як учителі, а не просто як учні.

З усіх церковних кафедр лунають заклики про те, що колись Бог дарував свободу вибору людині. Однак, ми відбираємо цю свободу у наших дітей, пропонуючи їм безальтернативні знання про світ, беззастережні правила поведінки, яких самі у їхній же присутності часом не дотримуємося. Батьки, а за ними й учителі, повинні підвести дитину до шляху пізнання, на якім дитя має саме зробити перший крок.

Як часто ми не знаходимо місця собі від того, що наші діти зовсім по-іншому ставляться до навчання, зовсім інакше цінують знання, ніж ми. Тоді починаємо контролювати їх, наново разом із ними осягати програми школи, проливаємо гіркі сльози разом із дітьми над

the dosage of obtaining the knowledge? No man is an island, and the entire system, for which governments and religious institutions have been working for hundreds of years, can not be moved immediately from its usual place. And there is no need to do that; it is better to give these forces to your own children because they need... our example more than anything else. Nothing teaches better than our actions. Moreover, our actions, reflected in the behavior of our children, are our lesson, too. Thus we learn that children have come to us as teachers, not just as students.

The calls that God once gave man freedom of choice are being heard from all the pulpits. But we deprive this freedom from our children offering them non-competitive knowledge of the world, undisputed rules of conduct which are not followed by ourselves in their presence sometimes. Parents and teachers after them should bring the child up to the path of knowledge on which the kid has to make the first step by itself.

How often do we find no solace when our children have completely distinct attitude to learning and value knowledge very differently from us. Then we begin to control them, start comprehending the school program with them like new, and then we shed bitter tears with children over school textbooks' madness. And we do this because we measure our children from

божевіллям шкільних підручників. І робимо це, бо міряємо їх з висоти власної дзвіниці, забувши, що Бог дав їм таке ж право вибору, як і нам. А ми нехтуємо їм, намагаючись мати побіля себе копію самих себе, іноді навіть штучний «кращий варіант» нас самих. І робимо це, бо мріємо, що наші діти мають жити ліпше за нас, а, отже, мусять зробити те, що ми не зробили. Та це лише поганить наше власне життя: гратися у ляльки — одне, а привести у світ Людину з власним життєвим шляхом – це зовсім інше. Тому інколи так хочеться сказати аж занадто запеклим матусям: «Зупиніться! У власній турботі не тягніть дитину своїм життям! Дайте їй хоча б спробувати зробити крок власною дорогою. Краще підтримайте, коли вона вперше упаде на ньому, аніж рано чи пізно захоче з вашого шляху стати на свій, та не зможе, покалічена турботою...».

Нам важко зрозуміти, що дитині не варто давати готового знання. Занадто ми звикли, що істини передаються уповні і без запитань. А тоді й виростають покоління тих, хто несвідомо робить вибір, кого ведуть, навіть не спитавши про його згоду. Бо, вирощені на аксіомах, вони і не спитають про можливу хибність проводирів.

the height of our own bell tower, having forgotten that God gave them the same right to choose as we were given. But we ignore it, trying to have a copy of ourselves somewhere near, and sometimes even artificial "better version" of ourselves. And we do this because we dream that our children should live better than us, and therefore must do what we haven't done. But this only spoils our own lives: playing with dolls is one thing and bringing a Man with his own lifeway into the world is something another. So once in a way I want to say to over-inveterate mothers: "Stop! Don't pull the child along your own life in your own care! At least let it try to make a step on its own way. Better support the baby when it falls down for the first time, rather than sooner or later it desires to step on its own path but won't be able to do that, crippled by care…"

It is difficult for us to understand that the child should not be given ready-made knowledge. We've been accustomed too much to the fact that truisms are transmitted fully and without questions. And then there is grown the generation of those who determine unconsciously, who are led without even asking their permission. Because, grown on axioms, they won't even ask about the possible errancy of leaders.

ΒΟΛЯ БЕЗ СВАВОΛ1

Та чи означає те, що дитя повинне мати волю у пізнанні світу, що воно ладне чинити усе, що завгодно? Однозначно, що ні. Родоцентризм життя в очах навпроти бачить Бога, який крізь сотні поколінь пращурів утілився на цьому світі для самопізнання. Це значить, що дитина має кожну дію зважувати не лише власними потребами та інтересами. А це вже сіється у душу крізь наслідуванні поведінки тих, хто був її поводирем у цьому світ: батьків, учителів і друзів.

Не можу оминути і того, щоб запитати: чи можна купити дитячу волю? Чи можна купити її терпіння? час? бажання вчитися? бажання допомагати батькам? Можна. Однак, чи отримаєте Ви кінецькінцем такими «дарами данайців» те, до чого прагнули? Перед очима не один приклад того, як спантеличені батьки питали будь-якої поради, згубившись у тенетах власних ігор у купівлю цього світу. Бо, купуючи волю дитини, вони породжували у ній відчуття сваволі. Вірячи, що все купується і продається, дитина забувала про святість людини напроти, цінуючи лише власні бажання.

I тоді, як ніколи, згадуєш мудрий народ, що казав: «Учи дитину, поки лежить поперек лавки...», і згоджуєшся, що на хвильку мокра лозинка краща за постійно мокрі батьківські очі на старість літ.

FREEDOM WITHOUT ARBITRARINESS

But does that mean that the child should have the freedom in getting to know the world, that it is apt to do anything it pleases? Definitely not. Kin-centrism of life in the opposite eyes sees God who embodied in this world for self-knowledge through hundreds of generations of ancestors. This means that the child should weigh every action not only with its own needs and interests. And it is sown in the soul through imitation of behavior of those who had led it in this world: parents, teachers and friends.

I can not avoid asking if it is possible to buy baby's will? Can we buy its patience? time? willingness to learn? desire to help parents? Yes, we can. However, would you ultimately get what you wanted with such "gifts of Denyen"? There is not one example of confused parents asking any advice, having strolled in a net of own games of purchasing this world. For, buying the will of the child, they raised a sense of arbitrariness. Believing that everything is bought and sold, the child was forgotten about the sanctity of human across, valuing only its own desires.

And then you remember the wise folk having said: "Teach the child while it is lying across the bench..." and you agree that wet birch for a moment is better than constantly wet parental eyes for retirement years.

дитячі сни

Тихо...

Тихо ніч цілує в річках зорі.

Диха...

Диха вітром в зоряні узори.

Крила...

Крила розправляє сон на лаві.

Вкрила...

Вкрила тиш голівки кучеряві.

Спокій...

Спокій вже цілує рученята.

Кроки...

Кроки чуть дрімоти серед хати.

Чудно...

Чудно мальви дивляться крізь шибку.

Чупно...

Чутно, як серденька б'ються шибко.

CHILDREN DREAMS

Kissing...

Quiet night is kissing stars in rivers.

Breathing...

Breathing with the wind in stellar shivers.

Bedding...

Sleep is spreading wings in cozy bedding.

Shedding...

Silence dimpled heads in starlit shedding.

Smooching...

Calm is smoothing hands of kids in drowse.

Mooching...

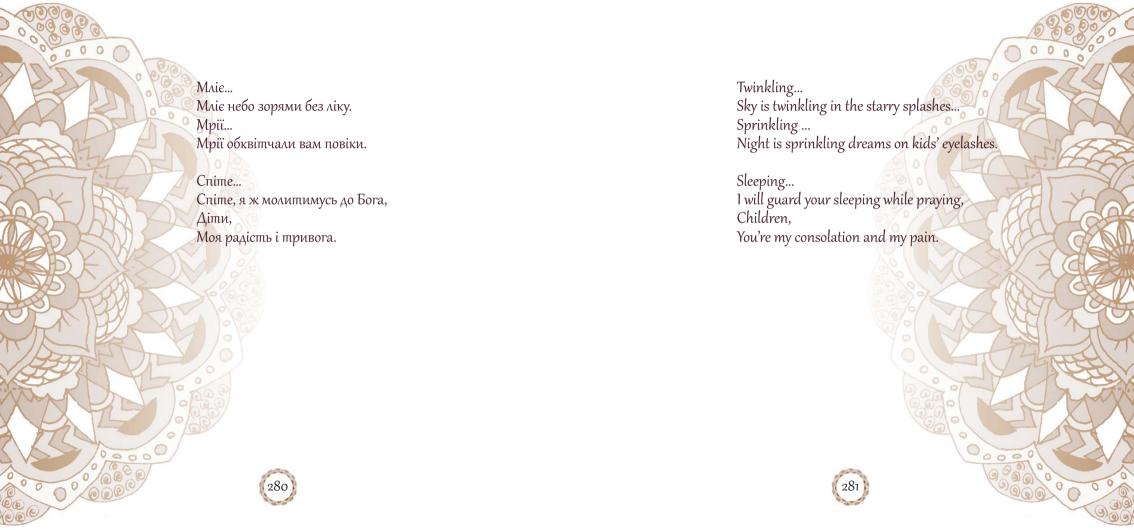
Nap is mooching all around house.

Greeting...

Mallow's greeting dreams through windowpane.

Beating...

Hearts are beating sheltered from the pain.

МОЛИТВА ЗА ДІТЕЙ

000

Небеса розлидись
На чотири боки—
За гаї зелені,
Як за береги.
Діти розлетілись
У світи широкі,
Мріями натхненні
У п'янкі роки.

Ви, зелені трави, Уберіть дороги, Стелячись хрещато, Дітям напорі. У хвилини слави, У часи тривоги, Хай їх гріє свято Сонях у дворі.

Весняні потоки, Змийте з них турботи, Що не знають краю

PRAYER FOR CHILDREN

Heavens overflowed
In the spaceless distance —
Over the groves,
As if their strands.
Adult children strode
Right without hindrance
To the treasure troves
Of the dreamy lands.

Grasses – young and hoary – Help my kids to amble Creeping with your greenness Wherever they go. In the days of glory, In the times of trouble, They should warm at furnace Of sunflower's blow.

Springtime speedy flows, Rinse from them all cares, Endless complications У залюті дні. 1 лихі уроки, Й келихи журботи Хай в собі ховають Криниці на дні.

Гей ви, жаворята, Діточкам у смутку Пісню стоголосу В серце підкажіть! Як від нені й тата Згубиться і чутка, Хай їм чисті роси Помагають жить.

Небо розлилося
На чотири боки —
За гаї зелені,
Наче в береги.
Стрівши мою осінь,
Йдуть, аж видно поки,
Повеснілі долі
У свої шляхи...

In severe days.
Wells, conceal all woes
In the cut glassware
With edifications
In your cold depth.

Larks in bluey dome,
Prompt your bright and loud
Song in hundred voices
When kids are in grieve!
When they lose way home
In the faceless crowed,
Dews, keep in the poise
Way they are to live.

Bluish skyey bottom
Flooded in the distance
Over the grove,
As if their strands.
Having met my autumn,
Kids, without hindrance,
Go from native cove
To the dreamy lands.

282

ВЕСІЛЬНИЙ БЛАГОВІСТ

Доню,
Пригорнись до мене, як в останне,
Подарую ласку до кінця,
Бо уже обаполи світання
Долі дві: з колиски й з-під вінця.

Щовесни калинове весілля
Зустрічала ти у нас в саду.
Вже й тебе— п'янку від диво-зілля—
У життя в Коханні проведу.

Щозими забілені тополі Обіймала тужно край доріг. Не сумуй же нині мимоволі, То на долі квіти, а не сніг.

Хай в Любові серце не схолоне Попри всі дороги непрості... Пригорнись до мене, моя доне, Будь повік щаслива у житті.

WEDDING CHURCH-GOING BELL

Daughter,
Nestle up to me to calm your falter,
I will give my fondling to the end,
For two fates — from cradle and from altar —
Both sides of the dawn, — already stand.

Every spring you met with pure notion Guelder-rose wedding in the yard. Now I lead you —charmed with loving potion — Into life in Love with open heart.

Every winter, you embraced in sorrow Whitened poplars by the native gate.

Don't be sad today of your tomorrow —

That's not snow but blossom on your fate.

I don't want your heart to die from cold Despite all the hardships on your ways... Daughter, nestle up as from of old, Be forever happy in your days.

Сину,

В день ясний або в бучну негоду Пам'ятай про тих, хто поруч був, 3 ким ішов ти у вогонь і в воду, Хто тебе у мандрах не забув.

Пам'ятай, коли на серці туга, І коли в душі твоїй тепло, Незабутньо світлий образ друга, Із яким позатишно було.

Пам'ятай того, із ким тривога Не давала в спокої прожить, І чия покручена дорога, Із твоєю сплетена біжить...

В день ясний або в бучну негоду Пам'ятай про тих, хто поруч був. Пам'ятай про дружби нагороду, Щоб тебе ніхто у світі зроду, Спогадом зігрівши, не забув..

Son,
In the calm or storms of lifelong wanders
Keep in mind those who were close,
Helping you to come through flames and waters,
Not forgetting you mid vital prose.

Keep in mind, when your heart is grieving, When your soul's filled with warmth and calm, Lightsome friend who was the first in giving Comfort to your heart in every qualm.

Keep in mind one, with whom the worries Didn't let you live a quiet day, Whose meandering path through worldly stories Runs, being interwoven with your way...

In the calm or storms on lifelong vessel Keep in mind those who were close, Keep in mind friendship as a handsel Not to be forgotten under tinsel Of the day-to-day vexation clothes.

1 28

СЕСТРИЧЧИН ПОКРОВ

Ніби річечка-бистриця Пролягли між нас літа, І тугі твої косиці Ніжна юність розпліта.

Тільки вчора із тобою Був у спеку й заметіль... Ну а нині вже юрбою В'ються хлопці, наче хміль.

Світлоока, чорноброва — Йди гулять, не гай краси! А Любов моя покровом Буде на усі часи.

SISTER'S VEIL OF INTERCESSION

Eely days are separating
Us like crystal rapid flow.
Ticklish youthhead is unplaiting
Taut braids not going slow.

You and I were as one whole
In the swelter, under snow...
Now, after each your sole,
Lads, like hops, are creeping low.

Do not waste black-browed beauty - It's you springtime, go on spree! For my Love will be on duty While you are carefree.

ДИТЯЧА МУДРІСТЬМилуюся тобою я, дитино, Мойого роду квіте молодий. Навчи й мене сміятись без зупину, У світ дитинства знову проведи.

Навчи мене — без тіні й перспективи — В два кольори натхненно малювать. Навчи мене пісенні переливи Без сорому із серця виливать.

Навчи мене любити без омани, Навчи мене прощати через мить... Навчи мене! Бо вченості тумани Сховали те, як в світі треба жить.

CHILD WISDOM

I feast my eyes upon you, little child Young blossom of my kin's eternal root. Teach me to replicate your non-stop smile, Take me again to my childhood.

With no prospective, but with inspiration, Teach me to draw bicolor shadeless game. Teach me to pour the songs with modulations From adult heart without any shame.

Teach me to love without self-delusion, Teach to forgive betrayals in a trice... Teach me! For haughty scholarship's illusions Have hidden how to live being truly wise.

ЗОРЕПАДОВА МОЛИТВА

Ісходили босі ноженята Літніх зір Стежку, на мрійливі сни багату З давніх пір.

Як котились вниз посеред ночі Уві млі, Загладам дорго в долські оці

Заглядали довго в людські очі На землі.

Шепотіли, гаснучи свічами, Навіки:

«Знаєм, як молилися ночами Нам батьки,

Чули, як просили дітям вроди, Довгих літ, Щоб не затроюдила негода Їх політ...»

0000

METEORS' PRAYER

Summer stars have strolled all over places Barefoot Close and remote dreamy traces, All bedewed.

Rolling down in the midnight hazes In a shine, They were looking in the human faces For a sign.

As if candles, they were dying out During nights: "Oh, we ken, how parents prayed about You to us!

We have heard them asking your long living To be bright, Foul weather not to cover with deceiving Children's flight..." «Зорі, чом лишили свої шати, Як птахи? Чи набридло Божі зукрашати Вам шляхи?

Чи забули: вічність обіцяли Вартувать І дітей від заздрощів, опали Укривать?»

Та у води зорі поринають
Знов і знов:
«Ваші діти за батьків не знають
Молитов...»

"Tell me, stars, why are you now migrating As if birds? May be, you are tired decorating Godly worlds?

Or you have forgotten stay on warding From your height,
Shielding kids and showing trusty fording In a plight?"

But the stars again immerse in waters

More and more:

"Kids don't pray for kin in stellar quarters

As in yore..."

коловорот життя

000

Сподіваннями натхнені, Ми пішли за три світи; І в гніздечку біля нені Лиш одна, сестрице, ти. Ти її весна й утіха, Ти її тривожний дзвін, І за тебе в щастя й в лихо Не підводиться з колін.

Промайнуть літа, як птиці, 1 не зчуєшся сама, Світлоока, білолиця, Що юнацьких бід нема, Що самій вже гаптувати Треба долю для діток. 1 помолишся за матір, Бо тому настане строк.

CIRCULATION OF LIFE

Winged by hopes, feeling wholesome, Seeking new worlds, we have strayed; In the nest by mother's bosom Only you, my sis, have stayed. You're her spring and consolation, You are her alarming bell, That's for you in tribulation And in happiness she's knelt.

Days will fly as birds, I swear You'll not notice them flow, My bright-eyed white-faced fair, Taking every youthful woe, And your turn will come, my lady, To embroider children's fate. And you'll pray for mom already For the time will come for that.

СПОКУТА

Розійшлась дніпрова хвиля, Що малі їй береги, Ніби грозове весілля Хазяйнує навкруги: Б'є у громові цимбали, Грають скрипки блискавиць, 1 ревуть вітри хорали, Вклавши трави горілиць.

І стоїть суха осика
Край забутої путі
І на перехожих зирка,
Здуплавівши в самоті.
Біля неї в цілім лузі
Не ростуть і спориші:
Хто іде — схилиться в тузі,
Їде — молиться в душі.

PENANCE

Dnipro wave has flown in temper,
Even banks are small for it,
Tempest dins with thunder clapper
As if getting now married:
Beating thunderstorm cembalos,
Playing lightning violins,
Winds are roaring the chorales,
Having put backwards the greens.

Withered aspen moans and groans
By the way afar from eyes;
Hollowed out all alone,
Glances at the passers-by.
Even knotweed doesn't grow
All around in the field:
Bows in yearn whoever goes,
Prays in soul near it.

292

А вона зітхне у бурі, Скине крука із гілля, Заведе пісні похмурі, Що почують із даля: «Я одні прокльони знала, Та не кривджусь ні на мить, Бо одна я сили мала Гріх людський в собі таїть…»

... Розливали пісню дзвінко Соловейки у саду. І пахуча материнка Світ купала у меду. Мати, сівши на осонні З немовлям в недільний час, Кучерями вкриті скроні Цілувала раз у раз.

1 ділилася душею, Як кормила немовля, Asp will sigh in lightnings' winking, Shaking raven from the branch, Starting quiet dismal singing That is heard through frightful crunch: "For the years I have wallowed In the curses now and then, I had strength to hide in hollowed Bole toxic sin of man..."

Ringing nightingales' sopranos
Covered garden in the tweet.
And the fragrant oreganos
Bathed the world in honey sweet.
Mom was rocking little child,
Sitting in the warming sun
On the weekend, glad and smiled,
Kissing curly head of son.

She was sharing her soul Feeding baby from her breasts Як із сонцем за межею Світлом ділиться земля. Час проходив онімілий, Відміряючи роки. Ручаї загомоніли У леліннях до ріки.

Любувати первоцвіти З ненею дитя іде, Добротою оповити Різнотрав'я молоде. Мати держе, наче пташку, Рученятонька малі, Бо йому ступати важко По неходженій землі.

Хоч пручається дитина, Тупа: «Буду сам іти!», Та не злиться: мати сина За усе простить завжди... As if sun gives light to soil
By the bound where rests.
Speechless time was swiftly winging,
Counting the endless days.
Watercourses started ringing
Running to the bays and quays.

Baby with his Mommy goes
Right along the mild pass
To admire the primrose
Mid the springtime motley grass.
Mom is holding so gently,
As if bird, his little hands,
For it's hard to step intently
For her sun in nameless lands.

Son is stamping in the wild "I will go without you!",
There's no anger to the child:
Mother will forgive anew...

111

Журавлі хрестили небо
У молитві до зірок.
Час пройшов, — і хлопцю треба
На рушник зробити крок.
У руках тремтить ікона,
Хилить діток в пояси,
1 від щастя серце стогне
Діамантами сльози.

... Та у долі своя воля.
Часом, скільки не благай,
Заблукаєш серед поля,
Не дійшовши в зелен-гай.
Дітьми їх не одарили
Роки, кинувши печаль,
Гу тяготах зморили
У душі добра кришталь.

Була мила — стала бита, І, напевне, на віки, 111

Cranes were baptizing hallow
Sky in praying overhead.
Time has come for handsome fellow,
Having met his love, to wed.
Icon in her hands is bending
Kids to kowtow in the bliss,
And her mother's heart is shedding
Diamonds in the happiness.

...But the fate has plans of own.
Sometimes even if you pray,
You'll be lost in freshly mown
Field on short and sure way.
They were not blessed by the baby,
Feeling lonesome and hard,
And the hardships made them crabby,
Rotting crystals of the heart.

Wife was loved — but soon was beaten In the quiet of the house,

Бо отрута-оковита
Затроюдила думки.
Сам-один у дикій герці
За світи піти не зміг —
Тепле материнське серце
Запросило на поріг.

1 молилася щоночі
В золотаві образи,
Волошково-сині очі
Виплакавши до сльози...

IV
Розійшлась дніпрова хвиля,
Що малі їй береги.
Видно, грозове весілля
Банувало навкруги...
Гнівно гупнувши дверима
У забутий Богом час,
Син, примарами коримий,
Що і досі топче ряст,

For the poison of the drinking Spoilt mind of her spouse. Rage to wife was harsh; to fight it He had no strength and will – Warm maternal heart invited Him to dwell by native sill.

Praying, averting the doubt, Mother spent her sleepless nights. So bit by bit sobbed out Her profound bluet eyes...

1

Dnipro wave had flown in temper,
Even banks are small for it,
Tempest dins with thunder clapper,
Maybe, getting then married...
Having slammed door to doorpost
In the godforsaken time,
Son, reproached by the ghosts
For his life in sinful crime,

296

Кинувся, як блискавиця, До матусі в молитвах. І непрощена правиця Позабула Божий страх...

Громові цимбали дзвінко
Шепіт губ ковтали вмить:
«За усе прощаю, синку...
Тебе ні в ному корить...»
А як посинілі руки,
Що ховала від усіх,
Опустилися від муки
За незрозумілий гріх,
Син, приходячи до тями,
Крикнув: «Матінко, не сни!...»
Та спокійний голос мами
Не озвався з тишини...

V Щоби змить сліди убогі Від хатини за село, Rushed like lightning with a holler To his praying mom in calm, Unforgiven hand of mauler Had forgotten sacred qualm...

Thunder cymbal with a sneer
Swallowed whisper of the dame:
"I forgive you all, my dear...
You are not the one to blame..."
When her bluish hands, that years
She was cloacking from all,
Fell with ringing crystal tears
For unclear mother's fault,
Child pulled himself together,
Crying: "Mammy, do not sleep..."
But the quiet voice of mother
Didn't answer to his weep...

V Washing out poor trails From the village to the field, Серед мокрої дороги Небо сльози пролило; Полоскали диво-зілля Довго зливи навскоси, Відправляючи весілля Неспокійної грози.

1 лише стара осика
Журно травам і полям
Лолотіла з вітром стиха,
Колихаючи гіллям:
«Люлі-люлі, сину милий...
Спать нерушним сном тобі...
Матінка тебе простила,
Я ж твій гріх візьму собі...»

1 стоїть суха осика
Край забутої путі
1 на цілий Всесвіт зирка
У одвічнім каятті...

Sky was crying with the gales
After thunder rage had pealed;
Showers were rinsing out
Wonder-herbs without stop,
Winds were maundering about
On the wedding of the storm.

Old aspen under rains
Whispered to the grass in field
Having taken someone's pain,
Shaking branches over it:
"Sleep, my son, I will enliven
Your dreams to the Judgment Day...
Mom already has forgiven,
I will take your sin away..."

Withered aspen moans and groans By the way afar from eyes; Glances at the world alone, In the penance through the sighs.

298

зоряні поради

Прихилився вечір у долоні, В зоряній оздобі небеса. А у приголубленої доні Розплелась ожинова коса.

На очицях сльози, як росиці, 1 мовчать притаєно вуста, Що і місяць хоче прихилиться, Поки доля коси розпліта...

Дай мені свою тремтливу руку, — Припокою вихори думок, Осолодувату твою муку Виведу із серця хоч на крок.

Над тобою зоряного краму Напорошив місяць-чарівник, Не тужи за юними літами— Молодими робить нас не вік.

STELLAR ADVICE

Night has leant in hands above the gate, Heavens are in stellar ornament. And my daughter's bramble-berry plait Has unbraided just to that moment.

Tears shine as dews in eyes again, And the lips keep silence as in fright, Even moon bends down, being on wane, While fate's unbraiding plaits at night...

Give your trembling hand in such a moment,
1 will calm the whirlpool of your thoughts,

1 will take from your heart honeyed torment

1 will try to bring it to the nought.

Wizard-Moon has scattered right above you Starry goods in constellation cage, Do not grieve that youth hides from your side-view We are young not just because of age.

В полі хорошуються тумани, Миготіє річка де-не-де... Не страшися йти у непізнане, Бо інакше мудрість не прийде.

Місяцем посеребріле жито В хвилях наче дзеркало води — Припини посолодко тужити І у щастя часу не кради.

Обквітчалось зорями без ліку Притемніле вечора шиття. Завтра ти від нині і довіку Станеш берегинею життя.

Fogs repose on grasses freshly mown, River blinks in moonlight shiny thrum... Do not dread to wander to unknown, Otherwise the wisdom won't come.

Silvered ryes are wavering like rivers
Under Moon that crumbles light beneath Stop to grieve so sweet with weird quiver,
Do not steal the time from happiness.

The dressmaker-nightfall is so clever – She has made the stellar sewing thrive. Know, tomorrow you from now and forever Will become a guardian of life.

СТЕЖИНА МУДРОСТІ

Дитя за все простить — Не може не прощати. У нього у душі ще сонце не зайшло. А світові кортить Затиснути лещата 1 вимести з доріг дорадливе зело.

Дитя за все простить — Не може не любити: У нього у душі ще маїться весна. А люди перевчить, Покраяти, змінити 1 мрії осушить вагуються до дна.

Дитя простить за все — Ненависті не знає: У нього у душі голубиться добро. 1 світові несе, Усе, що в серці має, А праволомний світ розжарює тавро.

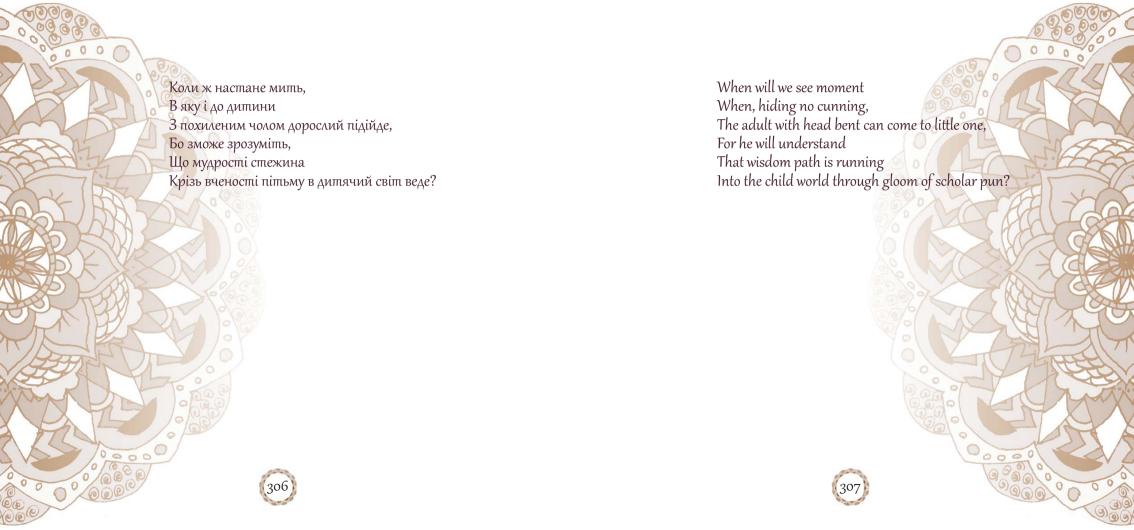
THE PATH OF WISDOM

Kid will forgive for all —
For it can not keep dander.
The sun in child soul has not set down in haze.
But world is used to maul,
To vice right from the sander,
To broom soft greeny grass from our life-ways.

Kid will forgive for all —
For love is in its essence:
The spring in child soul is still in flowering.
But people want to thrall
Reshaping heart and presence,
To drain infant dreams right to the bed of spring.

Kid will forgive for all —
For hatred is unknown:
The good in child's heart is so fresh and grand.
Kid brings into the world
All what inside is grown, —
But universe for child is incandescing brand.

дні-ворожбити

Чом твої очиці в тузі, Донечко мала? Відбуяла віра в друзів? На душі імла?

Не шукай у тому зраду 1 не край душі! До поквітчаного саду Підемо мерщій!

Лелетить до небокраю Листя на вітру. Я твоїй біді зараю, Слізоньку отру.

На німе твоє питання Дам такий отвіт: «Ми у дружбі і коханні Пізнаємо світ».

DAYS-WIZARDS

Why are you in sadness, dear, Tell me from the start? Maybe, faded trust to peers? Is the mist in heart?

There's no betrayal there, Do not tease your soul! Let's go out to fresh air For a garden stroll!

Leaves are singing to skyline
With a windy sough.
I will ease your troubled mind
Wiping tears off.

Listen, child, even though Question is untold: "Love and friendship help to know Perishable world." Не сумуй, що дружні шати Вкрала днів пітьма: Один одного навчати Вже чого нема.

Крутиться життєве коло, Діло молоде. Просто не втрачай ніколи Віри у людей.

Повсякчасно вчись любити Й попри суму хміль! Дні ж, як давні ворожбити, Зашепочуть біль...

Friendly garments in the smother Vanished as in theft:
And for teaching one another
There's nothing left.

Streams of youth don't stop to ripple, Turning wheel of being. Never lose belief in people— That's a main thing.

Learn to love all people's vizards, Love despite regret! And the days, like old wizards, Will enchant your fret...

(308

ЧЕРЕМХОВІ СНИ

000

В білому вихорі марять двори У поцілунках весни. Зоряне плетиво міря згори Білі черемхові сни.

Серед медвяно-солодких алей Місяця повна печать. Тиждень кохання— малий ювілей— Вийшла сестриця стрічать.

Врода твоя — таїна. Не вина, Що почуття б'є за край. Не поспішай же додому одна, Нашепотітися дай.

Дай матіолам в сонливих садах У незадуману мить Перший цілунок на юних вустах Квітом своїм осінить.

BIRD CHERRY TREE DREAMS

Yards dream in whirlwind of white-feathered love, Kissing with petals skyrim. Weaving of stars measures from the above Bird cherry trees' whitish dream.

Nightingales sing in the alleys with glee Under the full seal of moon. Week of her Love — small and first jubilee — Sister will meet very soon.

Beauty's enigma. And it is all right That feelings gush over brim. Don't hurry home alone that night, Take time to whisper with him.

Let evening stocks in the gardens in gloom Bless you in passionate grips, Hallow with fragrant and colourful bloom First kiss on your youthful lips. Дай розтривоженому солов'ю Серце почути твоє, — Й знову, неначе у юність мою, Тихий садок ожиє!

Міряй, сестрице, свої вечори У поцілунках рясних, Поки колишуть нам зорі згори Білі черемхові сни.

Let nightingale, that feels so mused, Hear your heart when you shrive, And once again, as if in my youth, Garden will come back to life!

Measure, my sister, your mindful nights
In plenty kissing in dim,
While stars are lulling from their heights
Bird cherry trees' whitish dream.

знову молоді

Похилились верби низько, Серед неба місяць блиска, І доріжку стелить по воді. Під вікном стара берізка Зазирає у колиску, І батьки мов знову молоді.

Ніби довгі дні розлуки
Не ятрили в серці муки,
Не стулилась туга через край,
Бо гойдають зморхлі руки
Заколихані онуки,
1 вуста шепочуть: «Баю-бай...»

YOUNG AGAIN

Willow trees have bent down low, Skies are filled with moonlight glow, Spreading path on waters amid cane. By the window in the bow Old birch tree begs to show Cradle at my parents', young again.

Now it seems, there's no meaning For the partings 'cause of leaving; Seems, no yearn was walking closeby, For the wrinkled hands are swinging Two grandchildren — bloom of living, And the lips are singing lullaby... Як малечі не радіти, Бо у ній відмолодіти Знов змогла отишена душа?! Хай спочинуть вдома діти; Їм — безсоння ж ніде діти: «Баю-бай… Хай день не поспіша…»

As if under temple's dome,
Souls turn young on the loam
Of the toddles' dreams under the star!
Let the kids have rest at home;
Parents are so used to roam
In the vigil: "Sleep... The dawn is far..."

НЕ ЖУРИСЬ

000

Чом, сестрице, одна? Чом посуплена нині? Чом не чути мені Твого голосу дзвін, Ніби горе до дна Надпила в самотинні? Ти життя не гони До важких перемін!

Ти собі не журись, Що років небагато І що тягнуться дні, І повчають всі знов. Поки час є, горнись Там, де мама і тато, Де турботи одні Лише врода й любов.

DON'T BE SAD

Why are you, sis, alone?
Why are you downcast?
Why can't your ringing voice
Be heard now any more,
As if heavy headstone
Has pressed your known past?
Do not rush time of choice
To your half open door!

Do not worry, my sis,
That you are just young lady,
That the days are long-drawn,
Everyone edifies.
Till you have time for this,
Snuggle to Mom and Daddy,
Where only concern
Is you love and bright eyes.

ДРІМЛИВІ ВЕЧОРИ

Лискотить в серпанку ночі Золотий Волосожар І палкі вуста дівочі Повнить відлисками чар.

Манить серденько гуляти У дрімливі вечори. Та чи випустять із хати Потемнілої пори?

Вже душа, як птах у кліті, Б'є крилами, голосить, Пряче сльози непролиті, Хоч і рада їх пролить.

Підійду і поруч сяду: «Чом сидиш сумна й бліда? Бачив я, побіля саду Тебе хлопець вигляда...

DREAMY EVENINGS

Golden Pleiades are blazing
In the haze of velvet dark
Filling girl's lips with amazing
Ardent gleam of charming mark.

Young heat tempts to saunter slow In the dreamy eventides. But will you be now let go In the darkness for a stride?

Like in birdcage, tender soul Beats its wings, cries feeling sad, Hiding unshed tears though It is so glad to shed.

I'll sit by you in awaiting:
"Why are you in woeful fit?
I have seen that lad for dating
Has been waiting you a bit...

314

Не марній у тузі, доне, І не клич до себе мить, Коли серце охолоне І за ним переболить.

За любов не винуватить, А любити мають всі. Йди ж весну провікувати В молодій своїй красі.

Пий цілунків насолоду, Поки у душі розмай. Тільки честь і святість Роду Марнувать не поспішай…» Do not fade in anguish, daughter, Do not call to you the time When your torrid heart turns colder Outgrowing loving crime.

You are not to blame for passion — You are to be loved for that. Meet you spring anticipation In young glory — nice and glad.

Drink the pleasure of the kisses Till there's blooming time inside. But remember, dear, this is Good till chastity you pride..."

ДЗЕРКАЛА СОВІСТІ

Чистіше за кришталі, Святіше за скрижалі, Для радощів і каяття Найкраще дзеркало життя— Незатроюджене дитя.

Чого бракує у душі, Що серце крає, мов ножі, Образи лихослівні, З чим совість б'ється нині, Посіється в дитині.

Не майте на дітей образ, А лиш згадайте кожен раз, Як кров скипатиме, як ртуть, Що так вони себе ведуть, Бо ми вказали їм цю путь.

MIRRORS OF CONSCIENCE

What's purer than diamond, All holies ever found, Revealing joy mid sorrow's grit, As glass to show what's unfit?— That's kid being so immaculate.

What's missing now in your life,
What hurts your heart as if the knife,
Insults that made us riled,
What we fight being reviled,
All will be sown in child.

Don't keep offense for child "crime" — And just remember every time When blood, as mercury, is hot, — They act the way which we have taught With every action, word and thought...

316

НЕ ТРИМАЙ ПЕЧАЛЬ

Чорніє ночі шаль... А очі у сестриці, Глибокі, як криниці, Приховують печаль.

Вже зорі зайнялись... А брівки винувато, Як ластівок крилята, У роздумах зійшлись.

Спить небо в вишині... А вустонька тонкі— За звичку гомінкі— Мовчать у таїні.

В обійми, як у шаль, Закутаю сестрицю, Утру від сліз очиці, 1 надіп'ю печаль:

DON'T KEEP THE GRIEF

Night shawl is growing black... And sister's eyes, profound As wells in native ground, Are hiding sorrow's wreck.

The stars wove in the knots... Her guilty eyebrow strings, As swallow's slender wings, Came close in the thoughts.

The sky is dreaming sweet... Her thin and tender lips — Once loud as March drips — Keep one untold secret.

Like in the warm shawl, 1 Will tuck my sis in cuddle, And sipping her grief's fuddle, 1'll wipe her tears dry: «Розквітли ліхтарі— Пітьма їх не вкраде. Про горе молоде Не бійся, говори…

Не вечоруй без сну, Я твій розраджу сум, Бо в серці сам несу І зими, і весну...» "The lanterns bloom with glow— They can't be rapt by night. And you have no fright— Speak of your youthful woe...

Don't have the sleepless time,
1'll take you grief in whole —
1 bear, too, in soul
Cold winters and the prime..."

молодість роду

По твоїй долоньці Доля не ходила, В очі волошкові Лине небосхил, І квітневе сонце Пестить щоєсили Кучері шовкові Між вітрових крил.

По малій стежині Дрібні ноженята Тонко вишивають Плутане шиття. Хай тобі однині На любов багате Янголи звивають У добрі життя.

0000

YOUTH OF KIN

Fate hasn't roved about Your small palm, my dear, Sky is reaching down To your bluet eyes. April sun through cloud Pets with no fear Curls, as gold as crown, Under windy sighs

Feet are mincing swiftly
On the narrow trail,
Finely adorning
Sewing of you life.
Let your angel sweetly
Sing you in the gale,
Over you pouring
Kindness and love.

Як твої долоні
Та й пооре доля,
І тлибокі очі
Небеса вберуть,
Тоді сину й доні
Дай любові вволю
І молись щоночі
За їх довгу путь.

When your lifetime ploughs
And your palms, my dear,
When your eyes inhale
Heavens May by May,
In paternal house,
Having sunset near
But still feeling hale,
Pray for kids' long way.

БЛАГОВІСТ У ЖИТТЯ

000

Закотилось сонечко, Вже доросла донечка. Завтра відпускати у життя. Рушники повишиті Стали душу тішити. Заплету й молитву у шиття:

Хай роки, немов намистом, Зукрашаються, Хай шляхи під небом чистим Не скінчаються. Хай кохання безліч літ Поруч міниться, Немовлям сім'я, як в квіт, Заодінеться. Хай дарують небеса Поцілунок свій, 1 лиш радості сльоза Блискотить з-під вій.

CHURCH-GOING BELL INTO THE LIFE

Tired sun has set at last,
Daughter's grown up so fast.
Right tomorrow she'll become a wife.
And embroidered towels
Soothe my soul so well.
I will plait my prayer for her life:

Let long years, as a necklace,
Bloom in native land,
Let your ways — discreet and reckless —
Never meet the end.
Let your love for many days
Glow in your street,
Let your kin, as bloom in vase,
Cherish restless kid.
Let these deep and endless skies
Give you blessing kiss,
And let tear shine at eyes
Only in bliss.

ЗОРЯНА КОЛИСАНКА

Баїть зелен-гай: «Спатоньки лягай...» Завтра буде день Для нових пісень.

Знову загуляється, Тільки розсвітається, Ну а зараз — спи. Ну а зараз — спи.

Шепчуть спориші: «Очі заплющи...» Хай у снах мина Ніченька ясна.

1 місяць намріється, Сонце розжевріється, Ну а зараз — спи. Ну а зараз — спи.

STELLAR LULLABY

Green holt's singing light:
"Sleep, my child, tight..."
Morrow will be day
For new songs and play.

You will play at once, When the sunrise comes, But for now — sleep. But for now — sleep.

Knotweed's whispering: "Sleep, my little thing.." For the night time seems Short in placid dreams.

Moon will wither slow, And the Sun will glow, But for now — sleep. But for now — sleep. Річечка лелить:
«Хай дитятко спить...
День уже минув,
Час іти до сну».

0001

Ранком дощ зупиниться, Знову розгодиниться, Ну а зараз — спи. Ну а зараз — спи.

«Ой, чаклунко ніч, Ти нам сни приклич, У оспалий двір З кришталевих зір…»

Їхній блиск розсіється, Ранок розпишніється, Ну а зараз — спи. Ну а зараз — спи.

0000

Flow calls from the deep:
"Let the child sleep...
Sunny day has fled,
It is time to bed".

Morrow God will stop the rain, It will clear up again, But for now — sleep. But for now — sleep.

"Oh, night-magus, Call the dreams to us, Bring the stellar part In the sleepy yard..."

Their shine will vanish soon, With the morning splendid tune. But for now — sleep. But for now — sleep.

вино пам'яті

Місячне збіліле личко Зазирає у вікно. Пригубімо вдвох, сестричко, Пам'яті міцне вино.

Погортаємо альбоми: 3 них луна дитячий сміх. Поруч мама, тато вдома, Ми юрбою з-поміж них.

Наче маки, твої банти, 1 бабусине тепло. 1 закохані троянди... Як недавно це було...

Пригадаймо всі образи, За усе простімо знов, Як робили це щоразу, Коли біль троюдив кров.

Дай до тебе притулиться, Обійняти й шепотіть: «Я люблю тебе, сестрице, Ще сильніш в подібну мить...»

WINE OF MEMORY

Milky face of Moon is peeping Through the gleaming window glass. Sister, sit by me for sipping Of the heady wine of past.

Let's look through the albums, dear: Child laughter chimes so bright. Dad's at home, Mom is near, And we are by parents' side.

And your bows are like poppies, Granny's warmth we used to know. And presented loving roses... That all was not long ago...

Let's recall now each resentment, Let's forgive them once again, As we always did each moment When the blood was banned by pain.

Let me snuggle to you longer, Let me hug you, whispering: "Sis, my love is getting stronger Every time from such a thing..."

ЕЛІКСИР ЖИТТЯ

Не гайте час на в'їдливі образи, Не помічайте запусті слова, Життя одне, щоб плакати щоразу, Коли хтось душу брудом полива.

Не гайте час на тих, хто не цінує Ваш успіх, вашу ласку і тепло. Ідіть від тих, хто ніжно не цілує За те, що з вами затишно було.

Не гайте час на сум посеред літа, Життя іде — і щастя тільки в нім. Ідіть до тих, хто зможе вас любити У сонце й дощ, у спеку і у грім.

За необдумане людей прощайте, Бо їхнє слово їх до дна пече. Образи по життю не помічайте, Бо є завжди десь вірне вам плече.

ELIXIR OF LIFE

Don't waste your time on poignant offences, Don't notice all words without sense, Life's one to cry each time when someone prances By you and muds your heart not just by chance.

Don't waste your time on those who don't value Your kindness, your warmth and your success. Forsake all those ones who never tell you With kisses that you've silenced their stress.

Don't waste your time on sorrow during summer, Life's going on — and that's your happiness. And go to those who can fill you rummer With love in heat and under blizzard's hiss.

Forgive menfolk for thoughtless deeds and saying, For they will feel how their word can fry.

Don't notice offences and betraying

For trusty shoulder is always nearby.

любов

LOVE

роте, є у світі сила, яка з'єднує Рід на тому рівні, на якому не може зміцнити його навіть кров. І зцементовує вона його так щільно, що часом і не збагнеш, що за що він тримається. Мова іде про Любов.

РІД – ЦЕ КОЛИСКА ЛЮБОВІ

Упрадавні часи не пристрасть, палюча і нетривка, як вогонь блискавиці, змусила двох людей полишити мандри світом заради того, аби завжди бути одним цілим. Нехай у товстих книжках маститі науковці шукатимуть витоків родині у економіці й матеріальному світі. Проте, життєва практика вкотре доводить, що гроші не в силах утримати два серця разом, якими б великими вони не були. Ба більше, саме «економіка родини» виїдає її зсередини частіше, аніж втрата кохання. Не даремно ж у народі кажуть: «Хоч «ох», а вдвох».

Зійшовши до людини, Любов стала проростати у світі у доторкові долонь закоханих. Вона запліталась у життя людей у мереживі прожитих поруч років і сказаних один одному слів. Кохання зацвіло у людському роді дітьми. Рід став тим місцем, де Любов, яка зійшла у світ у прадавні часи, народжувалася знову і знову. Її пере-

B ut there is a force in the world that binds Kin at the level on which even blood can't strengthen it. And it cements Kin so tightly that sometimes you do not know what it holds onto. The question is about Love.

FAMILY IS THE CRADLE OF LOVE

In ancient times, it was not passion, flaming and fragile as fire of the lightning, that forced the two to leave off travels round the world in order always to be a single whole. Let venerable scholars seek the origins of the family in the economy and the material world writing their thick books. However, life practice once again proves that money can not keep two hearts together, no matter how big the sum is. Moreover, it is "hosehold economy" that eats the inside of the family more often than the loss of love. No wonder that the people said, "Even if "oh" but the two together".

Having descended to a man, Love started shooting in the world in the touch of hands of people in love. It has been plaiting in lives of people in laces of years lived next to each other and words spoken to each other. Love has bloomed in the human race with children. Kin became the place where Love was born again and again, having alit into the world in ancient

родження знаменували початок нової сім'ї. Її спалахи відбивалися на весільних рушниках. Любов рухала матір'ю, коли та сідала до гаптування обережної вишитої сорочки дітям. Саме Любов висівалася у простір крізь світло у татових очах, коли той майстрував доладну гойдалку у родючому саду. Любов сходила разом із пухким хлібом, який із давніми молитвами сива бабуся, як святиню, ставила до печі. Вона ж здіймалася тими крилами за плечима, коли дідусь підхоплював тебе на руки, ніби підносив до небес, чекаючи край дороги твого приїзду, як появи святого...

Любов щоразу народжувалася у роді. І не вмирала. Вона залишалася навіть тоді, коли останній подих злітав з вуст наших близьких. Любов ставала іншою. Саме у такі хвилини й усвідомлювали її вічність, яку не помічали одразу. Рід колисав Любов із покоління до покоління.

КОХАННЯ ЯК КОЛИСКА РОДУ

Та й Кохання, виплекане Родом, насправді саме було його колискою. Торкнувшись у незапам'ятні часи двох доль, воно об'єднало їх під одним дахом. А потім тримало поруч, якщо лише

times. Its rebirths marked the beginning of a new family. It flashes reflected on wedding embroidered towels. Love moved mother when she sat down to embroider the guarding shirts for children. It was Love that self-sowed in space through light in the eyes of the farther, when he was making fine swing in the fertile garden. Love brairded with puffy bread that was put into the oven as a sanctuary with the ancient prayers by gray grandmother. And it was it too that rose up with the wings behind when you were taken up by grandpa, as if he lifted you to the sky, waiting for your arrival at the wayside as the appearance of the saint...

Love was born in family each time. And it was not dying. It remained even when the last breath flew from the lips of our loved ones. Love became different. It was at such moments that we understood its eternity which we did not notice right away. Kin lulled the Love from generation to generation.

LOVE AS THE CRADLE OF KIN

And Love itself, fostered by Kin, actually was its cradle. Having touched two fates in ancient times, it united them under one roof. And then was keeping near, if only they agreed to stick together. For

згоджувалися триматися разом. Бо без людської волі Любов безсила квітнути в серцях двох. Любов не йде з нашого життя, не полишає родини. Людина вирішує відпустити її, як птаха, у світи.

Слова «Я більше не кохаю...», які часто руйнують сім'ї, радше є причиною, аніж наслідком втрати Любові у родині. Фізика нагадує про це: ніщо нізвідки не береться, ніщо нікуди не дівається. Наш вибір дав нам щастя прийняти енергію Любові у серце, аби вона стала колисати наш рід. Наш же вибір і відганяє її від цієї колиски. Проте, вона не йде, а чекає, коли нарешті хтось інший згодиться дозволити Любові погойдати Рід. Тому так необхідно не ховати своє серце після того, як Бог або широкий світ прикликав до себе Вашу другу половину. Любов до них отримає у вашому серці нову подобу. Кохання ж залишилося поруч із Вами і чекає, як зголоситесь знову слухати його пісень. Відкривайте йому серце знову й знову, бо не дослухатися до аврукання Любові — істинний гріх. Бо більший гріх тоді, коли дитя не дозволяє матері опісля смерті батька покохати з новою силою, ніж «оскверниши» пам'яшь коханого.

1 мати часто стає до цього гріха: «Я буду жити заради дитини...». Та Любов не вимагає пожертв. Вона є крилами, які зносять над

Love is powerless to blossom in the hearts of the two without human will. Love does not go out of our lives, it doesn't leave the family. A man decides to release it as a bird into the world.

The words "I do not love you any more...", that often destroy the families, are the cause rather than a consequence of the loss of love in the family. Physics recalls about it: nothing comes from nowhere, nothing disappears into nowhere. Our choice gave us energy to accepted happiness of Love in our heart for it start lulling our Kin. And it is our choice that drives it away from this cradle. However, it does not leave but waits when someone else finally assents to let Love lull the Kin. Therefore, it is so necessary not to hide your heart after God or the wide world had called to them your other half. Affection to them will gain a new image in your heart. As to Love is left around you and waiting your agreement to listen to its songs once more. Open your heart to it again and again, because not listening to cooing of Love is a true sin. For it is greater sin if a child does not allow the mother to fall in love with a new force after the death of its father rather than "desecrate" the memory of the bellowed one.

And mother often agrees to this sin: "I will live for the sake of the child...". But Love does not require sacrifices. It is the wings that lift up over

жертовником. Покохайте знову, і вона піднесе над проблемами. «Я буду працювати на двох роботах, аби утримати дитя... Немає часу на кохання»... Любов не вимагає милостині. Вона ж бо є рукою, що дає. Відкрийте серце для кохання. І у житті знову, окрім грошей, задзвенить Ваш сміх. Лише б Ви порух крил голуба Кохання не сплутали з мерехтінням крилець метелика пристрасті.

the altar. Fall in love once again, and it can raise you over the problems. "I'll work on two jobs to keep the baby...There is no time for love..." Love does not need alms. It is the same hand that gives. Open the heart to love. And, again in your life, your laughter will tingle excepting money. If only you not confuse the wings' stroke of a dove of Love with wings' shimmer of butterfly of passion.

Love keeps the family. Love is kept in the Kin... So hold to it for Love to kept you in this world.

ПРОЩА

Ти Серце полонила, Що й привольні крила Понесли умить із висоти.

Яж Довгі дні і ночі, Ніби хтось наврочив, Про нас двох вимріюю колаж.

Сам Став я ранкувати 1 розбіль ховати У молитві тихій небесам.

Та Небо, як в останне, Слуха про кохання 1 мовчить, і в тім моя біда...

PILGRIMAGE

You Captivated soul, Dragging to the soil My free wings from reachless skyey blue.

Thus, During nights and days, I, As if charmed by bed eye, Fantasize collage about us.

Lone,
I am meeting mornings
Hiding souls' mournings
In a prayer — quiet in the tone.

But, Harking as if last time Story of my love-prime, Sky is looking down mouth shut... Дощ Умиває квіти: «Що ж мені робити? Де шукати спокою між прощ?..»

«Йти, Де чекає мила, Поки буде сила, Крізь усі калинові мости…» Rain
Is washing vivid blow:
"Where should I go?
Into pilgrimage to soothe my pain?.."

"Rove Where sweetheart's waiting, Knowing no baiting, Cross all bridges over lifetime flow..."

ДОЗВОЛЪ...

Дозволь мені до тебе говорити, Просвяткувати мить хоча б одну, Аби тобі без остраху відкрити Моєї туги дивну таїну.

Дозволь мені до тебе шепотіти, Притихомирити розбурхані громи, Які мені із серця ніде діти, Відпоки є у сіті наше «Ми»!

Дозволь мені мовчати поруч тебе, Приласкувати тишу на плечах, 1 цілувати припочіле небо Дозволь в твоїх огрійливих очах.

LET ME...

Oh, let me have a talk with you, my dear, And let me celebrate some time by you, For I want to reveal you with no fear Odd secret of my grief of vivid hue.

Oh, let me whisper fondly in you ear, And let me calm the raging thunderstorm In restless heart that has been roaring near Since our "WE" is keeping souls warm!

Oh, let me be so silent when you're close, And let me kiss reposing dome of skies That have come down despite all vital prose For resting in your deep blue-bonnet eyes.

жайворонки

Зазирає у ріки Небесна блакить. Де знайти мені ліки, Аби розлюбить?

Серед чистого поля Спитаю отав, Як позбутися болю Тривожних октав?

«Відпустити і жити...» Долинуть слова. Навкруги ж тільки жито І жайвір співа.

Через дні швидкоплинні До поля прийду, У його безгомінні Шукати ладу.

LARKS

Sky is searching for pure In auroral dew. Where is secret cure, To cease love to you?

Mid the boundless plane I'll ask after-grass How to get rid of pain That hardly can pass?

"Leave it and live on after..."
I'll hear the sigh
And resounding laughter
Of lark in the rye.

After life's flown with fastness I'll come to the field,
Seeking in silent vastness
Some peace to be healed.

340

У хвилини чекання Повідаю знов, Як бентежне кохання П'янить мою кров.

«Вчись довіку любити...» Долинуть слова. Та у тиші лиш вітер І жайвір співа. Amid my expectations
I'll tell it again
How embarrassing passion
Besots blood and brain.

"Learn to love for life passes..."
I'll hear the sigh
Of the wind in the grasses
And lark in the rye.

ПРИЙШЛА ВЕСНА

Прийшла весна на вулиці посірі, 1 у небес з'явилась глибина. Чому ж сидиш у затісній квартирі Замріяна, задумлива, сумна?

Проміння тепле ген із дому кличе, Воно й твого віконця не мине. Ти ж заквітчай усмішкою обличчя, Нехай їй заздрить сонце весняне.

Готуються сади зацвітувати, Прокинуться; хай пройде тільки мить! Ти ж вітру дай без спину цілувати Твого волосся ніжний оксамит.

Ти — Богом поцілована. Ти — жінка, П'янка отрута в келиху вина, Яку я ладен пити без зупинку, Неначе зачарований, до дна.

THE SPRING HAS COME

The spring has come on tired grizzle alleys, And sky's regained depth for once again. I see you sit in close flat and dally So dreamy, thoughtful, sorrowful in vain.

Warm sunshine's calling you to walk at least a while, It won't skirt your window from its height.

Just beautify your face with merry smile,

Let even sun be jealous of its light.

The yards will wear soon white blossom fleeces, They will wake up; just give some time for that! Let gentle wind blow its elusive kisses On your dark hear — mild as velvet.

You're kissed by God. You are a perfect lady, The heady poison in a glass of bloody wine, As if spellbound, I am truly ready To drink you to the bottom being all thine.

342

Твої долоні, ніжністю багаті, Суперники усіх святих десниць, Благословенні серцю дарувати, Крім спокою, і пристрасть блискавиць.

Ти — вічна путь, де чоловіча сила, Неначе хвиля в скельні береги, Прилине нездоланно, і безсила, Отишена, лягає до ноги.

Ти— небом приголублена. Ти— жінка, Твій сміх гойдає зоряні світи, 1 навіть тиша гомоніє дзвінко, Коли мовчиш потайно поруч ти.

У цю весну навчись себе любити 1 світові нести свою красу. Бо коли цвіт впаде на чорні віти Тобі в долонях серце принесу.

Your tender palms, being so soft and kind, Competing with the skyey saints' swarm, Are blessed to give my never resting mind, Along with peace, the passion of the storm.

You are the path to which all male's vigour, As if the wave towards the rocky shores, Rolls with the fury, powerful and eager, And pacified falls to the feet of yours.

You're fondled by the sky. You are the lady, Your laughter rocks the starry universe, And even silence sounds so thready, When you just smile saying no words.

Just learn to love yourself this prime, my pretty, And learn to bring your beauty to the world. I'll bring my heart to you with no pity When blossom falls on gardens after cold.

ВІЧ-НА-ВІЧ

Припадає вечір на коліна, Ніби у молитві, до землі. З ним і я випрошую хвилину, Бо мені й години замалі, Поки, наче сонця, дві долоні Цілий всесвіт здатні обігріть, Раптом його серце охолоне, Збайдужіє у потужну мить.

Заплітають в тінях білі стіни Свічки у полоні ув імли. Я ж молюся Небесам невпинно, Щоб хвилини вічними були, Поки поцілунками на скроні Можу опадати, наче цвіт; Не тримати серце на припоні, А благословляти у політ.

FACE TO FACE

Evening kneels, as praying for infinite Mercy of my Lord, right to the earth.

And I beg with it for just a minute—

And accuse the fleeting time of dearth,

As long as two palms, like sun, are able

To warm whole universe above

If its heart gets icy as in fable,

Grows indifferent to every man in love.

Candles are criss-crossing walls in darkness With the shadows in amazing view.

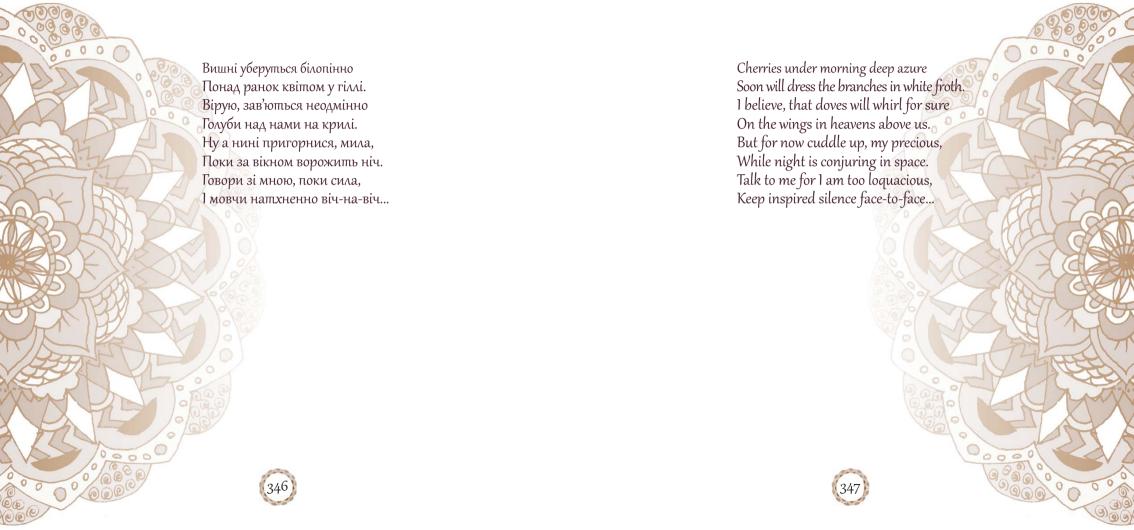
I am praying to the Skies for snugness Of eternal minutes near you

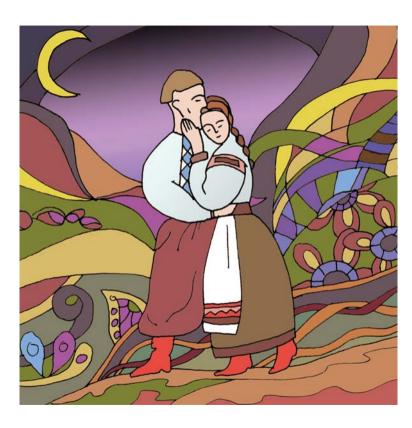
Till I can fall down on your temples

With my kissing as white blow from height, Keeping heart unleashed for there's ample

Time and vastness for the blessing flight.

(34

*

Говори зі мною, говори! У моїм мовчанні смійся дзвінко Як дитя: без страху, без зупинку. Говори зі мною, говори!

Обіймай тривожно, обіймай! Пригортайся ніжно, як пташина, Поки нічка темна, як ожина, Обіймай тривожно, обіймай!

Шепочи потайно, шепочи! Обпікай вуста мої гарячі, Поки нас лиш місяць з неба бачить, Шепочи потайно, шепочи!

Шепочи, горнися, говори Без омани і безперестанку, У обіймах до самого ранку Шепочи, горнися, говори...

Speak to me, 1 beg, my dear, speak! Laugh in silence giving me some cheer, As a kid — non-stop, without fear. Speak to me, 1 beg, my dear, speak!

And embrace me anxiously, embrace! Press to me as bird on blowing cherry, While night is dark as bramble-berry, And embrace me anxiously, embrace!

Whisper secretly to my disquiet heart!
Burn my lips with kisses — cool and blazing,
Till just moon from sky is curiously gazing,
Whisper secretly to my disquiet heart!

Whisper, nestle up to me and speak With no fallacy, non stop and no sorrow, In my arms until the early morrow Whisper, nestle up to me and speak...

MOR TAÏHA

В коси посмолені нічка Зорі, мов перли, впліта. А твоє личко Зелена стрічка В серце моє поверта.

У почорнілім полоні Стиха чаклує весна: Духмяні скроні, Шовком долоні Загостювались у снах.

Жевріє зірка остання, В пам'яті ж знов розцвіта Ніжне світання, Довге прощання І посолодкі вуста.

MY SECRET

Night's pitchy braids are entwined With tiny stars as with pearls. You come to mind Each time I find Green ribbon from silky curls.

Spring's casting spells near blackened Silently resting skyrim: Temple so fragrant, Palms soft as velvet, Have overstayed in my dream.

Last star is slowly dying, Memory brings back again Dawn with the sighing, Long time goodbying And your sweet lips under rain. Сонця огрійлива свічка Понад світи вирина. Та невеличка Зелена стрічка Серце сп'янила до дна. Зелена стрічка І біле личко Нині моя таїна.

Candle of Sun – warm and glossy
Rises above the skyline.
But green and flossy
Small ribbon of thee
My heart besotted as wine.
Ribbon – so flossy,
White face and rosy
Lips are now secret of mine.

повість сердець

Як купальські чисті роси На поморені покоси У меду, У посоловілий вечір Поцілунками на плечі Упаду.

Умивають зорі личко, І аврука стиха нічка Без кінця, Поки у годину тую Потривожно повістують В нас серця.

1 щасливо, й винувато
Наших подихів стаккато
Раз-у-раз
Хай дзвенить в обіймах тиші,
Поки місяць казку пише
Лиш для нас.

THE NOVELETTE OF HEARTS

As midsummer dews in shadows On the tired mowed meadows, If you ask, I'll descend with ardent kisses On your shoulders, my missis, In the dusk.

Stars are washing their faces, Night is cooing in embraces Of the dark, As long as two hearts are telling Secret dreams in balmy smelling Of the park.

Let staccato of the breathing In the mixture of the seething Joy and sin Ring in calm as nightingale Till just we can hear tale Of Moon sheen.

ПЕРЕХРЕСТЯ

За вікном дрібен дощ Обтужив, Ніби шив На деревах посумлені сльози. Серед таїнств і прощ Полишив, Пережив 1 весну, і полюті морози.

Думав далі іти:
В довгу путь
Мрії льнуть,
Неозорістю б'ються у ноги.
Та з'явилася ти:
Не забуть,
Не минуть.
І у мене уже дві дороги.

CROSSROADS

Drizzling rain outside
Stopped to moan,
Having sewn
Dreary tears on trees as some treasure.
In my pilgrimage ride,
All alone,
I have gone
Through the spring blow and frosts of the pleasure.

Thought of going on:
Reveries
Want to whizz
In the long journey if 1 allow.
But you came as a dawn:
Hard to miss,
Hard to please.
And 1 have two unlike ways from now.

За вікном дрібен дощ Обтужив, Порозшив Над світи веселкову доріжку: Не чекаю вже прощ: Всім, чим жив, Полишив, Аиш твою виглядаю усмішку.

Drizzling rain outside
Stopped to moan,
Having sewn
Rainbows above all earthly traces.
Ending pilgrimage ride,
Cut to shred
All what had,
And I'm hunting your smile amid faces.

ጥጥ

На долоні сипле сніг— У зими сьогодні свято. Вийди попід сніг кружляти, Поки світ втече з-під ніг...

Світ близький до гіркоти: Трави,снігом домоткані, В прохолодному чеканні Снять весною, як і ти.

Піднебесна глибина— Загустіла, білопінна,— Як і ти, немов дитина, Повна мріями до дна.

На долоні сипле сніг. У зими й у тебе свято. Посміхнися ж нині радо— Бо любити світ не гріх. Snow is falling in my hand — Winter has a gala show. Go whirling under snow, Till your feet can feel the land...

World is close to bitterness: Grasses under snowy plaiting In the static cooling waiting Dream of spring as you, my miss:

Reachless overground depth— Creamy, foamy and mild— As you, like a little child, Is full of the dreams to base.

Snow is falling in my hand—Winter has a jubilation.
Smile in the consolation,
Love to people isn't banned...

354

ГРА

Не заснути мені серед ночі: Розпустили мереживо сну Тихий голос і зоряні очі, Повернувши у душу весну.

У тривозі очікую вечір, У молитвах випрошую мить, Коли зможу у сутінках плечі У обіймах своїх полонить, Коли зможу наповнити груди Невесняним теплом аж у край... ...Почала цю потайную гру ти — Дозволяю тобі — вигравай.

Тільки серце не витрима пута — У неволі його не покрай.

THE GAME

I am sleepless at night: quiet sound Of your voice and your eyes full of gleam, Turning spring back to my timid mind, Have undone magic knitting of dream.

Worrying, I am awaiting the nightfall,
Praying, I beg the Skies for the time
When your elegant shoulders can fall
In my arms in the passionate crime;
When I can fill the smallest corpuscle
With the warmth that can't give even spring...
...You have started this game as a puzzle —
I allow you, my dear, to win.

But my heart won't stand all that tussle — Do not harm it in your catchy gin.

вишневий день

Вистеляє світ весна Зелено, Молодіється Неба глибина, Поцілунки допізна Велено, Поки мріється, Пити з вуст до дна.

У квітневу заметіль Солодко Вишні без зими Засніжилися. У садку на самоті, Золотко, Сам-на сам і ми Залишилися.

THE CHERRY DAY

Spring is covering the earth
With the green,
Depth of heaven is
Getting young again.
Drain kisses in the mirth
From her sheen
Dreaming right beneath
Starry evening's mane.

April cherries, smelling sweet, White as bone, Are as after storm, Even winter's passed. In the blooming garden, we Are alone, Far from city swarm And the fuss at last.

356

Сонце тужиться: «Де ти?» Й вищенько Котиться над світ, Позира на нас. Прихилітесь з висоти, Вишеньки, У медвяний квіт Заховайте враз.

Дайте пригубить вина 3 вуст її, Цілий світ нехай Та й зупиниться, Поки шепчуть допізна Солов'ї 1 сади в розмай Біло піняться.

Sun is grieving: "Where are you?"
Rolling right
Over the world,
Gazing straight on us.
Cherries, bent in loving cue
From your height
Hide us with your curled
Blossom all at once.

Let me taste the heady wine Of her kiss, Let the world around Stop its hectic run, Till the nightingales divine Being in bliss, And the yards are crowned With the foaming crown. ***

Вже повнить вітер вечора вітрила, Неквапно місяць плине до зірок, А ти мені на провесні відкрила Ту істину, яку й старий пророк У проведіннях стомиться шукати, Не знаючи, як в серці в'ється кров, Не від скорботи, болю, не від ката, А від хвилин, що нам дає Любов...

Вже повнить вітер вечора вітрила, Неквапно місяць дивиться в Дніпро. Я дякую, що ти мені відкрила Свойого серця ласку і добро...

***

The wind's inflating velvet evening sail,
The Moon is flowing leisurely to stars,
And you've revealed me, as some old tale,
The truth, that old prophet from afar
Will tire to look for in revelations
Not knowing how the heart is burnt by blood
Not 'cause of sorrow, pain of stagnation
But 'cause of time in Love and time apart.

The wind's inflating velvet evening sail,
The Moon is looking in the Dnieper's shoal,
I thank for raising enigmatic veil
For me to show the kindness of your soul...

358

359

У земному житті
Ти — єдиний мій тріх,
Що душі залишаю навіки.
Бо його в каятті
Я б згубити не зміг —
Він отрута моя, він і ліки...

У моєму житті
Ти — святиня одна,
Якій я попри всі декалоги,
Молитви пресвяті,
Наче квіти весна,
На шляху розстеляю під ноги.

У буття мого дні Ти— пробудження мить, Життедайна, як провесни води... У коханні мені Дай хоч поряд зоріть, 1 твоєї не рушить свободи... **

You're my only sin
Of these long earthly days,
That my heart will keep ever for sure.
And it won't have been
Lost with penance by death —
It's my poison, and it is my cure.

You're my only shrine
Of these long earthly days,
To which I — despite all decalogues —
Spread the prayers of mine
Under your feet on ways,
As if spring spreads the bloom in the fogs.

You're awakening time
In the days of my being,
As life-giving as spring watercourses...
Let me shine in love prime
Near your calming wing,
Not constricting your freedom in corsets...

***

Розвело життя дороги, розвело; На мольберті почуттів лежать ескізи, А душа, чекаючи репризи, Десь у спогадах чатує на тепло, Ніби розставання й не було...

Інші люди з нами поруч знову й знов, За вікном віщують різну нам погоду. Ну а серце, мріючи про коду, Розпікає у надії кров, Щоб у ньому жевріла Любов.

В далині проходять наші дні, В вишині так заплелися, мабуть, зорі. Може, десь в цім зорянім узорі, Знов загра кохання на струні...
Та зірки мовчать у таїні.

Complicated life has pulled apart all ways; Sketches of the feelings lie on dusted easel, But the soul's waiting your epistle, As reprise, abiding back all warming rays,

As if no separation was these days...

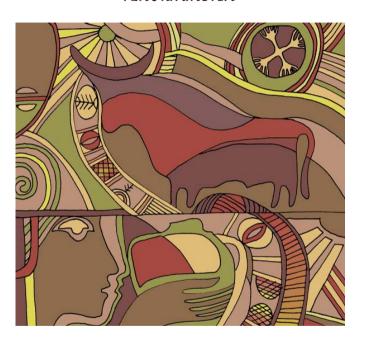
Other people are by us for once again,
And forecasts predict us so matchless weather.
Waiting coda, heart, being light as feather,
Makes my blood red-hot as if insane,
Warming bygone love as tiny grain.

Days and nights are spent in far away,
Maybe, stars have plaited that way in the heaven.
Maybe somewhere in stellar pattern,
String of Love is going to play...
But the stars are silent in dismay.

360

36

ГЕН УКРАЇНСТВА

THE GENE OF THE UKRAINIANISM

ГЕН УКРАЇНСТВА

Родоцентричний світогляд українців формувався не день і не два. Він обрамлювався часом, людськими діями та навколишніми подіями.

Зрештою, родоцентризм нашої душі полягає не лише у шануванні Роду, явленого у наших пращурах і дітях. Наш родоцентризм в особливому ставленні до природи. Він у філософії серця. Він у специфіці нашого буденного життя, у нашому тлумаченні волі. Родоцентризм — у нашій прив'язаності до землі та духовного зв'язку із рідним краєм між Сяном і Доном. Це — родзинка українського менталітету.

У нашій крові шумує давність народу, якому ми дали ім'я трипільців. І вже ніхто не зможе висміяти наш не лише духовний, але й кровний зв'язок із першими землеробами Європи. Наші серця гонять тілом кров аріїв, які змінювали цей світ 4,5 тисячі років тому, і наше арійство не буде сплюндроване ідеологією зверхності. У нас лолотить голос наших батьків-вікінгів та предків-кельтів, які приходили сюди у різні часи і полишали своє єство у наших родинах. Ми маємо спільних батьків з арабами, які орудували на землях сучасної України у часи джихаду проти Хозарського каганату. Наші батьки ріднять нас з ба-

THE GENE OF THE UKRAINIANISM

The Kin-centered worldview of the Ukrainians has formed for not a day or two. It was put in a frame by the time, by human activities and the surrounding events.

Finally, Kin-centrism of our soul is not only in reverence of Kin, revealed in our ancestors and children. Our Kin-centrism is in a special attitude to nature. It is the philosophy of the heart. It is in the specifics of our everyday lives, in our interpretation of the will and freedom. Kincentrism is in our attachment to the land and to spiritual connection with the homeland between the San and the Don. This is the peculiarity of the Ukrainian mentality.

The remoteness of folk we named Trypillians spumes in our blood. And no-one can make fun of our not only spiritual, but also blood ties with the first farmers in Europe. Our hearts pumps the blood of Aryans who changed the world 4.5 thousand years ago, and our Aryanism won't be devastated by the ideology of superiority. The voice of our parents-Vikings and ancestors-Celts, who came here in different times and left their nature in our families, whispers in us. We have a common parent with the Arabs, who wielded in the lands of modern Ukraine at the time of jihad against the Khazar Khanate. Our parents bring us close with many nations of the

гатьма народами світу. Однак, наші матері тримають нас цієї землі ось уже 40 тисяч років, про що говорять їхні гени.

Проте, залишається інше питання: де ж тоді з-поміж генів трипільців, аріїв, кельтів, вікінгів, арабів та інших народів «ген українця»?

Наука каже, що його — єдиного — не існує. Однак, вона вивчає в основному те, що може перевірити дослідами. Українцями нас робить дещо більше за набір білків. Для мене українство — це духовний ген. Ми навіть сьогодні не в силах до кінця розшифрувати гени матеріальні. Однак, спроможні відчувати доторк генів духовних. Ген українства світиться в очах молодих людей, коли вони йдуть, тримаючись за руки, у вишиванках. Ген українства лунає у серці, коли слухаєш мелодії пісень, що їх співає хор натхненних голосів. Ген українства шепоче, коли споглядаєщ, як верба ронить листя у дніпрову хвилю на світанку.

Ген українства торкається нашого єства ще в утробі матері під її колискову. Та й навіть тоді, коли ми виросли, не пізнавши його благодаті у дитячі дні, він не омине нас. Він все одно посіється у душу крізь роки життя на цій землі. Головне лише поливати ґрунт нашого світогляду, аби зерно українства проросло крізь нього і прородилося у світі буйним квітом.

world. However, our mothers have been holding us to that soil for already 40 thousand years, as indicated by their genes.

However, another question remains: Where is, then, among genes of the Trypillians, the Aryans, the Celts, the Vikings, the Arabs and other peoples' genes the Ukrainian one?"

Science says that it — the sole one — does not exist. However, scholars mainly study what they can test experimentally. There is something more than just a set of proteins that makes us the Ukrainians. As for me, "Ukrainianism" is a spiritual gene. We even now are unable to decipher fully the material genes. However, we are able to feel the touch of spiritual genes. The Gene of Ukrainianism is shining in the eyes of young people when they are going hand in hand in embroidered shirts. Gene of Ukrainianism is sounding in the heart when listening to the melodies of songs being sung by chorus of inspired voices. Gene of Ukrainianism is whispering when you are contemplating how willow is shedding leaves in the Dnipro wave at dawn.

The Gene of Ukrainianism affects our being in the womb during mother's lullaby. And even when we grew up not having got to know its grace in the days of childhood, it doesn't omit us. It still will sow in the soul through the years of life in this land. The main thing is only to water the soil of our worldview for the grain of Ukranianism to sprout through it and to spring up in the world with luxuriant blossom.

Засівайте серце духом України, Засівайте думи голосом її. Бо в душі порожній темної хвилини Проростуть квапливо зерна несвої.

Щоб не йти примарно на земні поклони До чужої хати, до чужинських ніг, Вишийте на серці чорним і червоним Гену українства вічний оберіг.

Sow your heart with blissful spirit of Ukraine, Sow your thoughts with voices of its charming grace. For, in times of darkness, someone else's grain, In the empty soul, germinates apace.

To avoid the sneaking in a strangling ascot
To another's house, to the foreign feet,
Do embroider soul with eternal mascot —
Gene flow of Ukraine reddish-blackish mete.

3М1СТ

РОДОВІДПОВІДНІСТЬ ЖИТТЯ13
THE KIN-ACCORDANCE OF LIFE
ДРЕВО РОДУ25
FAMILY TREE25
Витоки родошанування26
The origins of Kin-reverence27
Рід як Творець
Kin as Creator29
Рід як учитель і учень36
Kin as a teacher and student37
Рід як людина44
Рід як народ
Kin as a man45
Kin as people45
Рід як світ48
Kin as the world49
Родовід54
Ancestry55
Віра роду60
Faith of the Kin.

У намисті долі	66
In the necklace of fate	
Пісня роду	
Song of the kin	
Заплелася доля	
Destiny has plaited	
Парад пам'яті	
Parade of memory	
Естафета життя	
Relay race of life	
Літургія	
Liturgy	
Витоки	
The origins	8
- Із долонь роду	86
From the palms of kin	86
Вірую	89
1 believe	80
Розмова з небом	90
Conversations with heavens	90
На роздоріжжі миру і війни	95

At the crossroads93
Of peace and war93
Молитвослов94
Word of prayer95
РІДНИЙ ДІМ97
NATIVE HOME97
Модель всесвіту98
The model of the universe99
Чи всі дроги ведуть до Риму?102
Do all roads lead to Rome?103
Поруйноване гніздо104
The ruined nest105
Джерело родової пам'яті108
Source of the ancestral memory109
Джерело десятитисячної сили110
Source of the innumerable power111
Джерело творчості116
Source of creativity117
Відродження118
Revival119
До джерел124

	To the sources	2
	Дорога додому	26
	The way home	28
	Шлях	30
	The way13	30
	Бабусин сад	3:
	Grandma's orchard	3:
	Завічна святиня	34
	Old-established shrine	34
	Джерело	3(
	Source13	3(
	Серенада пам'яті	39
	Serenade of memory	39
	Стежина дитинства	4
	Pathway of childhood12	
T(	O12	4:
R	THER12	4:
	Батько дає душу14	48
	Father gives soul14	
	Без легковажності	5
	Without frivolity	Ξ,

Порадник154
Adviser155
Без диктату156
Without dictate157
Духівник
Confessor159
Без кабали
Without kabala161
Помічник162
Без примусу162
Assistant
Without enforcement
Охоронець
Без сваволі
Guardian167
Without tyranny167
Батьків шлях
Father's way
В ніч ожинну
In the blackberry night174
Батькові тополі

	Father's poplars	170
	Янголи-охоронці	.179
	Guardian angels	.179
	Отчий поріг	.18:
	Father's threshold	.18:
	Обеліски пам'яті	.18
	Obelisks of memory	.18
	На лелечих крилах	
	On stork's wings	189
HEH	ВКА	.19
MOT	7HER	.19
	Мати дає тіло	192
	Mother gives body	.19!
	Без права власності	198
	Without property rights	199
	«Софія»	200
	Без уроків	200
	"Sophia"	
	No edification	.20
	Берегиня	204
	Без зурочення	20

Guardian205
Without evil eye205
Заступниця
Protector207
Без грат
Without grating209
Зв'язок поколінь212
Bond of generations213
Без кайданів216
Without chains217
Прилиньте, вітри218
Come, you, winds218
Грози спокути
Storms of redemption
Коні-сни
Dapples-dreams226
Мамина колисанка
Mother's lullaby228
Як стежечка до храму230
As little path to the temple230
Первоцвітова сповідь

Primrose confession232	
«Травню кінець»239	
«Last springtime days»239	
Мати й син241	
Mother and son241	
Бабусина осінь246	
Grandma's autumn247	
Липоцвітні дні250	
Linden-blossomed days250	
Пута253	
Ties253	
«В'ється в берег стежечка тоненька»254	
«Slender path is running to the river»254	
Бабусині дні255	
Grandma's days255	
«Неначе хвилі, котяться літа»257	
«The days are rolling as if curly waves»257	
Праматеринський хліб258	
Foremother's bread258	
ДІТИ261	
CHILDREN261	

Генетична пам'ять	262
Genetic memory	263
Зв'язок поколінь минулих і прийдешніх	264
Матеріалізована мрія	264
The link between past and future generations	265
Materialized Dream	265
Мудрість без віку	268
Ageless wisdom	269
Навчання без повчання	270
Не вести, а підводити	270
Learning without edification	271
Not to direct but to bring up to	271
Воля без сваволі	276
Freedom without arbitrariness	277
Дитячі сни	278
Children dreams	279
Молитва за дітей	282
Prayer for children	282
Весільний благовіст	284
Wedding church-going bell	284
«Сину»	285

«Son»
Сестриччин покров
Sister's veil of intercession
Дитяча мудрість28
Child wisdom28
Зорепадова молитва
Meteors' prayer29
Коловорот життя
Circulation of life29
Спокута
Penance29
Зоряні поради30
Stellar advice30
Стежина мудрості30
The path of wisdom30
Дні-ворожбити30
Days-wizards30
Черемхові сни
Bird cherry tree dreams31
Знову молоді
Young again31

Не журись314
Don't be sad314
Дрімливі вечори315
Dreamy evenings315
Дзеркала совісті317
Mirrors of conscience317
Не тримай печаль318
Don't keep the grief318
Молодість роду320
Youth of kin320
Благовіст у життя322
Church-going bell322
Into the life322
Зоряна колисанка323
Stellar lullaby323
Вино пам'яті325
Wine of memory325
Еліксир життя326
Elixir of life327
ЛЮБОВ
LOVE329

Рід — це колиска Любові
Family is the cradle of Love33
Кохання як колиска Роду33
Love as the cradle of Kin33
Проща
Pilgrimage33
Дозволь
Let me
Жайворонки32
Larks32
Прийшла весна34
The spring has come34
Віч-на-віч
Face to face34
«Говори зі мною, говори!»34
«Speak to me, 1 beg, my dear, speak!»34
Моя таїна35
My secret35
Повість сердець
The novelette of hearts35
Перехрестя

353
355
355
356
356
357
357
359
359
360
360
361
361
363
363
364
365
368
368

ГЕН УКРАЇНСТВА

Літературно-художнє видання

ЛУК'ЯНЕНКО Олександр Вікторович

Філософія Родошанування Поетичні роздуми

Укр. та англ. мови

Редактор — Р. Шевченко Художній редактор — С. Денисенко Дизайн та комп'ютерна верстка — В. Денисенко Художник — К. Алтанченко Фотохудожник — О. Темник Коректор Л. Дейна

Здано до набору: 21.06.2015. Підписано до друку: 2015. Формат: 60х84/24. Папір крейдяний. Гарнітура . Друк офсетний. Ум. друк. арк. Вид. №**. Наклад 500 прим.

Видавець: ПП Шевченко Р.В.